POVESTIRI ZEN

100 povestiri despre iluminare

EDITURA MIX

Colecția „Lumea din noi"

POVESTIRI ZEN

100 povestiri despre iluminare

Traducere: Larisa Andrei

EDITURA MIX

Culegere: Larisa Andrei
Tehnoredactare: Elena David
Corectură text: Larisa Andrei
Copertă: Elena David
Consilier editorial: Florin Zamfir

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Povestiri Zen – 100 povestiri despre iluminare / trad.: Larisa Andrei; ed.: Florin Zamfir – Brașov: Mix, 2001.
180 p.; 11,5 x 16 cm. – (Lumea din noi; 3).
ISBN 973-99946-4-4

I. Andrei, Larisa (trad.)
II. Zamfir, Florin (ed.)

294.3 Zen

Copyright © 1993 by Thomas Cleary
All rights reserved.
Originally published as „*ZEN ANTICS - A Hundred Stories of Enlightenment*"
- translated and edited by Thomas Cleary
Published by arrangement with: Shambhala Publications, Inc.
Horticultural Hall, 300 Massachusetts Avenue, Boston, Massachusetts 02115

Copyright © 2001 Editura Mix.
Toate drepturile asupra prezentei ediții în limba română aparțin în exclusivitate Editurii Mix. Pentru informații actuale și comenzi vizitați site-ul nostru www.edituramix.ro sau contactați-ne la:
tel.: 0720 499494; fax: 0720 112117 e-mail: comenzi@edituramix.ro

Tiparul executat la S. C. GRIDSOLO RO S. R. L. -Brașov
0268 - 313 355 e-mail: gridsolo@tiposerv.ro

Cuprins

Prefață 9
Poarta templului 19
Profesorul Înaltului Preot 20
Curățenia inimii 21
Bătrânul Vânzător de Ceai 22
Economie 24
Zen la guvernare 25
Mintea studioasă 26
Indiferență 27
Obiectivitate 28
Zen și Arta Guvernării 29
Ștergându-l la fund pe Buddha 29
Conduită 30
Arta minții 30
O trezire 31
Punctul ultim 32
Prezența de spirit 33
„Nu te deranja" 33
A Câștiga Fără a Încerca 35
O retragere Zen 38
Temelia unui templu 39

Învăţând Zen 40
Trecerea Maestrului 41
Lampa singuratică 41
Mai bună decât florile 43
Comunicare 43
Realitate 44
Buddha vindecător 45
Ruşine şi conştiinţă 46
Zen în acţiune 48
Virtuţi ascunse, răsplată manifestată 49
Infernul vacuităţii 50
Religie de fiecare zi 52
Relaţii sociale 53
Ploaia nocturnă 54
Poarta compasiunii 56
Formarea unei şcoli 58
Minte şi esenţă 58
Iute din fire 59
Concentrarea în meditaţie 60
Calea către Cale 62
Eliberare 63
O trezire 65
Încă în viaţă 68
Inutilitatea suferinţei şi a necredinţei 69
Confesiunea unui maestru Zen 70
Minte şi munte 71
Un ascet 72
Sămânţa practicii Zen 73
Ultimele cuvinte 73
Declinul şi renaşterea disciplinei Zen 75
Independenţă 76
Ultimele cuvinte 77
Naşterea şi moartea 78
Ereticul convertit 78
Un înţelept excentric 80
Învăţătura Zen 81
Lunga călătorie către casă 83
Un Buddha beat 89
Maestrul detaliului subtil 93
Starea de Buddha în această viaţă 95
Recunoaştere prematură 95
Marea Operă 96
Metode severe 100
Învăţând cum se învaţă 100
O greşeală 101
Vorbind şi ascultând 103
Ora unsprezece 103
Roba de Piatră 105
Ceva din nimic 105
Budismul şi lumea 106
Tărâmul Mentalului Pur 110
Răsăritul Adevărului 111
Ce fel de războinic 112
Faţa de oţel 114
Pătrunzând tainele Zen 115
Mulţumire 121

Sunetul plesnetului unei singure palme 122
Iubitorul naturii 123
Un inocent 124
Prima piatră 126
Realitate şi fals 127
Respect 129
Explorând Sursa 130
Trei feluri de călugări cerşetori 134
Priveşte înlăuntrul minţii tale 135
Netulburată 136
Lupta cu un căutător de gâlceavă 137
Spiritul înţelepţilor 143
Arta Artei 143
Literatura Zen 144
Eleganţă 146
Hotărâre 147
Inima bună 148
Un poet 149
Fostul stareţ 150
Religia originară 153
Vindecat de boala Zen 155
Zen în viaţa de zi cu zi 159
Fără pleavă 161
Ghid călăuzitor 162
Profesorul naţiunii 163
Nuferi în noroi 164
Marea Moarte 165
Zen şi lumea 167

Prefaţă

Budismul Zen este o ştiinţă a trezirii minţii, o artă a iluminării spirituale. Practicată cândva în Asia de Est într-o largă varietate de forme, de către oameni de diverse culturi şi feluri de viaţă, învăţătura Zen nu este o dogmă ci o cale de limpezire şi elevare a conştiinţei.

Zen este denumit „un transfer de cunoaştere efectuat în afara doctrinei, utilizând nu formulările literare ci acţiunea directă asupra minţii omeneşti, pentru ca aceasta să perceapă esenţa sa şi împlinirea prin iluminare". Cunoscută în antichitate ca o şcoală a inimii luminate, poarta către sursă şi comunicarea directă de la o minte la alta, disciplina Zen utilizează întregul spectru al învăţăturilor budismului, concentrându-se asupra modalităţilor de utilizare practică a acestora.

Toate învăţăturile budiste se referă la una dintre cele două faţete fundamentale ale budismului, elevarea propriei persoane sau elevarea celorlalţi, înţelepciunea şi compasiunea. Aceste două etape ale budismului sunt transpuse în realitate prin mijloace practice utilizând

ceea ce este cunoscut sub denumirea de cele şase sau zece perfecţiuni sau căi transcendentale.

Semnificaţia acestor noţiuni poate fi reţinută prin jocul de cuvinte pe care îl permite cuvântul sanscrit ce desemnează perfecţiunea, *pāramitā,* care în sens literar înseamnă „care a atins scopul", sau „care a trecut dincolo". În esenţă, *pāramitās* pot fi numiţi *parametrii* budismului, valorile caracteristice fundamentale ale sistemelor budiste.

Etapa elevării propriei persoane este caracterizată prin cele şase *pāramitās* ale dăruirii, disciplinei, răbdării, energiei, meditaţiei şi iluminării.

Tradiţional, sunt definite trei forme principale de dăruire în budism: a oferi ajutor material, a oferi siguranţă şi a oferi educaţie. A dărui înseamnă totodată renunţare, non-ataşament.

Tradiţional există de asemenea trei feluri principale de disciplină: disciplina împiedicării răului, disciplina virtuţii constructive şi disciplina asociată cu concentrarea. Zen vorbeşte de asemenea despre disciplina fără formă a minţii.

În budism sunt practicate mai multe feluri de răbdare, între care răbdarea tolerării dispreţului şi abuzului, răbdarea confruntării cu adevărurile dureroase şi răbdarea necesară acceptării adevărului ultim.

Energia se referă la perseverenţa şi eroismul spiritual necesare depăşirii barierelor condiţionării, eliberării minţii din limitele fără de folos ale obişnuinţei şi utilizării întregului ei potenţial.

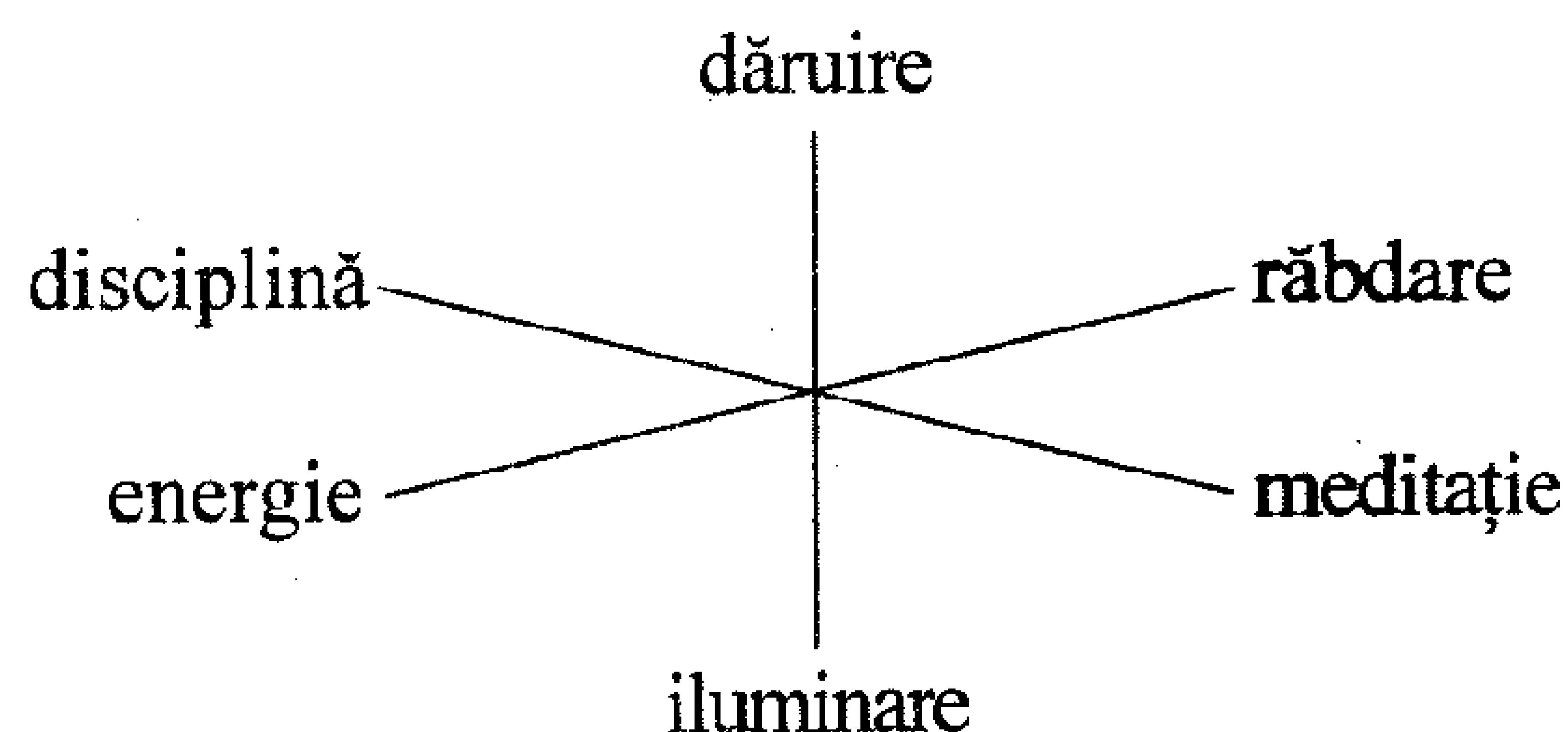
Meditaţia este necesară pentru ca practicantul să-şi poată focaliza atenţia într-un asemenea grad încât să-i permită acestuia alternarea la voinţă a percepţiei şi experienţei sinelui şi a lumii exterioare. Ştiinţa meditaţiei este elaborată şi perfecţionată în budism până la un nivel de excepţie, conţinând nenumărate metode de acomodare a necesităţilor tuturor oamenilor de toate categoriile de potenţial şi capacitate.

Iluminarea se referă în mod obişnuit la o cunoaştere specială în budism, un simţ precognitiv sau intuitiv al esenţei lucrurilor, funcţionând spontan şi instantaneu fără intervenţia gândirii raţionale liniare. Acest simţ permite minţii să funcţioneze în întregul ei, la cel mai înalt nivel de obiectivitate şi integrare, eliberând fiinţa de iluzie.

Există nenumărate variante de practică a celor şase *pāramitās*, în funcţie de necesităţile individului. În fiecare caz însă, ele trebuie să fie combinate pentru a produce efectul dorit. De aceea, deşi cele şase *pāramitās* pot fi înţelese ca având un sens de sine stătător, fiind privite ca o serie, este mai potrivit totuşi ca ele să fie înţelese ca un ciclu în care există

intercorelații. În etapele timpurii de practică, cele șase perfecțiuni erau înfățișate ca funcționând în perechi complementare.

Practicile de mai târziu recomandă ca realizarea fiecăreia dintre cele șase *pāramitās* să le integreze pe toate celelalte, completându-le și perfecționându-le. În înțelepciunea Zen, deschiderea interioară este adeseori înfățișată ca o trezire sau iluminare, dar acest lucru semnifică un proces de integrare la nivel înalt a celor șase *pāramitās,* nu iluminarea supremă de care vorbesc scrierile sfinte budiste.

Acea iluminare perfectă și supremă **este atinsă** prin îndeplinirea unui program mai avansat, **care** conține zece *pāramitās* menite să dezvolte **capacitatea** de a atinge nu doar un grad de iluminare **suficient** propriei persoane ci acel nivel spiritual la care **să devină** posibilă iluminarea și a altora.

Cele zece *pāramitās* le includ pe cele șase despre care am vorbit, la care se adaugă alte patru perfecțiuni mai înalte, de un nivel de sofisticare crescut, cunoscute ca mijloacele, jurământul, puterea și cunoașterea.

Mijloacele se referă la abilitatea de a deprinde și de a utiliza tehnici adecvate pentru a elibera și a ilumina alți oameni. Budismul a dezvoltat nenumărate asemenea mijloace de-a lungul veacurilor, cu scopul de a armoniza nevoile tuturor categoriilor de indivizi și de tipologii psihologice colective, cu potențialul de care dispun, în fiecare fază de evoluție a civilizației umane.

Jurământul, sau obligația, este utilizarea voinței direcționate cu scopul de a conecta conștiința individuală la conștiința unificatoare a lui Buddha, punând în legătură dezvoltarea propriei persoane cu binele celorlalți, într-o inseparabilă continuitate. Sunt descrise în literatură mai multe tipuri de jurăminte de binefacere și iluminare, dar toate se bazează pe aceleași principii fundamentale.

Puterea se referă la trezirea înaltelor capacități și daruri spirituale în scopul utilizării tuturor celor zece *pāramitās.* Deși se crede că aceste capacități și daruri sunt inerente tuturor oamenilor și că ele derivă din înzestrarea lor naturală, totuși sunt ascunse lumii iluziilor și atașamentelor, și de aceea ele devin utile numai prin practicarea concomitentă a celorlalte nouă *pāramitās.*

Cunoaşterea, văzută ca a zecea *pāramitā* a budismului, este de o asemenea vastitate încât cu greu poate fi definită în toate particularităţile şi ramificaţiile sale. Sunt incluse în cunoaştere toate artele şi ştiinţele trezirii spirituale, ale înţelegerii de sine şi libertăţii interioare; ale perceperii adevărului absolut şi delimitării lui faţă de adevărul relativ şi convenţional; ale armonizării intuiţiei, imaginaţiei şi raţiunii; ale scopului în viaţă precum şi a modului de a acţiona pentru atingerea lui, dezvoltând abilitatea de a se adapta oricăror circumstanţe.

Din cauza intercorelării lor şi a modului dinamic şi integrat de a acţiona, este de asemenea convenabil ca cele zece *pāramitās* să fie reprezentate ca un cerc sau ca o sferă. Şi în acest caz, aplicarea practică a celor zece *pāramitās* se poate vizualiza ca începând cu perechi complementare ce delimitează cinci diametre sau plane şi atingând perfecţiunea în intercorelarea tuturor celor zece *pāramitās* văzute ca un întreg.

Datorită faptului că experimentarea celor zece *pāramitās* este un proces de o infinită bogăţie şi complexitate, s-au dezvoltat nenumărate metode de învăţare şi integrare a lor. Printre aceste multe tehnici este cunoscută în mod particular disciplina Zen, prin faptul că aceasta utilizează povestiri foarte concentrate

ce pot amprenta mintea obişnuită cu impresii ale celor zece *pāramitās,* conducând căutătorul spiritual către o viziune cuprinzătoare şi integrată a experimentării lor dinamice.

Aceste povestiri nu constituie istorie în sens convenţional. Multe povestiri Zen nu sunt scrise în cărţi şi, din această cauză, nu există nici o posibilitate de confirmare a lor prin istoriografia convenţională. Scopul real al povestirilor Zen nu este acela de a oferi o documentaţie asupra evenimentelor trecute, ci de a produce un efect anume asupra cititorului lor, aceasta fiind de fapt adevărata lor istorie.

De asemenea, aceste povestiri nu sunt categoric reprezentări de modele de comportament, aşa cum se înţelege în mod curent. Personajele care apar în asemenea povestiri vin dintr-o lume care nu mai există şi, prin urmare, ele nu au valoare de model în înţelesul contemporan.

Principiile şi practicile pe care le prezintă - cele zece *pāramitās* ale budismului - există însă şi pot produce efecte. De aceea ele pot fi înţelese şi aplicate şi astăzi, ca întotdeauna, aici sau oriunde în altă parte, într-o manieră potrivită condiţiilor particulare şi necesităţilor timpului, locului şi omului care le abordează.

THOMAS CLEARY

POVESTIRI ZEN

Poarta templului

Era odată un om bogat, care se numea Hei-zayemon. El s-a străduit toată viața să dobândească virtuțile cerute de vechii înțelepți.

Un om foarte sârguincios și studios, Hei-zayemon obișnuia să-și cheltuiască banii în acte de binefacere și caritate.

El a ajutat mulți copii din familii împovărate și a oferit personal bani pentru construcția de numeroase drumuri și poduri în regiunea în care locuia, în beneficiul tuturor oamenilor din acele locuri.

La moartea sa, Hei-zayemon a lăsat scris în testament că dorește ca averea sa să fie întrebuințată pentru a continua de-a lungul generațiilor opera de binefacere începută, lucru care s-a întâmplat întocmai, prin copiii și nepoții săi.

Se spune că într-o zi a apărut la ușa lui Hei-zayemon un călugăr budist. Acel călugăr auzise de bunăvoința lui Hei-zayemon, destul de neobișnuită în rândul bogaților acelor vremuri, și venise să-i ceară bani pentru a construi poarta unui templu.

Binefăcătorul i-a râs în faţă călugărului, spunându-i: „Ajut oamenii din cauză că nu suport să-i văd că suferă. Dar ce suferinţă poate fi în faptul că un templu nu are poartă?"

Profesorul Înaltului Preot

A fost odată demult un preot al unei secte Zen, al cărui patron nu era altul decât nobilul provinciei. Când venea în capitală pentru a-l vizita pe nobil la reşedinţa sa oficială, preotul trebuia să călătorească cu mare pompă, cu alai numeros şi fanfară.

Într-o asemenea călătorie, s-a întâmplat o dată că cel care conducea suita preotului a dorit să-şi cumpere încălţăminte nouă din localitatea în care se opriseră pentru popas. La recomandarea unuia dintre însoţitori, a fost chemat un bătrân despre care se spunea că face sandale din pai foarte bune.

Când bătrânul a venit cu sandalele cerute, Înaltul Preot l-a văzut pe fereastra palanchinului său şi aproape că s-a speriat.

Bătrânul meşter în confecţionarea sandalelor nu era altul decât Tōsui, maestrul iluminat Zen care îi fusese profesor cu mulţi ani în urmă, până la misterioasa sa dispariţie din templu.

Înaltul Preot a sărit numaidecât din palanchin, uimit şi stingherit, şi s-a prosternat în faţa bătrânului maestru, arătându-i cel mai profund respect.

Tōsui l-a tratat cu bunătate şi au vorbit despre vremurile de altădată; dar când să plece, maestrul i-a spus preotului: „Nu te lăsa intoxicat de tovărăşia nobililor."

Curăţenia inimii

Un grup de cerşetori leproşi au venit odată împreună la maestrul Zen Bankei, un mare învăţător al oamenilor de rând. Bankei i-a primit la el, ba chiar i-a spălat pe cap şi i-a şters cu propriile lui mâini atunci când a venit vremea iniţierii.

Tocmai atunci s-a nimerit să fie de faţă un anume domn, reprezentantul nobilului care credea în Bankei şi care chiar construise un templu în provincia sa pentru ca maestrul să poată să-şi prezinte învăţătura oamenilor din acele locuri.

Revoltat la vederea maestrului Zen care spăla pe cap pe cei de neatins, domnul respectiv s-a grăbit să aducă un vas cu apă curată pentru ca Bankei să se spele numaidecât pe mâini.

Maestrul a refuzat însă, spunând: „Dezgustul tău este mai murdar decât rănile acestor sărmani."

Bătrânul Vânzător de Ceai

A fost odată un bătrân care avea o prăvălie ambulantă de ceai. El putea fi văzut tot timpul anului în împrejurimile pitoreşti ale oraşului Kyoto, vechea capitală imperială a Japoniei.

Primăvara căuta locurile cu cele mai frumoase flori, iar toamna alegea locurile cu cel mai bun frunziş; acolo îşi aducea ustensilele pentru prepararea ceaiului şi aştepta călătorii care se bucurau de frumuseţea locurilor.

Iubitorii de frumos din oraşul Kyoto erau încântaţi de acest comerţ şi obişnuiau să se adune acolo unde bătrânul îşi aşeza prăvălia. Bătrânul Vânzător de Ceai ajunsese să fie bine cunoscut în capitală.

Puţini oameni ştiau însă că bătrânul era un maestru Zen. De tânăr studiase învăţătura Zen şi vizitase maeştrii budişti de pe tot cuprinsul ţării. Fiind mereu călător, nu avea posesiuni materiale, ci se devotase în întregime studiului budismului.

După ce a atins iluminarea pe calea învăţăturii Zen, el şi-a luat angajamentul de a studia în continuare şi de a urmări elevarea sa spirituală, pentru a nu devia de la calea iluminării depline printr-o asumare prematură a autorităţii de maestru.

După îndelungi călătorii, maestrul s-a reîntors în locurile natale, cu scopul de a-l ajuta pe primul său învăţător Zen. Când acesta a murit, maestrul a numit unul dintre discipoli să conducă aşezământul spiritual în locul lui.

Apoi a dispărut, a plecat la Kyoto, părăsind pentru totdeauna acel aşezământ. La vremea aceea spunea: „Faptul că omul îşi duce traiul în mod corect ţine de conştiinţa lui, nu de aparenţă. Nu doresc să trag foloase de pe urma călugărilor, să trăiesc pe cheltuiala altora."

Aşa că a început să vândă ceai pentru a se întreţine. Obişnuia să spună în glumă oamenilor: „Sunt sărac şi nu-mi pot permite să mănânc carne, sunt bătrân şi nu pot satisface o nevastă. Cel mai potrivit pentru mine este să fiu vânzător de ceai."

În cele din urmă, maestrul a ars toate lucrurile cu care preparase ceaiul şi s-a retras în singurătate.

A murit în sihăstrie în anul 1763, la vârsta de optzeci şi nouă de ani.

Pe vremea când vindea ceai, bătrânul obişnuia să atârne la vedere următoarea inscripţie:

„Preţul ceaiului este atâta cât îmi dai, de la o sută de lire de aur la o jumătate de para. Poţi să bei şi gratis, dacă aşa vrei; dar nu-ţi pot oferi o învoială mai bună decât aceasta."

Când în cele din urmă şi-a ars ustensilele şi s-a retras, el a adresat coşului său următoarele cuvinte:

„Am fost mereu singur şi sărac, fără un petec de pământ sau o sapă. Tu mi-ai fost de ajutor, însoţindu-mă pe munţii primăverii şi de-a lungul râurilor toamnei, vânzând ceai la umbra pinilor şi în crângurile de bambus. Niciodată nu mi-au lipsit banii cu care să-mi cumpăr de mâncare şi am apucat să trăiesc mai mult de optzeci de ani.

Dar acum sunt atât de bătrân încât nu mai am puterea să te folosesc mai departe. Sunt aproape de sfârşitul zilelor mele, când trupul meu se va ascunde în Steaua Polară. De teamă să nu fii pângărit de mâini murdare în viitor, te recompensez cu Extazul Focului: transformă-te acum în vâlvătaia flăcărilor.

Cum pot exprima această transformare? Când văpaia se va stinge, totul va fi consumat; munţii înverziţi vor fi încă acolo, împodobiţi ca întotdeauna cu nori albi. Te încredinţez spiritului focului."

Economie

Sōkai era atât de sărac încât nu avea alte haine în afară de o sigură robă, pe care o îmbrăca tot timpul anului, indiferent de vreme.

Într-o zi de vară, Sōkai şi-a spălat roba şi şi-a agăţat-o într-un pom să se usuce. În timp ce aştepta să i se usuce roba, el s-a dus în cimitirul din spatele templului să se odihnească, fiind complet gol.

Tocmai atunci nobilul provinciei a venit în vizită la mormântul tatălui lui, exact în acea zi, exact în acel cimitir. Inutil de spus cât de uimit a fost să vadă un călugăr gol stând acolo, printre morminte.

Când nobilul l-a întrebat pe Sōkai ce făcea acolo, acesta i-a explicat cu sinceritate situaţia. Peste măsură de mişcat de candoarea lui, nobilul i-a dăruit un rând de haine făcute anume pentru el. Mai târziu, când Sōkai a devenit învăţător Zen, nobilul acelui ţinut i-a devenit discipol.

Zen la guvernare

Într-o zi, guvernatorul unei anumite provincii l-a întrebat pe maestrul Zen Shōsan ce este esenţial în budism.

Maestrul i-a spus: „Este esenţial pentru tine să stăpâneşti toată provincia asupra căreia eşti guvernator, de la un capăt la altul. Nu poţi face acest lucru atât timp cât eşti şovăitor. Dar păstrează atenţia trează în fiecare moment şi ia hotărârile oficiale cu bunătate şi compasiune.

Apoi, mergând mai departe, trebuie să faci o distincție clară între diferitele naturi umane şi să ajungi să cunoşti pe fiecare om în parte. În general vorbind, dacă un conducător nu poate face diferența între oameni, ajunge să considere o mulțime de lucruri ca fiind ofensatoare. Şi atunci lasă furia sa să se lupte cu furia altora. Nu este aceasta o prostie?"

Mintea studioasă

Studiile Minții constituiau o mişcare de sine stătătoare, influențată de ştiința Zen. Într-o zi, un aspirant al mişcării Studiile Minții a venit la maestrul Zen Shōsan şi l-a întrebat care este esența budismului.

Maestrul Zen i-a răspuns: „Budismul nu îți arată cum să utilizezi intelectul tău discursiv pentru a-ți stăpâni trupul. Budismul îți arată cum să utilizezi într-un mod pur momentul prezent, cum să nu-l iroseşti gândind la trecut şi la viitor.

Din acest motiv îi sfătuiau strămoşii pe oameni să fie înainte de toate atenți la timp: aceasta însemna să-şi păstreze în permanență mintea focalizată, netulburată de nici un lucru exterior, fie el bun sau rău, detaşată de ego."

„Mai mult decât atât", a continuat maestrul Zen, „pentru transformarea minții este bine să observi legăturile

cauză - efect. De exemplu, chiar dacă alții ne urăsc, nu trebuie să avem resentimente față de aceştia; trebuie să privim în interiorul nostru, întrebându-ne de ce ne-ar urî cineva fără motiv. Transformarea se va produce atunci când vom accepta că există neapărat o cauză în noi înşine pentru un asemenea comportament, ba chiar că ar putea exista şi alți factori cauzali ce nu au produs încă efecte.

Acceptând că toate lucrurile nu sunt altceva decât cauze sau efecte, noi nu mai putem emite judecăți bazate pe idei subiective. În întregul lor, lucrurile nu se petrec în acord cu ideile subiective; ele se petrec în acord cu legile Naturii. Dacă vei dobândi conştiința acestui fapt, mintea ta va deveni limpede."

Indiferență

Profesorul național Daitō Kokushi, al cărui nume onorific înseamnă „Marele Iluminat, Profesorul Națiunii", a fost unul dintre fondatorii renumitei şcoli de Rinzai Zen Ō-Tō-Kan. El a murit în secolul al paisprezecelea.

Potrivit obiceiurilor şcolilor Zen străvechi, Daitō a dispărut din mănăstire după ce a atins iluminarea, pentru a-şi aprofunda realizarea spirituală trăind ca un necunoscut în mijlocul lumii.

Nu mult după aceea, el a fost descoperit sub un pod din Kyoto, trăind în tovărăşia unor cerşetori fără adăpost. De atunci el a devenit profesorul împăratului.

Odată Daitō a scris un poem despre viaţa sa de proscris:

Cel ce meditează
vede oamenii
venind şi trecând
peste pod
la fel cum arborii cresc adânc în munţi.

Obiectivitate

Maestrul Zen Tenkei era considerat unul dintre cei mai mari opt adepţi ai lui Buddha din acele timpuri. Maestru al tuturor şcolilor, Tenkei a contribuit la renaşterea disciplinei Zen la începutul anilor 1700, prin numeroşii săi discipoli iluminaţi şi totodată prin numeroasele opere scrise atât în stil clasic cât şi contemporan.

Odată Tenkei a citat faimosul poem al Profesorului Naţional Daitō, oferind o variantă a sa personală:

Cel ce meditează
vede oamenii
venind şi trecând
peste pod
exact aşa cum sunt.

Zen şi Arta Guvernării

Un anumit nobil obişnuia să-l cheme pe maestrul Zen Tenkei pentru a-l întreba despre esenţa budismului. Când maestrul era pe patul de moarte, nobilul respectiv a trimis din nou un mesager pentru a-l chema la el. Tenkei l-a trimis înapoi pe mesager, cu următoarea scrisoare:

„A conduce o gospodărie şi a conduce un stat constituie deopotrivă o practică religioasă. Ia aminte la modul în care vei utiliza politicile omeneşti, astfel încât să fie armonie între conducător şi cei conduşi. Acesta este ultimul meu sfat."

Ştergându-l la fund pe Buddha

În grupul maestrului Zen Hakuin era un călugăr nebun care credea că a realizat identitatea de sine cu nimeni altul decât Buddha. El rupea foi din scrierile sfinte budiste şi le folosea ca hârtie de toaletă.

Ceilalţi călugări i-au cerut socoteală pentru un asemenea comportament, dar el nu lua în seamă dojana lor, spunând: „Ce este rău în a folosi scripturile budiste pentru a-l şterge pe Buddha la fund?"

Cineva i-a povestit maestrului Hakuin aceste lucruri, iar acesta l-a întrebat pe călugărul nebun: „Se spune că

foloseşti scripturile budiste ca hârtie de toaletă. Este adevărat?"

Călugărul nebun a răspuns: „Da. Eu însumi sunt Buddha. Ce este rău în a folosi scripturile budiste pentru a-l şterge pe Buddha la fund?"

Hakuin a spus: „Greşeşti. De vreme ce este vorba de fundul lui însuşi Buddha, de ce să foloseşti hârtie veche, scrisă deja? Ar trebui să foloseşti hârtie albă curată."

Călugărul nebun s-a ruşinat şi şi-a cerut iertare.

Conduită

Un călugăr l-a întrebat pe maestrul Zen Bankei: „Nu-i aşa că este complet inofensivă starea de frivolitate ce poate să apară în mod spontan câteodată?"

Bankei i-a răspuns: „Aşa este dacă urmăreşti să pierzi adevărul."

Arta minţii

Un anume domn a venit la maestrul Zen Bankei pentru a-i cere părerea despre „arta minţii". În loc să răspundă cu bunăvoinţă întrebării acestuia, Bankei

l-a certat cu asprime: „Ştiu că ai alungat un învăţat lai pentru că nu i-ai putut recunoaşte valoarea. Cum poţi s vii la mine acum să mă întrebi despre arta minţii?"

O trezire

Maestrul Zen Setsungen i-a spus elevului său Jijō „Dacă vei medita foarte intens timp de şapte zile ş şapte nopţi fără întrerupere şi nu vei atinge în fina realizarea, poţi să-mi tai capul şi să faci din tigva me oală de noapte."

Nu mult după aceasta, Jijō s-a îmbolnăvit d dizenterie. Luând o găleată, el s-a dus într-un loc retras s-a aşezat pe ea şi a început să-şi concentreze inten atenţia.

După ce a stat pe găleată timp de şapte zil încheiate, noaptea a simţit deodată că lume întreagă este asemeni unui câmp de zăpadă sul lumina strălucitoare a lunii, iar pe sine însuşi s- perceput ca şi cum întreg universul era prea mic pentr a-l cuprinde.

A fost absorbit în această stare mult timp, pân când la un moment dat a tresărit la auzul unui sunet ş atunci a experimentat iluminarea. Trupul întreg i s-

acoperit de sudoare şi boala a dispărut. Pentru a celebra acest moment, el a scris apoi o poezie:

Luminos, spiritual - ce sunt acestea?
În clipa în care pleoapa îţi coboară peste ochi le-ai pierdut.
Oala de toaletă este poleită cu lumină;
În final, tot ce există sunt eu.

Punctul ultim

Preotului Zen Taigu i s-a cerut să devină stareţul unui templu. O femeie din partea locului, care pierduse un fiu, a venit la noul stareţ să-l roage să îndeplinească ritualul funerar pentru fiul ei.

Femeia i-a spus preotului Zen: „M-aş simţi norocoasă dacă mi-aţi face favoarea să-mi acordaţi compasiunea dumneavoastră. Vă rog, spuneţi-mi, unde s-a dus copilul meu?"

Taigu nu i-a răspuns. Femeia a plecat plângând amar.

Preotul Zen şi-a spus în sinea sa: „Credeam că am atins realizarea. Întrebarea femeii mi-a arătat însă că nu cunosc punctul ultim. La ce bun deci să fiu stareţul unui templu?"

Aşa că Taigu a renunţat la poziţia sa şi a plecat să caute mai profund înţelegerea învăţăturii Zen.

Prezenţa de spirit

Un oarecare domn, elev al maestrului Bankei, era tânăr şi înnebunit după artele marţiale. Într-o zi el s-a decis să-i încerce maestrului „prezenţa de spirit" atacându-l pe neaşteptate cu o lance în timp ce acesta medita.

Maestrul Zen a respins calm atacul, folosindu-şi mătăniile. Apoi i-a spus tânărului: „Tehnica ta este încă imatură; ţi-ai deplasat mintea mai întâi."

„Nu te deranja"

Mugaku a fost unul dintre fondatorii ştiinţei Zen în Japonia. Născut în China, el a experimentat pentru prima dată iluminarea la vârsta de doisprezece ani când a auzit un poem Zen, în timp ce se afla în vizită la un templu la ţară împreună cu tatăl lui:

Umbrele bambuşilor mătură treptele,
şi nici un fir de praf nu se clinteşte;
Lumina lunii străpunge adâncul iazului,
Nelăsând nici o urmă în apă.

Când hoarda de mongoli condusă de Kublai Khan a pătruns în China de sud, în anul 1275, Mogaku a

fugit din calea bătăliei; dar când şi provincia în care se refugiase a fost cotropită un an mai târziu, el s-a decis să înceteze să fugă.

Luptătorii mongoli au atacat complexul mănăstiresc în care se afla Mugaku şi toţi ceilalţi călugări chinezi, precum şi lucrătorii mănăstirii, s-au ascuns ca şoarecii în găurile lor.

Singur maestrul Zen a rămas să-i aştepte pe mongoli stând liniştit în meditaţie, iar când aceştia au venit, s-au apropiat de el şi i-au pus săbiile la gât, el a rămas neclintit. Într-o stare de calm perfect, Mugaku le-a recitat următoarea poezie:

În tot universul, nu am atât pământ
nici cât îi trebuie unei trestii să se nalţe;
Norocul este însă să descopăr
că personalitatea este goală şi fenomenele deşarte.
Adio, săbii ale imperiului mongol.

Impresionaţi de liniştea şi curajul maestrului Zen, soldaţii mongoli şi-au pus în teacă săbiile şi au plecat.

În anul 1280, Mugaku a fost invitat în Japonia de către Hōjō Tokimune, regent al shogunului. Când Tokimune l-a vizitat pe maestrul Zen în primăvara

anului următor, Mugaku i-a scris regentului un mesaj de numai trei cuvinte: „Nu te deranja".

Tokimune i-a cerut o explicaţie iar maestrul Zen a spus: „La întâlnirea primăverii cu vara, Japonia de sud va fi cuprinsă de război; dar liniştea se va instala apoi pentru mult timp, aşa că nu-ţi face griji."

Chiar în acea toamnă, armata mongolă a atacat Japonia dc sud, aşa cum prezisese maestrul Zen. Şi exact aşa cum acesta spusese, invadatorii au fost izgoniţi şi pacea s-a instaurat curând.

A Câştiga Fără A Încerca

Calea de A Câştiga Fără A Încerca a fost o şcoală de arte marţiale fondată de un luptător pe nume Tsukahara Bokuden. O istorisire faimoasă despre acesta ilustrează numele şi metodologia şcolii lui.

În cursul unei călătorii în estul Japoniei, Bokuden a traversat odată un golf cu ajutorul unei mici ambarcaţiuni în care mai erau alţi şase pasageri.

În timpul traversării apei, toţi pasagerii au fost tăcuţi, cu excepţia unui om voinic, zdravăn, care a vorbit tot timpul foarte tare, lăudându-se cu neîntrecutele sale puteri în artele marţiale.

La început, Bokuden a încercat să aţipească, neluându-l în seamă pe lăudăros. Până la urmă însă,

obosit de trăncăneala acestuia, Bokuden s-a întors către el şi i-a zis: „Bun, am ascultat până acum tot soiul de poveşti despre tine, nu-i aşa? Ceea ce n-am putut pricepe din toate acestea sunt aberaţiile pe care le susţii în legătură cu artele marţiale. Eu însumi am practicat artele marţiale încă din tinereţe, şi am exersat conform regulilor stabilite, dar până acum nu mi-a dat niciodată prin cap să mă bat cu cineva. Tot ce m-am străduit să învăţ a fost cum să evit să pierd într-o posibilă confruntare."

Auzind aceasta, lăudărosul a întrebat: „Dar ce şcoală de arte marţiale ai urmat?"

Buduken i-a răspuns: „A Câştiga Fără A Încerca, sau Calea de A Nu Pierde."

La care acesta a replicat: „Dacă e vorba să câştigi fără a încerca, atunci de ce porţi săbii?"

Bukuden i-a spus: „Cele două săbii ale 'comunicării minte în minte' taie nodul îngâmfării şi mlădiţele gândurilor rele."

Auzind acest răspuns, îngâmfatul l-a provocat pe Bokuden la o întrecere, spunând: „Dacă ne vom duela, vrei să spui că vei câştiga fără a încerca?"

Bokuden i-a răspuns: „În acest caz, chiar dacă sabia inimii mele este o sabie dătătoare de viaţă, fiindcă adversarul meu este un om rău, ea va deveni o sabie aducătoare de moarte."

Nemaiputându-şi stăpâni mânia, îngâmfatul a poruncit numaidecât barcagiului să tragă la mal pentru ca el şi Bokuden să coboare.

Bokuden i-a făcut pe furiş un semn cu ochiul barcagiului, apoi i-a spus lăudărosului: „Ţărmul este un port aglomerat, nepotrivit pentru un duel. Îţi voi arăta Calea de A Câştiga Fără a Încerca sau Calea de A Nu Pierde acolo, pe insuliţa aceea care se vede în faţa noastră. Deşi sunt încredinţat că ceilalţi oameni din barca aceasta se grăbesc la treburile lor, dacă tu insişti atât de mult, trebuie neapărat să ne duelăm."

Aşa că barcagiul a condus barca la acea insuliţă şi cum au ajuns la mal, lăudărosul a şi sărit din barcă şi şi-a tras sabia de la cingătoare. „Haide, vino!" i-a strigat el lui Bokuden. „O să-ţi despic capul în două!"

Fiind încă în barcă, Bokuden i-a răspuns: „Aşteaptă puţin. Calea de A Câştiga Fără A Încerca necesită să-mi calmez mai întâi mintea." Spunând aceasta, Bokuden şi-a tras săbiile din cingătoare, i le-a dat barcagiului şi apoi a luat vâslele din mâinile acestuia.

Pentru o clipă, Bokuden a lăsat impresia că trage barca mai aproape de mal; apoi deodată a împins vâsla în direcţia opusă şi a ieşit cu barca în largul mării.

Văzând aceasta, lăudărosul a început să strige: „Hei, de ce nu vii aici, la mal?"

Bokuden i-a răspuns râzând: „De ce aş veni? Dacă ai vreo nemulţumire, atunci înoată tu până la mine şi am să-ţi dau o lecţie s-o ţii minte. Aceasta este Calea de A Câştiga Fără A Încerca!“

O retragere Zen

Maestrul Zen Taigu a trăit mult timp retras în adâncul munţilor, în provincia situată la nord de Kyoto. El a scris o pereche de poeme, în amintirea şederii sale în acele locuri:

Departe de agitaţia oraşului,
Departe de confruntările de idei;
Toamna mătur
frunzele din apa râului,
Primăvara ascult
păsările cântând în copaci.

Primăvara vine în lumea oamenilor
cu mare şi adâncă bunătate;
Fiecare floare înfloreşte
proslăvindu-l pe Buddha.
Surprinsă, zăpada
s-a topit peste tot -
Miriade de forme îşi ivesc frunţile
ca o singură fiinţă, într-un concert unificator

Temelia unui templu

Când maestrul Zen Taigu a mers în oraşul capitală Edo, la mijlocul secolului al şaptesprezecelea, shogunul însuşi, Tokugawa Iemitsu, şi-a exprimat dorinţa de a-l întâlni pe maestru.

Taigu a dispărut chiar în noaptea în care a fost invitat să-l vadă pe shogun. Nu s-a mai auzit nimic de el timp de zece ani.

Într-o toamnă, Taigu a plecat într-o călătorie către nişte izvoare calde, unde intenţiona să-şi trateze artrita. Întrucât drumul traversa Ţinutul Zăpezilor, maestrul Zen şi-a petrecut iarna ca oaspete în casa unui budist pios.

S-a nimerit că distinsul maestru Zen Gudō, un vechi prieten al lui Taigu, a venit de asemenea în vizită, chiar în aceeaşi casă.

Când guvernatorul provinciei a aflat de prezenţa celor doi mari maeştri Zen pe domeniul său, i-a invitat numaidecât să poftească la reşedinţa sa, pentru a discuta despre Învăţătură.

Taigu suferea de artrită şi ambele picioare îi erau înţepenite, aşa că obişnuia să stea pe o pernă groasă. Când el şi Gudō au ajuns la reşedinţa guvernatorului spre surpriza lor guvernatorul însuşi i-a oferit lui Taigu o pernă groasă, ţinând seama de infirmitatea acestuia şi tratându-l cu toată consideraţia.

Gudō a spus atunci: „Domnule guvernator, sunteţi foarte receptiv, dar mă tem că nu veţi trăi mult."

Taigu s-a înroşit la faţă şi a spus: „Vechiul meu prieten Gudō nu prea ştie multe - spune oamenilor vorbe la întâmplare. Ce poate să ştie tinereţea imatură?"

Guvernatorul l-a lăudat pe Taigu, spunând: „Este într-adevăr potrivit pentru a fi profesor."

Ca rezultat al acestei întâlniri, guvernatorul a construit un templu şi l-a numit pe Taigu primul maestru al templului.

Învăţând Zen

Într-o zi, guvernatorul provinciei l-a întrebat pe maestrul Zen Taigu: „Se spune că *Scrierile de la Stânca Albastră* sunt primele scrieri Zen; este adevărat?"

Taigu i-a răspuns: „Da, este."

Guvernatorul a cerut mai departe: „Te rog să-mi spui una sau două dintre aceste scrieri."

Taigu a răspuns: „Mă tem că nu ai putea înţelege."

Dar guvernatorul a continuat să-l roage, aşa că până la urmă Taigu a spus cu voce tare, reproducând prima formulare Zen din acea carte, „'În vid nu este goliciune'."

Guvernatorul a spus atunci : „Nu înţeleg."

La care Taigu i-a răspuns: „Ţi-am spus doar că nu eşti încă pregătit."

Trecerea maestrului

Ilustrul maestru Zen Bankei a murit în ultima decadă a secolului al şaptesprezecelea, într-un templu situat la ţară. La sfârşitul vieţii sale, discipolii l-au rugat să le lase un poem de despărţire, după un vechi obicei Zen.

Maestrul a spus: „Am fost în această lume timp de şaptezeci şi trei de ani, dintre care patruzeci şi patru i-am petrecut învăţându-i pe alţii cum să se elibereze pe calea disciplinei Zen. Tot ce v-am învăţat în aceşti ani, jumătate din timpul vieţii mele, este poemul meu de despărţire. Nu am ce alt poem să vă las. De ce să imit pe alţii şi să fac o confesiune pe patul de moarte?"

Spunând aceasta, marele maestru Bankei a părăsit planul fizic, stând perfect drept.

Lampa singuratică

Sonome era o bine cunoscută poetă şi o profundă căutătoare a tainelor budismului. Ea i-a scris odată maestrului Zen Unkō: „A nu căuta nicăieri nici realitatea nici falsul este rădăcina sursă a Marii Căi.

Toată lumea cunoaşte acest lucru aşa încât, deşi aş putea să par lipsită de modestie, spun că nu constituie ceva atât de deosebit. Văzute prin sursa minţii, sălciile sunt verzi şi florile roşii. Aşa fiind, îmi petrec timpul recitând versuri şi compunând poezii. Dacă aceasta este o flecăreală fără rost, atunci şi scrierile sfinte sunt flecăreală fără rost. Îmi displace tot ce miroase a religie, iar practica mea zilnică este invocaţia, poezia, cântecul. Dacă voi merge în paradis, este foarte bine; dacă voi cădea în infern, este norocul meu."

În singurătate mi-am amintit
să nu caut cu mintea;
flacăra verde a aprins deja
lampa singuratică a inimii mele.
În larmă sau tăcere,
eu am oglinda clară
a discernământului; el îmi dezvăluie în totalitate
inimile pure din oameni.

Nu este ceva existent,
ce poate fi văzut sau cunoscut,
dar nu este nici inexistent:
astfel este lumina adevărului.

Când Sonome era pe moarte, ea şi-a luat rămas bun de la lume cu următorul poem:

Cerul toamnei luminat de lună
şi căldura primăverii:
Este un vis? Este real?
Slăvit fie Buddha al Luminii Infinite!

Mai bună decât florile

Într-o primăvară, creatorul de haiku Bashō a decis să întreprindă o călătorie pentru a vedea florile dintr-un loc vestit pentru pitorescul lui. În timpul călătoriei, el a auzit de o sărmană fiică de ţărani, care era foarte devotată părinţilor ei. Dorind să o cunoască, Bashō a mers să caute acea fată. Când a găsit-o, i-a dat acesteia toţi banii pe care îi adunase pentru a-şi plăti cheltuielile călătoriei. Apoi s-a întors acasă, fără să mai vadă florile.

El a spus: „Anul acesta am văzut ceva mai bun decât florile."

Comunicare

Odată, când maestrul Zen Bankei tocmai se pregătea să plece dintr-un templu din capitală, unde se ducea din când în când să ţină predici, a venit la el un domn şi i-a cerut să-şi amâne plecarea deoarece

un anume nobil este frământat de o întrebare şi doreşte să întâlnească personal un maestru Zen a doua zi pentru a afla răspunsul. Bankei a consimţit şi şi-a amânat plecarea.

A doua zi nu a venit nobilul ci acelaşi domn, purtând un mesaj prin care nobilul spunea că îl reţin afaceri urgente şi deci nu poate veni să îl vadă personal pe maestru, dar că l-a rugat pe acel domn să-i pună în locul lui întrebarea lui Bankei şi să-i comunice pe urmă răspunsul.

Când a auzit aceasta, Bankei a spus: „O problemă Zen este dificil de lămurit chiar şi prin comunicare directă; cu atât mai greu ar fi prin intermediul unui mesager."

Şi cu acesta, maestrul Zen a încheiat ceea ce avea de spus. Rămas fără replică, domnul a plecat.

Realitate

Maestrul Zen Tankei obişnuia să-şi admonesteze discipolii: „Ar trebui să fiţi autentici în tot ce faceţi. Nimic din ceea ce este autentic în lume nu este neautentic în budism, şi nimic din cea ce nu este autentic în budism este autentic în lume."

El spunea de asemenea: „Priviţi cu ochii voştri, ascultaţi cu urechile voastre. Nimic nu este ascuns în lume; ce aţi vrea să vă spun în plus?"

Buddha vindecător

Tomomura Yūshōshi, „Prietenul Pinilor", era din Nagasaki, pe vremea aceea singurul port al Japoniei deschis comerţului cu alte ţări. Se spune că Yūshōshi s-ar fi născut din legătura unui negustor chinez cu o prostituată locală. Când a intrat în afaceri ca medic şi a fost întrebat despre originea sa, Yūshōshi a scris simplu că este fiul unei prostituate din Nagasaki. Oamenii l-au apreciat pentru onestitatea şi tăria sa de caracter.

Potrivit mărturiei elevilor săi, Yūshōshi nu era deloc preocupat de reputaţie sau profit, dar iubea binele şi dispreţuia răul. Fiind interesat de budism şi având totodată o înclinaţie naturală pentru învăţătura budistă, destinul său a fost să vindece oameni şi să salveze vieţi. În acest scop, el a studiat atât artele medicale taoiste cât şi artele psihologice budiste utilizate de practicienii chinezi, după care a meditat trei ani zi şi noapte pentru a dobândi înţelegerea celor învăţate.

Yūshōshi oferea tratament medical la cerere, cu rezultate remarcabile. El şi-a făcut debutul în Tokyo,

înainte de a împlini vârsta de treizeci de ani, şi a fost onorat cu invitaţii din partea nobililor de pe tot cuprinsul ţării. Se spune de asemenea că a fost foarte apreciat de către fondatorii şi înaintaşii unei secte Ōbaku, o şcoală Zen chineză adusă de curând pe teritoriul Japoniei.

Yūshōshi era de asemenea cunoscător al divinaţiei, geomanţiei şi astrologiei. Se spune că el preda aceste discipline elevilor săi, în funcţie de capacitatea acestora.

Una dintre trăsăturile lui Yūshōshi era aceea de a spune exact ceea ce gândea în discuţiile cu alţi medici, indiferent dacă aceştia erau prieteni sau străini. Dacă vedea că greşesc, le explica de ce credea el acest lucru, adresându-li-se direct, fără nici o ezitare. Cum auzea pe cineva spunând ceva greşit, era numaidecât gata pentru o amplă argumentare. Spunea că procedează în acest mod pentru a-i ajuta pe ceilalţi. În tot cazul, rezultatul a fost că unii medici l-au considerat nebun, iar alţii l-au apreciat pentru sinceritate. Unii l-au blamat, alţii l-au slăvit.

Ruşine şi conştiinţă

Era odată un negustor care îl aprecia foarte mult pe călugărul Zen Hakuin pentru înaltele sale virtuţi. El obişnuia să-i ofere călugărului din când în când bani şi diverse bunuri în dar.

S-a întâmplat că fiica negustorului s-a îndrăgostit de un servitor, şi din legătura lor a rezultat un copil. Când negustorul mânios i-a cerut fetei o explicaţie, aceasta i-a spus că a rămas însărcinată cu călugărul Hakuin.

Plin de furie, negustorul a spus: „Şi când te gândeşti că mi-am făcut pomană cu acest mişel timp de zece ani!“ Negustorul a luat copilul în braţe şi s-a dus direct la Hakuin. Cum a ajuns, i-a pus copilul în poală şi i-a ţinut o lungă cuvântare, certându-l cu asprime. Apoi a plecat foarte supărat.

Hakuin nu i-a răspuns. El a început să aibă grijă de copil, crescându-l ca şi când ar fi fost al lui. Oamenii l-au văzut mereu cu copilul şi au început să creadă la rândul lor că într-adevăr el este tatăl.

Într-o zi de iarnă, când Hakuin plecase cu copilul în braţe să ceară de pomană din casă-n casă, mergând prin ninsoarea deasă, fiica negustorului i-a văzut şi a fost cuprinsă de remuşcări. Cu ochii în lacrimi, ea a mers la tatăl ei şi i-a mărturisit adevărul.

Încremenit, negustorul nu ştia cum să iasă din încurcătură. El a mers într-un suflet la maestrul Zen Hakuin, i s-a aruncat la picioare şi l-a implorat să-l ierte.

Hakuin a zâmbit şi l-a întrebat: „Copilul are un alt tată?“

Zen în acțiune

Maestrul Zen Man-am i-a scris unui discipol Zen laic: „Dacă doreşti să atingi rapid desăvârşirea tuturor adevărurilor şi să devii independent în fața tuturor evenimentelor, nu este nimic mai potrivit decât concentrarea în activitate. De aceea li se spune discipolilor ştiințelor mistice care urmează Calea să-şi desăvârşească practica spirituală în mijlocul lumii.

Al treilea patriarh Zen a spus: Dacă doreşti să urmezi Calea Unității, nu respinge obiectul celor şase simțuri; aceasta nu înseamnă că trebuie să fii indulgent cu obiectele acestor simțuri, ci să păstrezi în mod continuu priza de conştiință asupra realității lor, fără a manifesta atracție față de ele dar şi fără a le respinge, pe tot parcursul activității zilnice, aşa cum trece rața prin apă fără a-şi uda penele.

Dacă, dimpotrivă, vei disprețui obiectele celor şase simțuri şi vei încerca să te sustragi percepției lor, vei cădea în penibile tendințe escapiste şi nu vei cunoaşte niciodată împlinirea pe calea budismului. Dacă vezi cu claritate esența, atunci obiectele celor şase simțuri constituie ele însele meditație, dorințele senzuale sunt chiar Calea Unității şi toate lucrurile existente sunt manifestări ale Realității. Pătrunzând în starea Zen de stabilizare a conştiinței, nediferențiată între mişcare şi tăcere, corpul şi mintea sunt deopotrivă eliberate şi liniştite."

Virtuți ascunse, răsplată manifestată

Maestrul Zen Hakuin obişnuia să povestească o întâmplare de pe vremea când era tânăr discipol şi călătorea cu scopul de a întâlni diverşi maeştri Zen, meditând asupra stării de vid prin care discipolii erau învățați să-şi golească mințile de imagini subiective, pentru a le pregăti în vederea percepției adevărului obiectiv.

Odată Hakuin călătorea în compania a doi călugări budişti. Unul dintre aceştia l-a rugat să-i ducă bagajul spunând că se simte slăbit şi bolnav.

Tânărul Hakuin a consimțit numaidecât, retrăgându-şi mintea de la greutatea bagajului suplimentar şi adâncindu-se şi mai mult în meditația sa asupra vidului.

Observând zelul tânărului Hakuin, al doilea călugăr s-a hotărât la rândul lui să-şi despovăreze umerii de bagaje. Acuzând ca şi primul starea de slăbiciune, l-a rugat şi el pe Hakuin să-i ducă bagajele.

În spiritul Buddhist al solicitudinii, Hakuin a luat şi al treilea bagaj şi şi-a continuat drumul, adâncindu-se în meditație mai intens ca niciodată.

La un moment dat, cei trei călugări au ajuns într-un punct de unde nu-şi mai puteau continua călătoria decât cu barca, aşa că au mers la cel mai apropiat debarcader şi au urcat pe puntea unui bac. Complet epuizat, Hakuin a căzut într-un somn adânc.

Când s-a trezit, tânărul discipol s-a simţit dezorientat pe moment. Părea că tocmai au acostat, dar el nu-şi amintea nimic din timpul călătoriei.

Simţind un miros pătrunzător, a privit în jur şi a văzut că toţi pasagerii erau verzi la faţă şi acoperiţi cu vomă. Şi toţi se uitau la el într-un fel foarte ciudat.

Hakuin a aflat că în timpul traversării izbucnise o furtună foarte violentă care clătinase bacul atât de tare încât toţi, fără excepţie, inclusiv barcagiul, suferiseră cumplit de rău de mare.

Numai tânărul discipol, epuizat de căratul bagajelor celor doi însoţitori ai săi, care dormise tot timpul cât ţinuse furtuna, nu fusese afectat.

Acesta, spunea maestrul Hakuin, fusese modul în care înţelesese pentru prima dată, prin experienţă proprie, că principiul conform căruia o calitate ascunsă este recompensată, este pe deplin adevărat.

Infernul vacuităţii

Un samurai în slujba unui nobil din provincie, a trecut odată pe la maestrul Zen Hakuin.

Maestrul l-a întrebat pe samurai: „Ce te aduce la mine?"

Samuraiul i-a răspuns: „Mi-a făcut întotdeauna plăcere să ascult învăţăturile budiste. Din această cauză m-am îmbolnăvit."

Hakuin a întrebat: „Cum se manifestă boala ta?"

Samuraiul i-a spus: „Am întâlnit prima dată un profesor Zen şi am început să caut principiul esenţei minţii. Apoi am întâlnit un profesor al disciplinei Shingon şi am studiat textele religioase ezoterice. Rezultatul a fost că am căpătat îndoieli şi confuzie faţă de aceste două şcoli, astfel încât numai ce vedeam litera A şi mintea mi se umplea de imagini infernale. Când am încercat să le opresc aplicând principiul esenţei minţii, cele două viziuni s-au ciocnit între ele, astfel încât mintea mi-a fost tulburată. Când dorm am coşmaruri iar când mă trezesc mintea începe să-mi lucreze neîncetat, preocupată de gândirea conceptuală."

Hakuin a plesnit dezaprobator din limbă şi a spus: „Ştii ce este înspăimântător în infern?"

Samuraiul i-a răspuns: „Vederea vacuităţii! De această boală sufăr."

Auzind aceasta, Hakuin l-a mustrat aspru, strigându-i: „Ticălos ce eşti! Samurai este acela care din loialitate pentru stăpânul lui trece prin apă şi prin

foc şi îşi expune trupul suliţelor şi săbiilor fără să clipească măcar. Iar tu te sperii de vederea vacuităţii? Chiar acum să cobori în fiecare dintre aceste infernuri şi să cercetezi ce este în ele!"

Samuraiul s-a plâns atunci: „Cum poate un îndrumător spiritual să trimită oamenii în stări infernale?"

Hakuin a râs şi a spus: „Infernurile pe care le-am explorat eu sunt în număr de optzeci şi patru de mii! După cum vezi, nu a mai rămas nici un loc unde să nu fi fost!"

Înțelegând în final tâlcul celor spuse de maestru, samuraiul s-a simţit cuprins de bucurie.

Religie de fiecare zi

Unul dintre cei mai mari nobili din vestul Japoniei a venit în vizită la maestrul Hakuin ca să-l roage să-i facă unele recomandări. S-a întâmplat că tocmai atunci o săteancă i-a adus maestrului nişte prăjituri cu mei. Hakuin a luat prăjiturile şi i le-a oferit imediat nobilului.

Obişnuit cu hrana bogată, nobilul nu mâncase niciodată mei. În plus, nu se putea înjosi să mănânce prăjiturile făcute de o femeie simplă.

Hakuin a băgat de seamă reţinerea acestuia şi i-a spus cu severitate: „Forţează-te să le mănânci; vei

cunoaşte în acest fel tainele vieţii celor de rând. Învăţătura mea nu este altceva decât acest lucru."

Relaţii sociale

În Japonia epocii feudale târzii, utilizarea anumitor bunuri era supusă unor reglementări care difereau în funcţie de clasa socială. În zona în care trăia maestrul Hakuin, era un negustor bogat, foarte conservator, care introdusese între regulile casei sale interdicţia ca servitorii să folosească umbrele. Consecinţa acestui fapt a fost aceea că servitorii aveau totuşi umbrele, dar ei le ţineau acasă la prieteni şi le scoteau la iveală numai atunci când era neapărat nevoie.

Într-o zi, o tânără servitoare din casa acestui negustor şi-a cumpărat o umbrelă şi a venit cu ea la maestrul Hakuin ca să-l roage să scrie pe umbrelă numele ei. Când a ajuns la templu, un îngrijitor a luat umbrela şi s-a angajat să transmită maestrului rugămintea femeii. El i-a explicat totodată maestrului Hakuin şi care erau regulile casei negustorului unde era angajată acea femeie. După ce a ascultat toate acestea, Hakuin a luat o pensulă şi a scris pe umbrela de hârtie: „Dacă plouă sau toarnă cu găleata, eu îi voi da ascultare stăpânului meu."

Servitoarea a fost încântată. Analfabetă fiind, ea nu putea citi ce anume scrisese maestrul pe umbrelă. Şi-a închipuit fireşte că scrisese numele ei, aşa cum îl rugase.

Într-o zi ploioasă, servitoarea a primit sarcina să îndeplinească un comision. Cum mergea pe drum, protejându-se de ploaie cu umbrela cea nouă, a băgat de seamă că lumea chicotea pe seama ei. Mirată de acest comportament, ea a întrebat până la urmă pe cineva ce scrie de fapt pe umbrela ei. Când a aflat ce scrie, femeia s-a dus furioasă la Hakuin să-i ceară despăgubire pentru umbrelă. În loc de aceasta, maestrul Zen a invitat-o să stea de vorbă despre cum trebuie să-şi îndeplinească îndatoririle faţă de cel care a angajat-o. Apoi Hakuin s-a dus să-l vadă personal pe acel negustor. „Să ştii că un servitor este ca şi un copil", i-a spus el acestuia. Negustorul a fost atât de mişcat de marea compasiune a maestrului încât a schimbat regulile casei sale.

Ploaia nocturnă

Înainte de a merge să trăiască în munţi, maestrul Zen Ranryo a călătorit pretutindeni în ţară, în toate cele patru anotimpuri, fără a face distincţie între palate şi

provincie, între oraşe şi sate, ba chiar fără a evita magazinele de vinuri şi bordelurile.

Dacă cineva îl întreba de ce procedează în acest fel, maestrul Zen spunea: „Calea mea este aici, unde s-a nimerit să fiu. Nu pot omite nimic din ceea ce există."

Mai târziu, Ranryo a mers în munţi unde şi-a construit o colibă modestă şi a trăit în simplitate şi austeritate, continuându-şi practica Zen.

Lui Ranryo îi plăceau în mod deosebit ploile nocturne. El ardea tămâie şi stătea de veghe în nopţile ploioase până se crăpa de ziuă. Localnicii satelor de munte, care nu-i cunoşteau numele, obişnuiau să-l numească „Călugărul ploilor de noapte". Acest lucru îl amuza pe Ranryo, aşa încât a început să utilizeze numele Ploaia Nocturnă ca pseudonim literar.

Odată cineva l-a întrebat pe Ranryo despre meritele comparative ale meditaţiei Zen şi ale practicii Tărâmul Pur al Budismului, care se îndeplinea în memoria lui Buddha şi consta în a recita numele lui Buddha al Luminii Infinte. Ranryo i-a dat răspunsul sub forma unui poem:

Meditaţia Zen şi Memoria lui Buddha
sunt ca doi munţi;
Potenţiale mai înalte sau mai joase
divid lumea unică.

Când ajung sus, toți văd la fel
luna scânteind pe creastă;
Păcat numai de aceia care nu au credință
și suferă la urcare.

Poarta compasiunii

Jimon era fiica unui samurai. Mama ei a murit când ea avea unsprezece ani iar tatăl ei s-a stins și el câțiva ani mai târziu, când fata împlinise cincisprezece ani. Când a împlinit optsprezece ani, Jimon și-a ras părul și a devenit călugăriță.

Fata era plină de bunătate și compasiune și făcea tot ce putea pentru a-i ajuta pe cei care aveau nevoie. Într-o noapte de iarnă, în timpul unei teribile furtuni de zăpadă, doi copii cerșetori au bătut la ușa ei. Păreau atât de înghețați încât ea și-a scos imediat roba și le-a dat-o lor.

Cu această ocazie, ea a compus un poem:

Sărmani nefericiți -
ce crude sunt aceste mâneci
prea strâmte pentru a-i feri de ger
când ei petrec
o noapte de iarnă afară.

Într-o altă noapte friguroasă, a intrat în coliba ei un hoț, căutând bani sau altceva de valoare. Jimon a rămas calmă și a spus: „Sărmanul de tine! Mi te închipui traversând câmpii și munți ca să vii aici într-o noapte friguroasă ca aceasta! Așteaptă te rog, am să pregătesc ceva ca să încălzești!“

Spunând aceasta, Jimon a fiert un terci și l-a chemat să se așeze lângă foc. După ce a mâncat, ea i-a spus: „Eu am renunțat la cele lumești, așa că nu am nimic de valoare. Dar poți lua orice dorești din ceea ce am.

Ar fi totuși ceva ce aș vrea să-mi dai în schimb. Te-am privit cu atenție și mi-ai făcut impresia că ai putea duce o viață decentă, îndeplinind orice fel de muncă sau afacere ai dori. Și totuși iată-te în această stare de mizerie, disprețuindu-te nu numai tu însuți, ci și familia ta. Nu este aceasta o rușine?

Aș vrea să-ți schimbi atitudinea și să renunți la tâlhărie. Ia orice dorești din coliba mea și vinde acele lucruri pentru bani. Apoi apucă-te de o treabă onorabilă. Vei fi cu mult mai liniștit în sufletul tău dacă vei proceda așa!“

Profund mișcat, tânărul hoț și-a exprimat mulțumirea și a plecat fără a lua nimic.

Formarea unei şcoli

Timp de zece ani din momentul în care a cunoscut iluminarea, Gessen a îndeplinit slujba de stareţ al unei bine cunoscute mănăstiri. În final, el a părăsit mănăstirea şi a plecat să locuiască într-un loc izolat, în care nu ştia nimeni cine este.

Gessen se amesteca adeseori printre săteni. El obişnuia să-i înveţe pe copiii acestora cititul, scrisul, aritmetica şi îi introducea gradat în mod indirect în învăţătura budistă.

În final, căutători ai învăţăturii Zen de pe tot cuprinsul ţării veneau să-l vadă pe maestru. Nu rămăsese nici un şopron sau grajd pe o distanţă de mile întregi faţă de locuinţa sa care să nu fie închiriat de către discipolii marelui maestru Zen Gessen.

Minte şi esenţă

Ishida Baigan a fost un fondator al Studiilor Minţii *Shingatu,* o mişcare laică inspirată de budismul Zen. Până la vârsta de cincizeci de ani, se spune că se mai puteau vedea pe faţa lui semnele nemulţumirii produse de un lucru jignitor. După această vârstă însă, nu a mai arătat niciodată vreun semn de plăcere sau de neplăcere.

Când a împlinit vârsta de şaizeci de ani, el a spus: „Acum am cunoscut pacea.“

Odată cineva l-a întrebat: „Există vreo diferenţă între minte şi esenţă?“

Baigan a răspuns: „Mintea include deopotrivă esenţa şi simţurile; ea este mişcare şi nemişcare, substanţă şi funcţie. Esenţa este substanţa, care este liniştită; când se pune în mişcare, mintea devine funcţie. Vorbind despre minte în termeni de esenţă, ea este într-un fel asemănătoare acesteia; substanţa minţii este neexplorată atât timp cât nu pătrundem în minte; esenţa de asemenea este neexplorată. Mintea este tărâmul energiei, esenţa este tărâmul Sinelui. Aşa cum luna se reflectă în fiecare strop de rouă, la fel Sinele este prezent în toate lucrurile, chiar şi în cele invizibile.“

Iute din fire

Odată, la maestrul Zen Bankei a venit un om care i s-a destăinuit că el este din naştere iute la mânie şi că oricât s-ar strădui să se controleze, nu reuşeşte.

Maestrul Zen a spus: „Cu ce însuşire interesantă ai venit tu pe lume! Eşti iute din fire şi acum? Dacă da, arată-mi cum faci şi te voi vindeca pe loc.“

Omul a spus: „Nu sunt furios chiar în acest moment. Furia vine pe neaşteptate, când apare ceva care să mi-o stârnească.“

Maestrul Zen a spus: „În cazul acesta, furia ta nu este înnăscută.“

Concentrarea în meditaţie

Cineva l-a întrebat pe marele maestru Zen Bankei despre concentrarea în meditaţia Zen. El a răspuns: „Armonizarea cu universul inefabil inerent fiecărui om, înainte de a angaja gândirea şi conceptualizarea, se numeşte meditaţie; detaşarea de obiectele exterioare se numeşte concentrare. A închide pur şi simplu ochii şi a sta aşezat acolo, nu este ceea ce eu numesc meditaţie; numai concentrarea în meditaţie, acordată la cunoaşterea subtilă, poate fi considerată valoroasă.

Toată confuzia porneşte de la învârtirea în cercul vicios al iluziei, datorită utilizării gândurilor. Când apar gânduri mânioase, devii un titan; când apar poftele, devii animal; ataşamentul faţă de lucruri te transformă într-o fantomă flămândă. Dacă părăseşti planul fizic fără a renunţa la acestea, te învârţi în obişnuinţe la nesfârşit, luând tot felul de forme, prins în vârtejul naşterii şi morţii.

Dacă însă te detaşezi de gânduri, nu există confuzie şi, în consecinţă, nu există cauză şi efect. Iar dacă nu există cauză şi efect, nu există nici învârtirea în cercul obişnuinţelor. Atâta timp cât vei antrena gândurile, dacă vei cultiva gânduri bune, vor apărea cauze şi efecte bune; dacă vei cultiva gânduri rele, vor apărea cauze şi efecte rele. Când te detaşezi însă de gânduri şi te pui în acord cu cunoaşterea subtilă, nu mai există cauze şi efecte sau naştere şi moarte.

Ceea ce spun sugerează viziunea nimicniciei, dar nu este aşa. Nu poate fi vorba de nimicnicie câtă vreme eu îţi vorbesc în această stare iar tu mă poţi auzi. Chiar dacă tu nu te gândeşti explicit la auz în acest moment, dat fiind că în fiecare om este trezită efectiv cunoaşterea originară inerentă, tu poţi auzi în mod distinct. Atunci când atingi focul sau apa, ştii că este fierbinte sau rece, deşi nimeni nu *învaţă* să simtă căldura sau frigul.

Acelaşi lucru este valabil şi în universul de dincolo de gânduri; deşi nu există nici un gând, ceea ce există nu poate fi numit nimicnicie. Această cunoaştere subtilă cuprinde totul, fără a permite oscilarea între ideile dualiste ale fiinţei şi nefiinţei, aşa cum o oglindă limpede reflectă imaginea lucrurilor în mod distinct. Ce nevoie ar mai fi de gândirea discursivă pentru a descrie această stare?

Gândirea discursivă există acolo pentru că există confuzia. Când se atinge cunoaşterea nediscursivă, vei percepe lucrurile distinct înainte de a angrena gândirea discursivă, astfel încât în final nu mai poate exista confuzie. Din acest motiv cunoaşterea nediscursivă este preţioasă.

Concentrarea în meditaţie, prin care se dobândeşte cunoaşterea subtilă, este practica cea mai înaltă."

Calea către Cale

Sōkai se afla în congregaţia maestrului Zen Daiyū de un an când, într-o noapte, a avut deodată o stare de iluminare, imediat ce a revenit din meditaţie. El s-a dus la profesorul Daiyū pentru a-i împărtăşi înţelegerea sa.

Daiyū a spus: „Ai deschis uşa, dar nu ai intrat în cameră."

Sōkai a întrebat: „De ce spui acest lucru?"

Daiyū a răspuns, citând din scrierile sfinte: „'Nu te ataşa de nimic, ci trezeşte-ţi mintea.'" Apoi l-a întrebat pe Sōkai: „Ce înseamnă 'ci trezeşte-ţi mintea'?"

Sōkai a spus: „Când cauţi mintea, ea nu poate fi găsită."

Daiyū a spus: „Aceasta arată că nu ai pătruns încă dincolo."

Sōkai a ripostat: „Nu sunt de acord cu această îndoială."

Ridicând vocea, Daiyū a spus: „Nu, nu! Dar dacă într-adevăr vrei să stingi Calea, trebuie mai întâi să mori complet, numai după aceea vei reuşi!"

Eliberare

Curtezana Ōhashi era fiica unui vasal al shogunului. Ea fusese vândută ca prostituată de către tatăl ei după ce acesta şi-a pierdut poziţia socială şi a ajuns extrem de sărac.

Ōhashi era fermecătoare, inteligentă şi foarte educată în domeniul literaturii şi artelor. Ca rezultat al acestor însuşiri, ea a devenit o curtezană faimoasă în cartierul bordelurilor din Kyoto.

Incapabilă să se împace cu nenorocul ei, Ōhashi a căzut într-o depresie incurabilă şi a început să-şi irosească viaţa.

Într-o zi, unul dintre vizitatori a băgat de seamă starea ei şi a întrebat-o ce anume o chinuie. Ōhashi i-a povestit totul. Vizitatorul a spus la sfârşit: „Nu e de mirare că eşti atât de bolnavă! S-ar putea să coste chiar şi o mie de monede de aur curat alinarea suferinţelor tale! Există totuşi o cale de a te elibera de această suferinţă, dar mă tem că nu îi vei da crezare."

Ōhashi a insistat: „Dacă îmi vei spune adevărul, cum aş putea să mă îndoiesc? Te rog, învaţă-mă ce să fac!“

Vizitatorul i-a explicat atunci lui Ōhashi: „În tot trupul tău nu există nimic care să se manifeste separat de percepţii şi cogniţie. Percepţia şi cogniţia au însă o gazdă. Orice act ai îndeplini, chiar şi atunci când eşti foarte grăbită, caută această gazdă în interiorul tău. Cine este cel care vede? Cine este cel care aude? Dacă vei practica introspecţia interioară în mod constant şi nu vei renunţa niciodată, ţi se va revela la un moment dat natura inerentă a lui Buddha. Iar când vei atinge această stare, vei descoperi că ea este calea cea mai rapidă de a evada din acest tărâm al mizeriei.“

Profund impresionată de cele auzite, Ōhashi a început să practice în secret introspecţia interioară. La un moment dat, ea a ajuns în punctul în care atenţia sa se focaliza fără întrerupere asupra universului interior.

Într-o noapte, s-a stârnit o furtună teribilă, într-atât de violentă încât fulgerul lovea cerul în mai mult de douăzeci de locuri deodată. Fiind mereu înspăimântată de fulgere şi trăznete, Ōhashi s-a ascuns sub pat împreună cu servitoarea.

Deodată ea şi-a amintit de tehnica Zen. Înlăturând orice teamă, s-a ridicat dreaptă în picioare.

Atunci un trăznet a căzut chiar în curtea casei ei. Impactul foarte puternic a aruncat-o pe Ōhashi la pământ.

Când şi-a recăpătat respiraţia, Ōhashi a observat că percepţiile ei erau diferite de cele obişnuite şi şi-a simţit sufletul cuprins de o bucurie indescriptibilă.

Mai târziu, Ōhashi a fost eliberată din bordel, când un bărbat i-a plătit datoria şi s-a căsătorit cu ea. Apoi ea a mers la maestrul Zen Hakuin şi şi-a petrecut tot restul vieţii căutând desăvârşirea spirituală.

O trezire

Zeshin a petrecut mulţi ani în singurătate pe Muntele Yoshino, în apropierea oraşului capitală Kyoto. Acolo el a practicat concentrarea interioară simplă, până într-o zi când spiritul lui s-a deschis către un univers superior cunoaşterii intelectuale.

Într-un templu din apropiere trăia un vechi adept al şcolii Sōtō Zen. Zeshin s-a dus la acesta şi i-a povestit despre realizarea lui, căutând confirmarea stării de iluminare pe care tocmai o experimentase. Adeptul a spus: „Maestrul Bankei este îndrumătorul spiritual iluminat al veacului. Mergi la el să înveţi.“

Astfel, Zeshin s-a dus direct la templul Jizō, situat la est de Kyoto, unde i se spusese că locuia

Bankei. În acel moment însă marele maestru se afla în retragere şi nu primea vizitatori. Totuşi Zeshin venea în fiecare zi la templu şi aştepta în faţa porţii până seara, după care se întorcea în oraş. El a făcut acest lucru timp de treisprezece zile la rând.

În final, îngrijitorul casei în care locuia Zeshin l-a întrebat ce îl frământă. Atunci Zeshin i-a spus povestea sa. Încercând să-l ajute, îngrijitorul l-a îndrumat la maestrul Dokushō, care locuia lângă Saga.

Zeshin a plecat în căutarea lui Dokushō, pe care l-a şi întâlnit până la urmă şi i-a povestit despre realizarea sa. Dokushō i-a spus simplu: „Continuă la fel." Zeshin a plecat în aceeaşi zi înapoi la locuinţa sa de pe Muntele Yoshino.

Câteva luni mai târziu, Zeshin a încercat din nou să îl vadă pe Bankei, maestrul veacului. Mergând spre templul Jizō, el a auzit că Bankei era în acel timp la Edo, capitala shogunilor, unde preda disciplina Zen în templul Kōrin.

Zeshin a ajuns la templu şi l-a întâlnit în sfârşit pe Bankei.

Când Zeshin şi-a povestit realizarea, Bankei a spus: „Ai atins punctul ultim?"

Zeshin a ezitat, încercând să găsească ceva de spus; apoi a lăsat capul în jos.

Acest lucru s-a repetat de trei ori.

În final, Zeshin a întrebat: „Există un punct ultim?"

Maestrul Zen Bankei i-a răspuns: „Tu nu ştii să-l foloseşti."

Zeshin din nou a lăsat capul în jos, neputând să spună ceva.

Asemănător s-au petrecut lucrurile de trei ori consecutiv, până când Zeshin a întrebat: „Cum să-l folosesc?"

În acel moment, un graur a pornit să ciripească în grădină. Bankei a spus: „Ascultă graurul acela cum se tânguie."

Zeshin a intrat în extaz. El s-a prosternat în faţa maestrului Zen de trei ori.

Bankei a spus: „După aceasta, să nu vorbeşti în van."

Când retragerea pentru meditaţia de vară la templul Kōrin s-a încheiat, Bankei s-a întors la centrul său principal de predare situat în vestul Japoniei. Zashin l-a urmat în acel loc.

După câteva zile de la întoarcerea sa, maestrul Zen s-a întâlnit cu cei nou sosiţi. În fiecare zi, Zeshin venea la maestrul Zen împreună cu noii sosiţi, dar Bankei nu-i dădea nici o atenţie. Trei zile consecutiv Zoshin l-a văzut pe maestrul Bankei şi acesta nu i-a adresat nici un cuvânt.

Când în sfârşit mulţimea s-a împrăştiat, Bankei i s-a adresat lui Zoshin, spunându-i: „Ai noroc. Dacă nu m-ai fi întâlnit pe mine, ai fi devenit un lăudăros."

Încă în viaţă

Kōsen a studiat disciplina Zen cu maestrul Ryōten, încercând să practice meditaţia asupra vidului. Ryōten l-a admonestat: „Meditaţia intensivă Zen trebuie să fie ca atunci când un mut are un vis. Tu eşti o fire prea intelectuală pentru a studia disciplina Zen."

Departe de a se simţi descurajat de aprecierea maestrului, Kōsen a stăruit în eforturile sale, din zi în zi mai mari. Într-o noapte, cum privea ploaia, un călugăr tânăr l-a strigat cu voce tare pe Kōsen. El a răspuns şi imediat după aceasta a avut experienţa trezirii iluminării.

Mai târziu, Kōsen a mers să studieze cu maestrul Zen Hakujun. Într-o zi, maestrul a citat un paragraf faimos din scrierile sfinte, care spunea: „'Nu te ataşa de nimic, ci trezeşte-ţi mintea.'" După aceea el l-a întrebat pe Kōsen: „Ce este 'mintea'?"

Kōsen a răspuns: „Nu te ataşa de nimic!!!"

Hakujun l-a lovit de vreo şase - şapte ori şi i-a spus: „Ignorantule! Încă nu ştii ce înseamnă 'ci trezeşte-ţi', nu-i aşa?"

În acel moment, Kōsen a atins eliberarea.

Inutilitatea suferinţei şi a necredinţei

Odată maestrul Zen Bankei a spus unor oameni: „Când m-am simţit prima oară inspirat să caut iluminarea, din cauză că nu am beneficiat de îndrumarea unui maestru eliberat, am practicat tot felul de austerităţi, neglijându-mi trupul.

Câteodată am renunţat la contactul cu alţi oameni şi am trăit în izolare. Altădată mi-am făcut o cuşcă din hârtie şi am stat în interiorul ei, sau am coborât paravanele la ferestre şi am stat într-o cameră întunecoasă, în poziţia lotus, fără sa-mi întind picioarele timp îndelungat, până când coapsele mi s-au umplut de răni şi de puroi care mi-au lăsat cicatrici permanente.

Apoi, cum auzeam de existenţa unui îndrumător care trăia undeva prin vreo provincie, cum mă duceam la el să-l întâlnesc. Câţiva ani după aceasta, puţine mai erau locurile din Japonia unde eu să nu fi fost.

Toate acestea s-au datorat faptului că nu întâlnisem un îndrumător iluminat. Când mintea mi s-a deschis într-o bună zi, am realizat deodată cât de nefolositor a fost să îndur truda şi suferinţa, şi astfel am cunoscut pacea în sfârşit.

Acum vă spun aceste lucruri pentru ca voi să cunoaşteţi împlinirea în viaţa prezentă, fără a vă supune

la suferințe fără rost, dar voi nu aveți destulă credință. Aceasta deoarece nu sunteți cu adevărat serioși."

Confesiunea unui maestru Zen

Yui-e, un înaintaș al școlii Sōtō Zen, a venit la maestru Zen Bankei și i-a spus: „Am fost inspirat să caut realizarea spirituală când aveam șaptesprezece sau optsprezece ani. Timp de peste treizeci de ani nu mi-am întins trupul niciodată, concentrându-mă în meditație, dar ceea ce am dobândit au fost doar gânduri eronate și o cunoaștere falsă, greu de înlăturat. În ultimii ani însă, spiritul și intelectul meu au devenit limpezi și am atins pacea. Tu ce experiențe ai avut în trecut?"

Bankei i-a răspuns: „Și eu am depus un mare efort în tinerețe pentru a înlătura gândurile, dar la un moment dat am realizat că școala noastră este școala viziunii iluminate și că nimeni nu poate ajuta pe altul dacă aceluia îi lipsește percepția clară. De la bun început am înlăturat toate celelalte preocupări și m-am concentrat asupra practicii individuale, urmărind să ating claritatea percepției. Astfel am dobândit capacitatea de a vedea dacă ceilalți oameni au percepții reale sau nu."

Minte și munte

Odată, maestrul Zen Bankei a petrecut câteva nopți meditând sub un crucifix, pe un câmp de execuție, pentru a-și testa puterea spirituală dobândită prin practica Zen. După aceea, el s-a așezat pe gardul care împrejmuia un teren pentru animale.

S-a nimerit că tocmai atunci în țarc se afla un războinic care își bătea calul. Când a văzut aceasta, Bankei a strigat: „Hei! Ce faci acolo?"

Războinicul l-a auzit pe maestrul Zen strigând, dar nu i-a dat nici o atenție. Biciuindu-și calul mai departe, el a trecut în galop pe lângă Bankei. Maestrul din nou i-a strigat: „Hei! Ce faci acolo?" Același lucru s-a petrecut de trei ori, înainte ca războinicul să se oprească și să lase calul în pace. Apropiindu-se apoi de maestrul Zen, el a văzut că Bankei nu era un om de rând. Războinicul i-a spus: „Ai strigat la mine. Ai ceva să-mi spui?"

Bankei i-a răspuns: „Decât să-ți bați calul pentru că este neascultător, de ce mai bine nu te pedepsești pe tine și nu-ți înveți mintea să fie dreaptă?"

Un ascet

Enzui era un maestru mai neobişnuit. El nu arătase niciodată vreun semn de mânie pe chipul său şi vorbea extrem de rar. Nu se aşeza niciodată să doarmă şi mânca foarte puţin. Nu-l tulburaseră niciodată dorinţe materiale sau sexuale.

Într-o zi, Manzan, profesorul Zen al lui Enzui, l-a chemat la el şi l-a certat cu asprime spunând: „A posti şi a nu te întinde niciodată să dormi îţi diminuează potenţialul pentru Cale. Osteneala fără rost nu va spori ci va atenua intensitatea vieţii tale spirituale. De ce nu te comporţi normal şi nu devii un om curat şi liber, fără să te supui unor asemenea constrângeri?"

Enzui s-a înclinat în semn de gratitudine faţă de maestru şi a plecat, ascunzându-şi lacrimile. După aceasta el şi-a intensificat practicile ascetice. Într-o zi spiritul lui s-a trezit şi el a cunoscut starea în care nu mai există nici o îndoială.

Enzui s-a întors mai târziu în provincia sa natală şi a construit o mănăstire, legându-se cu jurământ să nu mai revină niciodată în societatea oamenilor. Chiar şi atunci când cunoştinţe vechi i-au scris, el nu a răspuns, iar când la uşa lui au bătut căutători ai Căii, el nu le-a deschis.

Enzui a murit în anul 1736, la vârsta de şaptezeci de ani. Unul dintre adepţii lui a relatat: „Maestrul postea şi nu s-a întins să doarmă niciodată în toată viaţa sa. El a continuat aceste austerităţi până în momentul morţii. Atunci a îmbrăcat roba de ceremonie şi a părăsit planul fizic stând drept pe scaun. Chiar şi după ce a murit, corpul lui a rămas drept, în postura de meditaţie în care se aşezase."

Sămânţa practicii Zen

Într-o zi maestrul Zen Shōsan a spus despre cineva: „Cutare este un mare practician, nu-i aşa? El a spus că indiferent de ce boală ar fi să moară, vrea să facă această ultimă călătorie la fel de liniştit ca atunci când face o plimbare prin împrejurimi."

Unul dintre elevii din grupul căruia se adresase maestrul a spus: „El doar gândeşte aşa - dar nu este totuşi genul de om care să se angreneze în practica Zen."

Maestrul a spus: „Chiar de nu ar fi, totuşi este omul care are înlăuntrul său sămânţa practicii Zen."

Ultimele cuvinte

Când Tenkei se afla pe patul de moarte, discipolii congregaţiei sale l-au înconjurat plângând şi jelind.

Maestrul Zen s-a uitat la ei şi le-a spus: "Când Buddha era foarte aproape să părăsească planul fizic, în jurul lui se aflau călugări, călugăriţe şi mireni, care plângeau profund îndureraţi. Buddha i-a certat spunându-le: 'Dacă înţelegeţi cu adevărat cele patru adevăruri sfinte, de ce plângeţi?' Eu însă nu vă cert pentru că plângeţi astăzi, fiind că îmi dau seama că nu aţi reuşit să vă debarasaţi de ataşamentul faţă de Maestru.

Nu vă întrebaţi de ce spun acest lucru? Toată viaţa mi-am dedicat-o budismului Zen şi am lucrat din toată inima pentru oameni, dar oamenii totuşi sunt trufaşi, influenţa educaţiei este slabă asupra lor şi foarte puţini au credinţă. Gândindu-mă că nu va exista poate nici un îndrumător spiritual care să-i conducă în viitor spre adevărata învăţătură, am fost uimit să constat că plâng.

Totul este limitat şi lipsit în final de individualitatea inerentă. Acest lucru este uşor de afirmat dar dificil de înţeles cu claritate. Mă tem că voi aţi înţeles greşit; dar când veţi înţelege aceasta cu adevărat, veţi fi succesorii învăţăturii budiste, răsplătindu-i în acest fel pe fondatorii acestui principiu.

Dacă oamenii care acum nu sunt de faţă vor veni şi vor întreba de mine mai târziu, să le spuneţi că acestea au fost cuvintele spuse de mine pe patul de moarte."

Declinul şi renaşterea disciplinei Zen

Hakuin, marele maestru sub a cărui conducere a renăscut secta Rinzai Zen, în secolul al optsprezeclea, a studiat cu mai mulţi profesori. Dintre aceştia totuşi, Shōjū Rōjin a fost cel care i-a trezit spiritul faţă de profunzimea adevăratei învăţături Zen.

Shōjū obişnuia să spună: „Şcoala noastră Zen a decăzut sub dinastia Sung (960 - 1278) şi a murit în timpul dinastiei Ming (1368 - 1644). Cu toate acestea, unele rămăşiţe ale acestei discipline s-au păstrat totuşi în Japonia, dar strălucirea învăţăturii Zen este în prezent asemeni strălucirii stelelor ziua. Această stare de lucruri este într-adevăr lamentabilă."

Shōjū de asemenea a spus: „În zilele noastre, sunt peste tot numai imitatori fără viaţă care studiază semnele, 'profesori Zen' neeliberaţi. Astfel de oameni nici măcar nu au visat vreodată ce înseamnă iluminarea."

Mai târziu, după propria sa iluminare, Hakuin a putut spune oamenilor: „Când am auzit critica bătrânului Shōjū, m-am întrebat de ce era atât de indignat în legătură cu activitatea centrelor Zen din acea vreme, cu proliferarea mănăstirilor şi apariţia faimoşilor profesori. Mai târziu, când am călătorit în lumea Zen şi am văzut un număr însemnat de asemenea 'maeştri', mi-am dat

seama că nu am întâlnit nici măcar unul singur care să posede realizarea spirituală. Numai atunci am înțeles cât de mult superioară era Calea bătrânului Shōjū față de toate aceste centre Zen."

Independență

Odată, maestrul Zen Tenkei a fost invitat oficial să accepte funcția de stareț îndrumător al unei mănăstiri. El a refuzat spunând: „Decadența s-a amplificat de mult timp; de vreme ce bazele învățăturii s-au pierdut, cum poate cineva să apară în fața oamenilor declarându-se îndrumător spiritual? Nu mai am nimic de spus despre aceasta."

Solul care adusese invitația a răspuns: „Congregația mănăstirii dorește doar să se folosească de tine, în beneficiul Marii Învățături. Cine ar putea spune că acest lucru nu este drept?" Și a continuat să îl implore pe maestrul Zen atât de insistent încât până la urmă acesta a consimțit.

Anul următor totuși, Tenkei s-a retras din mănăstire din cauza unui incident. El a spus într-un poem:

Venirea a fost plăcută, plecarea de asemenea;
curgerea apei, trecerea norului - un călugăr
cerșetor singuratic.

De ce să fiu dus de nas de alți oameni?
Potrivit împrejurărilor, astăzi exult din nou.

Ultimele cuvinte

„Bătrâna doamnă O-San" a atins iluminarea în timp ce studia disciplina Zen cu maestrul Tetsumon. Mai târziu, când marele maestru Hakuin a venit în provincia unde aceasta locuia, O-San a mers să-l vadă.

Pentru a o pune la încercare, Hakuin a întrebat-o despre „sunetul plesnetului unei singure palme".

O-San i-a răspuns prompt cu un poem:

Decât să asculți,
cum a spus Hakuin, sunetul
plesnetului unei singure palme,
mai bine plesnește-le pe amândouă
și apucă-te de treabă!

Când O-San își trăia ultimele zile de boală, copiii ei au înconjurat-o și așteptau ultimele ei cuvinte. Ea a zâmbit și a recitat un poem:

În această lume
în care cuvintele nu rămân
mai mult decât roua

pe frunze,
ce aş putea spune
pentru posteritate?

Naşterea şi moartea

Goshū a venit la maestrul Zen Yui-e şi i-a spus: „Studiez disciplina Zen de mulţi ani, dar încă nu am cunoscut realizarea spirituală. Te rog să mă îndrumi."

Yui-e a spus: „Nu există nici un secret în studiul disciplinei Zen. Este doar o chestiune de libertate faţă de naştere şi moarte."

Goshū a întrebat: „Cum se poate să treacă prin naştere şi moarte calea către libertate?"

Ridicând vocea, Yui-e a spus: „Fiecare trecere a ta este naştere şi moarte!"

Când a auzit aceste cuvinte, Goshū a intrat în starea de extaz, simţind că o mare povară i-a fost luată de pe suflet.

Ereticul convertit

Ummon a început să studieze cărţile confucianiste şi textele religioase sacre când avea paisprezece-cincisprezece ani. La vârsta de douăzeci şi doi de ani, totuşi, el şi-a schimbat punctul de vedere. „Chiar dacă

citesc toate cărţile exoterice şi ezoterice care există", s-a gândit el, „la ce-mi vor folosi când mă voi afla la graniţa dintre viaţă şi moarte?"

După aceasta el a făcut cadou cărţile sale şi a abandonat studiile academice.

Ulterior, Ummon a mers să vadă un maestru Zen care l-a îndrumat să lucreze cu koan-uri.

Ummon a protestat: „Nu vreau să lucrez cu koan-uri. Doar ca să ştiu pentru mine însumi cum este să te afli în starea de moarte totală şi renunţare completă, devenind o mână de cenuşă, nu trebuie să lucrez în mod special, căci nu am nici o îndoială cu privire la o asemenea stare. Eu vreau să ştiu ce se întâmplă în timpul activităţilor zilnice. Există aceste lucruri? Nu există? Atâta timp cât îmi pun aceste întrebări, îmi e de ajuns."

Maestrul Zen a spus: „Dacă acţionezi în acest fel, vei deveni un eretic."

Ummon a ripostat: „Chiar dacă aş deveni un eretic, mi-ar fi suficient dacă aş dobândi pacea spirituală."

Ummon a continuat să mediteze sistematic timp de alţi doi ani.

Într-o zi, în timp ce aduna din pădure lemne pentru foc, Ummon a simţit că întreaga lume se prăbuşeşte, şi el împreună cu aceasta. În acel moment el a cunoscut bucuria cosmică.

Ummon a reflectat după ce a avut această experiență: „Deşi am atins propria mea pace şi fericire, acestea nu sunt mai presus de principiul învățăturilor canonice obişnuite. Dar ce înțeles are oare mesajul disciplinei Zen, transmis pe căi speciale în afara doctrinei?“

Aşa că el şi-a dublat eforturile timp de alți doi ani, până când în final a trăit experiența iluminării depline. În acel moment, spiritul lui era complet eliberat.

Când Ummon era pe patul de moarte, el le-a spus elevilor săi: „Să țineți minte patru lucruri. Primul este: înlăturați toate barierele mentale şi raportați-vă la adevărul universal. Al doilea: eliberați-vă trupul şi spiritul pentru a putea depăşi naşterea şi moartea. Al treilea: transcendenți absolutul pentru a vă stabiliza într-o viață individuală. Şi al patrulea: trageți după voi pământul, pentru ca înțelepciunea să trăiască veşnic.“

Poemul de despărțire al lui Ummon a fost:

Ultimul cuvânt
luminează cerurile
şi pământul.

Un înțelept excentric

Entsū era un înțelept excentric care aparținea unei şcoli Zen mai puțin cunoscute, Ōbaku. Un om mai

nonconformist, el mergea unde vroia şi făcea ce-i plăcea. Trăia singur, fără a se fixa în nici un loc. Cu greu se poate afirma că ceva din ceea ce se presupune a se cunoaşte despre viața lui ar fi cu siguranță adevărat.

Odată, Entsū a fost la Kyoto pentru a vizita o anumită familie. În învălmăşeala oraşului, maestrul distrat a uitat unde vroia să meargă. Neştiind ce altceva mai bun ar putea să facă, el a început să bată la toate uşile şi să întrebe: „Este aceasta casa unde Entsū vroia să meargă în vizită?“

Cu o altă ocazie cineva l-a rugat pe Entsū să scrie prefața unei cărți. Entsū a fost de acord, dar a scris atât de urât încât prefața era absolut ilizibilă în unele locuri. Omul care îl rugase să scrie a venit înapoi cu lucrarea să-l întrebe pe Entsū ce a scris.

Maestrul Zen a examinat cu multă atenție lucrarea o dată, şi încă o dată, după care a declarat în final: „Nu pot să citesc nici eu ce am scris! Unul dintre elevii mei este însă foarte bun în a-mi descifra scrisul - mergi mai bine la el şi arată-i lui lucrarea.“

Învățătura Zen

Honkō a fost un maestru Zen talentat şi neobişnuit, foarte remarcabil, posedând o cunoaştere

vastă şi o memorie puternică. Profesorul lui, Shigetsu, fusese unul dintre cei ai mari maeştri erudiţi. La rândul său, Honkō obişnuia să călătorească ţinând prelegeri despre învăţătura Zen la invitaţia conducătorilor unor centre de pregătire de pe tot cuprinsul ţării.

Printre numeroasele scrieri ale lui Honkō, se află şi un comentariu pe capitole ale redutabilei lucrări *Shōbōgenzō,* capodopera marelui maestru Zen al secolului al treisprezecelea, Dōgen. Unica şi cea mai de seamă operă budistă scrisă în stil japonez, *Shōbōgenzō* este una dintre mai dificile lucrări în ceea ce priveşte doctrina.

În timp ce Honko lucra la comentariul său asupra operei *Shōbōgenzō,* un călugăr preocupat de studiul logicii a venit la el să-l roage să facă o expunere asupra *Sūrangama-sūtra,* o operă abstractă de o mare complexitate, scrisă în limba chineză.

Imediat, maestrul Zen a pus *Sūrangama-sūtra* în partea stângă a mesei sale de lucru, *Shōbōgenzō* în partea dreaptă, şi între ele, la mijloc, o coală de hârtie. Apoi a început să citească simultan din *Sūrangama-sūtra* şi *Shōbōgenzō,* scriind totodată comentariul asupra operei *Shōbōgenzō,* şi păstrând atenţia trează asupra fiecăruia dintre cele trei lucruri pe care le îndeplinea simultan.

Aceia care au fost martori ai acestei scene au fost uluiţi şi de atunci a început să circule zvonul că Honkō este încarnarea unui sfânt.

Lunga călătorie către casă

Natura excepţională a lui Daikyū a fost evidentă încă de pe vremea când era doar un copil. Profesori ai tuturor şcolilor de budism şi-au arătat interesul pentru a-l lua discipol, dar părinţii lui nu au fost de acord.

Totuşi Daikyū a plecat de acasă până la urmă şi a intrat discipol la o şcoală Zen când avea numai cinci ani.

Când Daikyū avea cincisprezece ani, l-a auzit într-o zi pe profesorul său discutând cu cineva despre "starea de dinainte de naştere". Acest lucru i-a dat de gândit lui Daikyū, astfel că după ce a auzit aceasta, el a început să mediteze ori de câte ori avea un moment de răgaz.

Mai târziu, Daikyū a venit la Kyoto să-l vadă pe maestrul Zen Zōkai, pentru a-l întreba despre esenţa concentrării. Pe drumul către Kyoto, el şi-a focalizat atenţia asupra unui punct din vârful nasului, astfel încât nu a văzut nimic din forfota străvechii capitale, nici măcar atunci când păşea pe străzile ei. Atât de absorbit era în concentrarea lui încât dădeau căruţele peste el şi-l ocărau

căruţaşii, dar aceasta nu-l deranja câtuşi de puţin din exerciţiul lui de focalizare a atenţiei.

Când l-a întâlnit pe maestrul Zōkai, Daikyū i-a cerut permisiunea de a rămâne la el să studieze disciplina Zen. Zōkai a fost de acord şi l-a însărcinat pe Daikyū să se ocupe de leacurile maestrului. Daikyū avea pe atunci optsprezece ani.

Într-o zi, când Daikyū a mers să arunce nişte resturi de plante, a uitat complet că trebuie să ajungă la râu. Deşi era anotimpul în care arţarii devin stacojii ca brocartul, el nu i-a văzut, într-atât de intensă îi era concentrarea asupra vârfului nasului. Oamenii obişnuiau să-i spună „servitorul distrat".

La vârsta de douăzeci şi trei de ani, Daikyū a mers să-l întâlnească pe maestrul Zen Kogetsu pentru a-i relata despre percepţiile sale. Drept răspuns, Kogetsu a spus: „Percepţia ta este aceea a unui om în afara lucrurilor. Nu-ţi va fi de nici un folos aceasta la hotarul dintre viaţă şi moarte. Focalizează-ţi intens energia mentală şi într-o bună zi vei atinge în mod natural starea de unificare a fiinţei."

După aceea Kogetsu l-a învăţat pe Daikyū douăsprezece poeme ale unui bătrân maestru chinez, şi l-a sfătuit să se le folosească de acestea în meditaţiile lui de fiecare zi şi fiecare noapte.

Vara următoare, într-o zi în care Daikyū ducea un vas cu ceai în cămară, s-a simţit deodată ca şi când ar fi păşit în spaţiu iar spiritul său ar avea concreteţea şi tăria oţelului. El s-a oprit în acel loc şi atunci un val de limpezime i-a năpădit pieptul. Continuându-şi apoi drumul, el s-a lovit de un stâlp şi a avut deodată un moment de iluminare.

Daikyū a mers la maestrul Zen Kogetsu şi i-a spus: „Astăzi am depăşit în sfârşit bariera din inima mea!"

Kogetsu a zâmbit doar.

După alţi câţiva ani de studiu cu Kogetsu, Daikyū a citit un poem scris de maestrul Zen Hakuin. A fost atât de extraordinară această experienţă, încât Daikyū s-a hotărât să meargă să-l vadă pe Hakuin personal.

Când l-a întâlnit pe Hakuin, el a remarcat personalitatea cu adevărat impresionantă a maestrului Zen. Daikyū a cerut curând permisiunea maestrului Hakuin de a studia cu el disciplina Zen.

Fiind deja un vechi căutător spiritual, Daikyū avea un caiet în care îşi notase fiecare maximă Zen pe care şi-o însuşise. Acum, hotărât fiind să înceapă chiar cu începutul sub tutela maestrului Hakuin, el şi-a ars preţiosul caiet.

În vremea aceea, Daikyū avea douăzeci şi şase de ani.

Într-o zi, Daikyū l-a însoțit pe Hakuin într-o vizită la Unzan, un alt maestru Zen. În cursul conversației, a fost pus în discuție clasicul subiect Zen *Scrierile de la Stânca Albastră* . Unzan l-a întrebat pe Hakuin care poem din această colecție îl consideră a fi cel mai bun. Hakuin a numit un poem și Unzan a fost de acord.

Daikyū, care stătea acolo și asculta conversația celor doi maeștri Zen, a fost uimit de ceea ce auzea. Studiase și el mai mult de douăzeci de ani disciplina Zen dar încă nu era capabil să facă distincții atât de fine precum cei doi maeștri mai vârstnici.

Pe drumul de întoarcere Daikyū a vrut să-i vorbească lui Hakuin despre lucrul acesta, dar îi era foarte greu să-și găsească cuvintele. Cum îl urma pe maestru, el a pășit de câteva ori înainte încercând să-l oprească și să-i vorbească, dar nu a reușit.

Conștient de faptul că Daikyū este pregătit pentru a face un progres, Hakuin l-a ignorat în mod deliberat și și-a văzut de drum mai departe.

În cele din urmă, Daikyū s-a așezat supărat pe veranda unei case de pe marginea drumului.

După ce a meditat o bună bucată de timp, el a avut deodată un moment de iluminare. Când a deschis ochii, a descoperit că Hakuin mersese mult înainte.

Daikyū a alergat la templu și i-a prezentat lui Hakuin realizarea sa, iar bătrânul maestru i-a confirmat autenticitatea experienței spirituale pe care a avut-o.

Nu mult după aceea, Daikyū l-a părăsit pe Hakuin. Când a fost să plece, el l-a întrebat pe marele maestru: „Care este formula primară?“

Hakuin a spus: „A,B,C.“

Daikyū a întrebat: „Care este formula secundară?“

Hakuin a spus: „M,N,O.“

Daikyū s-a înclinat și a plecat.

Ajutorul lui Hakuin, maestrul Zen Tōrei, a auzit acest schimb de replici. Mai târziu acesta a spus elevilor săi: „Daikyū este cu adevărat crud; nu a întrebat despre formula terțiară. Sper că va veni înapoi vreodată, astfel încât să pot aprofunda acest subiect.“

Când Daikyū a împlinit vârsta de douăzeci și nouă de ani, el s-a întors la primul lui profesor, care acum era un om foarte bătrân.

Într-o noapte în care Daikyū a stat până foarte târziu, a auzit un câine urlând. În acel moment spiritul lui s-a deschis deodată și el a atins marea iluminare, detașându-se într-o clipă de toată învățătura și viziunile sale anterioare.

A doua zi el a mers să-l vadă pe Seizan, un maestru Zen cu care lucrase în trecut. Mai înainte ca Daikyū să

spună vreun cuvânt, Seizan i-a spus lui: „Am ştiut de la bun început că ai potenţialul spiritual necesar iluminării. Te-am aşteptat aici mult timp, dorind ca tu să accelerezi această realizare prin propriile tale forţe. Se pare că a fost doar o chestiune de timp. Nu ascund nimic de tine; îţi las moştenire comoara luminii adevărului."

Daikyū doar s-a înclinat.

Mai târziu, Daikyū a devenit profesor Zen. El era foarte riguros. „De vreme ce viaţa universului se manifestă", obişnuia el să le spună elevilor săi, „de ce să nu treceţi prin ea spre libertate?" Spre marele lui regret, nici unul dintre discipolii din congregaţia sa nu a realizat ceea ce vroia să spună.

La începutul celui de al cincizeci şi nouălea an al vieţii, Daikyū s-a îmbolnăvit. Dându-şi seama că sfârşitul îi este aproape, el a lăsat succesorilor moştenirea sa spirituală, inclusiv roba credinţei, simbol al transmiterii perceptelor budismului şi a tradiţiei unei linii precise de maeştri.

Atunci când starea lui Daikyū a devenit critică, discipolii lui l-au înconjurat şi i-au cerut un ultim cuvânt.

Daikyū s-a ridicat maiestuos şi şi-a luat o înfăţişare plină de bucurie. El a deschis ochii, a zâmbit şi a privit pe fiecare în parte pentru a se asigura că fiecare a văzut

aceasta. Apoi a părăsit planul fizic, rămânând aşezat, într-o stare de calm profund lăuntric.

Un Buddha beat

Suiwō şi Tōrei erau doi dintre asistenţii cei mai capabili ai maestrului Hakuin. Suiwō era cunoscut ca un maestru foarte capabil iar Tōrei ca un maestru al detaliului subtil. Mulţi dintre succesorii maestrului Hakuin au primit aleasa învăţătură a unuia sau a ambilor tineri maeştri.

Suiwō avea deja mai mult de treizeci de ani atunci când l-a întâlnit pe maestrul Hakuin pentru prima dată. Nu se cunoaşte nimic despre viaţa lui de dinainte de acest eveniment. Marele maestru Hakuin a văzut în Suiwō un om de un spirit extraordinar şi l-a susţinut din greu pentru ca acesta sa-şi realizeze potenţialul spiritual.

Suiwō a petrecut douăzeci de ani în şcoala lui Hakuin, dar fiindcă locuia la zece mile distanţă de templu, nu venea acolo decât când erau prelegeri. Consultaţiile sale particulare cu profesorii aveau loc totdeauna noaptea târziu, astfel încât nimeni nu l-a văzut pe Suiwō venind sau plecând. În zilele cu prelegeri, el pleca imediat ce prelegerea se termina; aşa se face că era greu de observat că acesta era discipolul lui Hakuin.

Prin natura sa, Suiwō era un excentric. Plăcându-i la nebunie vinul de orez, el nu se dădea în lături de la obiceiuri triviale, şi adeseori vorbea sau acţiona în afara normelor de conduită considerate normale. Cu greu stătea în meditaţie şi încă şi mai greu citea vreo carte sfântă. El nu avea un domiciliu fix, ci se întindea să doarmă oriunde se găsea, considerându-se norocos dacă reuşea să facă rost de vin atât cât să se ameţească. Îi plăcea să joace şah şi să picteze şi trăia după bunul lui plac. Lumea nu ştia dacă să-l considere un om care ascunde profunzimi interioare sau doar un superficial.

Deşi nu s-a preocupat să trăiască în templul lui Hakuin, atunci când marele maestru era aproape să moară, Suiwō s-a întors ca să aibă grijă de el. După moartea lui Hakuin, Suiwō a moştenit templul, dar el nu a făcut nimic special în această calitate. Când oamenii veneau la templu să studieze disciplina Zen, Suiwō îi trimitea pur şi simplu la Tōrei. Totuşi, în ciuda refuzului său de a vorbi despre învăţătura Zen, nu erau niciodată mai puţin de şaptezeci, optzeci de discipoli în jurul său.

În timpul acesta, Daikyū şi Reigen, maeştri Zen care de asemenea studiaseră cu Hakuin, au început să-i scrie scrisori lui Suiwō cerându-i să se apuce de treabă. Eforturile lor au rămas însă zadarnice întrucât Suiwō a refuzat cu seninătate să-şi schimbe obiceiurile.

Şapte ani după moartea lui Hakuin, Daikyū , Reigen şi Tōrei s-au întâlnit cu Suiwō şi au insistat ca el să fie maestrul de ceremonii la comemorarea tradiţională de şapte ani pe care discipolii urmau să o facă maestrului lor. Incapabil sa refuze, Suiwō a ţinut în faţa unui auditoriu de mai mult de două sute de persoane o prelegere despre Cele Cinci Case ale Învăţăturii Zen.

În acel timp, Suiwō avea cincizeci şi opt de ani şi îl urmau mai mult de o sută de adepţi. Ei trăiau în locuinţe individuale, răspândite în tot locul, iar Suiwō nu avea timp suficient pentru a se întâlni cu ei ori de câte ori aceştia veneau să-l caute.

Suiwō era de asemenea invitat să ţină prelegeri şi în alte locuri, atrăgându-şi o audienţă de trei până la cinci sute de oameni. În ultimii ani, se adunau la prelegerile lui din clasicii Zen şapte, opt sute de ascultători.

El obişnuia să le spună oamenilor: „Un strămoş a afirmat că este de preferat să fii prea relaxat decât prea intens. Eu nu sunt de acord; eu cred că este de preferat să fii prea intens decât prea relaxat.“ El adăuga: „Nu fiţi slabi şi dependenţi. Cel care caută adevărul cu consecvenţă, îl poate descoperi într-o noapte sau două.“

Suiwō obişnuia de asemenea să spună. „Oriunde există ordine şi disciplină, ceremoniile sunt modele de

demnitate. Aici avem ochi de elefant şi nasuri de maimuțe, fără nici un fir de păr pe picioare. La ce bun să ne petrecem viața recitând din scripturi?"

Vorbind despre şcoala bătrânului său profesor Hakuin, Suiwō a spus: „Tōrei a fost singurul dintre adepții lui care a beneficiat de toate bunurile spirituale din casa maestrului. Singurul care a pătruns adânc sursa învățăturilor sale a fost Daikyū."

Suiwō de asemenea a spus: „Chiar şi călugării Zen care călătoresc liberi încoace şi încolo, fără a fi legați de nimic, atunci când îl întâlneau pe Hakuin se simțeau în încurcătură. De ce se întâmpla aceasta? Pentru că 'murul care ajunge la cer, are tulpini țepoase ce se târăsc pe pământ', astfel că ei nu puteau nici să avanseze dar nici să se retragă. Deşi se înfățişau de obicei cu steaguri şi fanfare, în fața maestrului îşi lepădau armurile şi se predau. Nici o altă congregație Zen nu are aceşti muri; din această cauză călugării trec repede mai departe şi nu sunt capabili să prindă niciodată pe cineva cu mâța-n sac. Cred că aceasta este explicația."

Când Suiwō se afla pe patul de moarte, adepții lui i-au cerut un poem de despărțire. Suiwō i-a certat. Adepții au insistat însă şi atunci el a scris:

Am fost neserios
cu Buddhaşi şi maeştri Zen

timp de şaptezeci şi trei de ani.
Ultimul cuvânt
Care să fie? Care?
Haaa!

Închizând ochii, el a părăsit apoi planul fizic.

Maestrul detaliului subtil

La început, Tōrei a studiat disciplina Zen cu maestrul Kogetsu. Mai târziu el s-a angajat într-o serioasă ucenicie la Hakuin.

Fiind bine pregătit de către Kogetsu, Tōrei a atins rapid iluminarea sub tutelajul lui Hakuin. El şi-a însuşit în numai câțiva ani întreaga învățătură a marelui maestru.

Din nefericire, privațiunile la care s-a supus din prea mult zel, l-au îmbolnăvit mortal pe Tōrei. Negăsind nici un remediu pentru boala lui, Tōrei s-a gândit: „Chiar dacă am aflat totul în legătură cu sursa şi metodele Zen, la ce-mi vor folosi acestea dacă o să mor în curând?"

Astfel, el a scris o carte intitulată *Flacăra nestinsă a învățăturii Zen.* El i-a arătat cartea lui Hakuin şi i-a spus: „Dacă este ceva de valoare în această carte, aş vrea să o ofer generațiilor următoare. Dar dacă este doar o grămadă de fraze sforăitoare, o s-o arunc în foc numaidecât."

Hakuin a luat cartea și a spus: „Acesta va fi leacul care va deschide ochii generațiilor următoare."

După aceea Tōrei l-a părăsit pe Hakuin și a plecat la Kyoto, unde a trăit liniștit îngrijindu-și boala, resemnat să accepte orice i-ar fi fost hărăzit, moartea sau viața.

Într-o zi, în timp ce se afla în stare de inconștiență, Tōrei a văzut într-o clipă experiența de o viață a lui Hakuin. În mod spontan, el a fost din acel moment complet vindecat.

Copleșit de bucurie, Tōrei i-a scris o scrisoare lui Hakuin, în care i-a povestit ce se întâmplase. Marele maestru l-a chemat înapoi pe Tōrei și l-a numit succesorul său.

După ce s-a însănătoșit, Tōrei a colaborat cu maestrul Hakuin pentru realizarea unui istoric al școlii Zen. Cea mai mare parte a muncii migăloase de examinare a tuturor detaliilor, a fost făcută evident de către Tōrei. Mai târziu, când Hakuin a îmbătrânit și puterile sale au slăbit în cele din urmă, Tōrei a lucrat din greu pentru a-i îndemna și a-i încuraja pe discipolii săi. Mulți dintre ultimii discipoli ai lui Hakuin nu au atins realizarea spirituală; numai aceia care și-au desăvârșit practica cu Tōrei au atins un nivel remarcabil.

Starea de Buddha în această viață

Odată, maestrul Tōrei a ținut la Saga, în peisajul muntos de la periferia orașului Kyoto, o prelegere cu privire la disciplina Zen. Era în miezul iernii și vremea era atât de rece încât toată audiența dădea vădite semne de inconfort.

Tōrei le-a strigat: „Aceia dintre voi care s-au speriat de frig să se întoarcă numaidecât la viața lumească! Cum vreți să învățați Zen? De ce nu priviți în inimile voastre? Peștii trăiesc în mijlocul apei și totuși ei nu știu că apa este acolo; oamenii trăiesc în mijlocul adevărului sublim și totuși nu cunosc adevărul."

În audiență se afla în acel moment un adept al mișcării Studiile Minții, un om care se chema Nakazawa Dōni, cel care mai târziu a răspândit principiile acestei mișcări în estul Japoniei. Auzind aceste cuvinte din gura maestrului Zen, el a atins deodată iluminarea. „Expunerea învățăturii nu înseamnă plasarea în exteriorul minții", a explicat el mai târziu, adăugând: „Aceasta este ceea ce ei numesc a atinge starea de Buddha în corpul fizic."

Recunoaștere prematură

Ryōzai a studiat disciplina Zen mai întâi cu Kogetsu. Mai târziu l-a urmat pe Hakuin, sub tutelajul căruia el a atins iluminarea.

Când Ryōzai a venit la Hakuin, marele profesor a văzut imediat că acesta avea o capacitate neobişnuită. Ryōzai a petrecut câţiva ani cu Hakuin, fiind recunoscut mai târziu ca maestru Zen. Astfel, Ryōzai a devenit primul dintre numeroşii profesori îndrumaţi de marele maestru Hakuin.

Se pare că Hakuin ar fi spus totuşi mai târziu: „I-am dat lui Ryōzai prea repede recunoaşterea mea. Din această cauză, el acum nu mai poate să înveţe. Dacă aş mai fi aşteptat trei ani până să-i dau dreptul de a fi profesor, nimeni în această lume nu l-ar fi întrecut."

Cineva l-a întrebat pe Hakuin de ce i-a dat consimţământul său lui Ryōzai atât de curând. Marele maestru a spus cu adânc regret: „La vremea aceea eram conştient doar de cât de greu este să găseşti un asemenea om. Nu mi-am dat seama că este şi prea curând."

Marea Operă

Gasan a pornit în călătorie când avea numai şaisprezece ani. El a intrat într-o mănăstire Zen şi după nouăsprezece zile de practică intensă a atins starea de iluminare. După aceasta, el a umblat din profesor în profesor, studiind cu mai bine de treizeci de maeştri Zen. Nici unul dintre aceştia nu l-a putut ajuta să evolueze, aşa că s-a întors în cele din urmă la primul său maestru, Gessen.

Gessen i-a recunoscut lui Gasan pregătirea spirituală şi i-a recomandat să pună capăt hoinărelii. La vremea aceea, Gasan de asemenea credea că posedă cunoaşterea Zen.

El fusese de câteva ori la şcoala maestrului Hakuin, dar nu simţise niciodată dorinţa de a-l întâlni pe faimosul profesor.

Într-o zi totuşi s-a gândit: „Din câţi profesori am întânit, de pe tot cuprinsul ţării, nici unul nu a avut ce să mă înveţe. Hakuin este singurul ale cărui metode nu le cunosc."

Acest gând l-a inspirat pe Gasan să meargă să-l întâlnească pe Hakuin. El i-a mărturisit lui Gessen intenţia sa. Gessen a spus: „De ce trebuie neapărat să-l vezi pe Hakuin?" Gasan din nou s-a gândit că nu are de ce, aşa că nu s-a mai dus.

După ce a mai trecut un an, Gasan a auzit că Hakuin a fost invitat să ţină la Edo, oraşul capitală, o serie de prelegeri despre *Scrierile de la Stânca Albastră*. El s-a gândit: „Atât timp cât nu l-am întâlnit pe bătrânul profesor, nu sunt cu adevărat un om mare."

Deşi Gessen a încercat din nou să îl oprească, Gasan a fost de data aceasta hotărât să meargă să îl întâlnească pe marele maestru Hakuin. Aşa că el a plecat la Edo.

Când Gasan i-a prezentat lui Hakuin realizarea sa, maestrul a strigat: „De la ce şarlatan vii la mine să mă prosteşti cu aiurelile tale?" Şi l-a dat afară pe Gasan.

Dar Gasan nu a renunțat. După ce a fost dat afară de trei ori, el încă mai gândea despre sine că este un iluminat şi că Hakuin tocmai încearcă să-l abată de la țelul său.

Apoi, în noaptea în care seria de prelegeri se apropia de sfârşit, Gasan a reflectat: „De fapt este adevărat că Hakuin este cel mai mare profesor din țară. De ce oare ar respinge oamenii în mod arbitrar? Trebuie că are el un motiv."

Aşa că Gasan s-a dus la Hakuin şi i-a cerut scuze pentru că s-a purtat necuviincios, apoi l-a rugat să-l sfătuiască ce să facă mai departe. Hakuin a spus: „Eşti imatur. Îți vei petrece toată viața cărând de colo-colo o băşică plină cu învățături Zen. Chiar dacă poți vorbi curgător despre acest subiect, nu vei fi cu nimic mai puternic când vei ajunge la hotarul dintre viață şi moarte. Dacă vrei să faci ceva pentru ca viața ta de fiecare zi să fie intensă şi să te împlinească, atunci trebuie să asculți sunetul plesnetului unei singure palme."

Mai târziu, Gasan le-a spus discipolilor săi: „Am petrecut mai bine de douăzeci de ani călătorind peste tot prin țară, studiind cu mai bine de treizeci de profesori. Eram atât de plin de mine, încât nimeni nu

m-a putut pune la punct. În final am alergat la bătrânul Hakuin iar el m-a alungat de trei ori, apreciind că abilitățile mele obişnuite nu-mi erau de nici un folos în acel moment. După aceea am devenit un adept sincer.

Cine altcineva din lume mai reuşise până atunci să mă trezească? Nu evaluez înaltele sale virtuți şi marea sa faimă. Nu evaluez natura transcendentă a percepțiilor sale sau minuțioasa sa putere de pătrundere a complexității koan-urilor străvechi. Nu evaluez fluența explicațiilor sau expunerile sale atât de curajoase. Nu evaluez numărul adepților săi. Eu mă refer numai la faptul că în timp ce toți ceilalți profesori Zen din țară nu m-au putut ajuta cu nimic să evoluez, Hakuin a reuşit prin metodele sale severe să mă aducă într-o stare de impas, care m-a făcut ulterior să găsesc resursele necesare finalizării Marii Opere.

În mod evident, această Operă nu este deloc uşoară. L-am urmat pe Hakuin timp de patru ani, atunci când el era atât de bătrân încât uneori era prea obosit pentru discuții. În consecință, îl chemam pe maestrul Tōrei şi învățam cu acest mare profesor. Dacă Tōrei nu ar fi fost acolo, nu aş fi fost niciodată în stare să desăvârşesc această Operă."

Metode severe

Izu a studiat disciplina Zen cu Hakuin timp îndelungat. Când la rândul lui a devenit profesor, Izu a moştenit de la remarcabilul maestru Hakuin metodele sale severe, dar el era încă şi mai sever decât acesta. Izu ţinea o sabie lângă scaunul pe care şedea; dacă oamenii care veneau la el şi îl întrebau despre învăţătura Zen erau şovăitori sau vorbăreţi, acesta îi ameninţa cu sabia.

Învăţând cum se învaţă

Teishū era neobişnuit de tăios prin natura sa, şi poseda o remarcabilă erudiţie care cuprindea atât scrierile religioase cât şi pe cale laice. Singurul lucru pe care nu îl putuse înţelege era principiul *I Ching,* străvechea *Carte a schimbării.*

Dorind să-şi completeze pregătirea, Teishū s-a dus în oraşul capitală Edo pentru a-i întreba pe bătrânii învăţaţi confucianişti despre *Cartea schimbării.* În drum spre Edo, el a trecut pe la templul maestrului Hakuin. Cum Hakuin era cunoscut ca unul dintre cei mai mari maeştri din ţară, Teishū s-a hotărât să caute găzduire în acel loc şi să-l vadă pe maestru.

Când s-au întâlnit, Hakuin l-a întrebat: „Unde te duci?“ Teishū a spus: „La Edo.“ Hakuin a întrebat: „De ce?“ Teishū a spus: „Nu înţeleg principiul *Cărţii schimbării,* aşa că vreau să ascult prelegerile vechilor învăţaţi din capitală.“

Hakuin a spus: „*Cartea schimbării* poate fi cu greu înţeleasă fără a avea puterea de a vedea esenţa spiritului. De ce nu stai aici un timp ca să încerci să-ţi descoperi esenţa? Dacă vei reuşi, eu îţi voi explica *Cartea schimbării.*“

Teishū i-a răspuns: „Voi face precum spui.“ Şi a rămas la maestrul Hakuin, unde s-a pregătit asiduu. Când i-a venit timpul, el a uitat de îndoielile sale şi s-a realizat spiritual.

O greşeală

Chōdō a studiat Zen cu maestrul Kogetsu şi a realizat starea de vid beatific.

În acel timp, şcoala maestrului Hakuin era înfloritoare şi căutători spirituali de pretutindeni băteau la uşa marelui maestru.

Chōdō dorea şi el să meargă la Hakuin pentru a avea cu acesta o discuţie despre învăţătura Zen, dar Kogetsu l-a sfătuit să nu se ducă. Întrucât Chōdō nu

vroia să țină seama de sfatul profesorului său, Kogetsu i-a spus: „Dacă insiști, atunci lasă-mă să-ți scriu o scrisoare de introducere."

Așa că Chōdō a plecat să-l viziteze pe Hakuin, ducând cu el o scrisoare de introducere din partea lui Kogetsu.

Chōdō a ajuns la templu tocmai când marele maestru pleca să-și facă baie. Intrând înăuntru, el i-a prezentat maestrului realizarea sa. Hakuin a spus: „Dacă ești precum spui, nu trebuia să mai vii degeaba până aici. Du-te acum și te odihnește."

Chōdō s-a gândit că maestrul Hakuin a fost de acord cu ceea ce i-a spus.

Când Hakuin a ieșit din baie, Chōdō i-a făcut o vizită formală, pentru a-i înmâna scrisoarea de introducere de la Kogetsu.

Hakuin a deschis scrisoarea de la profesorul lui Chōdō, în care acesta scrisese: „Tânărul acesta este un om mărginit, care nu și-a realizat Sinele. Te rog să-l expediezi repede." Hakuin i-a strigat atunci lui Chōdō: „Ai un potențial spiritual inferior. La ce bun să te consideri pe cale de a înfăptui Marea Operă?"

Având mereu acest răspuns în minte, Chōdō a înnebunit și nu și-a mai revenit niciodată. El s-a întors

în orașul său și și-a construit o mică sală de meditație, unde practica disciplina Zen pentru el însuși.

În mănăstirile Zen există tradiția de a se organiza o sesiune specială de meditații intensive în prima săptămână a ultimei luni din anul în are se comemorează iluminarea lui Buddha. Cu această ocazie, Chōdō obișnuia să aducă pisici și copii de călugări în sala lui de meditație și să-i oblige să mediteze. Când pisicile fugeau, Chōdō alerga după ele să le prindă și le bătea pentru că au încălcat regulile.

Hakuin se plângea câteodată: „Am învățat mulți oameni, dar am făcut două greșeli, iar Chōdō este una dintre ele."

Vorbind și ascultând

Gettan obișnuia să spună: „Când ai o gură care vorbește, nu ai urechi care să audă. Când ai urechi care aud, nu ai o gură care să vorbească. Gândiți-vă cu grijă la aceasta."

Ora unsprezece

Chōsha obișnuia să participe în fiecare an la sesiunea specială de meditații împreună cu maestrul Hakuin, cu toate acestea nu realizase încă nimic niciodată.

Într-un an, Hakuin i-a spus la încheierea sesiunii: „Vii aici în fiecare an, exact aşa cum un răţoi se bagă în apă când este frig. Faci degeaba o călătorie lungă, fără a câştiga măcar un pic de forţă spirituală. Nu-mi pot închipui câte perechi de sandale ai rupt în toţi aceşti ani în care te-ai plimbat până aici. Nu am nevoie de un pierde vară ca tine, aşa că de acum înainte să nu mai vii!"

Foarte tulburat, Chōsha şi-a zis în sinea lui: „Nu sunt oare bărbat? Dacă nu voi putea atinge nici de data asta realizarea spirituală, nu mă voi mai întoarce viu acasă. Mă voi concentra în meditaţie până voi muri."

El şi-a stabilit un termen de şapte zile pentru a realiza ce şi-a propus, apoi s-a aşezat pe un năvod abandonat pe malul mării şi a început să mediteze.

Dar şi după ce a stat în meditaţie şapte zile, fără să mănânce sau să doarmă, Chōsha tot nu ajunsese nicăieri. Nu mai era nimic de făcut în cazul lui, decât să se arunce în ocean.

Aşezându-şi încălţările în felul caracteristic sinucigaşilor, Chōsha s-a aruncat în valuri. În acel moment însă el a văzut sclipirile oceanului amestecate cu razele roşiatice ale soarelui care răsărea şi s-a simţit dintr-odată complet golit de gânduri. Atunci el a trăit plenar trezirea spirituală.

Roba de Piatră

Nimeni nu cunoştea numele real al maestrului Zen pe care oamenii îl numeau Călugărul Roba de Piatră. El trăia singur în vecinătatea templului lui Hakuin şi obişnuia să treacă din când în când pe la marele profesor.

Un om solitar, acest maestru era atât de sărac încât nu avusese niciodată nici măcar o robă. În nopţile foarte reci, el dădea înconjur colibei sale cărând o piatră în braţe până când se încălzea. Din acest motiv îl numeau localnicii Călugărul Roba de Piatră.

Mai târziu a dispărut. Nimeni nu ştie unde a murit, dar piatra pe care obişnuia să o care este încă în faţa colibei sale.

Ceva din nimic

În timpul unei călătorii, maestrul Zen Zenkō a văzut ruinele unui templu pe care el a crezut de cuviinţă că trebuie să îl restaureze.

Fiind complet lipsit de resurse materiale, Zenkō a scris pe o pancartă următorul text: „Luna aceasta, în ziua cutare, maestrul pelerin Zen Zenkō se va autoincinera. Aceia care vor dona bani pentru lemnele de foc, pot să vină să asiste."

Zenkō a început să-şi expună pancarta ici şi colo. În curând oamenii din partea locului au aflat vestea şi donaţiile au început să curgă.

În ziua fixată, lumea s-a îmbulzit la templu aşteptând să vadă focul. Zenkō stătea pe rug şi îşi pregătea incinerarea. El a cerut ca lemnele să fie aprinse atunci când va face semn.

Apoi Zenkō s-a adâncit în meditaţie. Astfel a trecut o bună bucată de timp. Deodată el şi-a ridicat privirile către cer şi a încuviinţat cu capul. După aceea, s-a adresat mulţimii spunând: „Ascultaţi! Ascultaţi! Se aud voci din ceruri! Tocmai când mă pregăteam să părăsesc planul fizic, sfinţii toţi au spus: 'Este prea devreme pentru tine ca să părăseşti lumea! Mai rămâi aici o vreme ca să salvezi fiinţele omeneşti.' Aşa că nu pot să mă autoincinerez astăzi."

Apoi a luat banii din donaţii şi cu ei a restaurat templul părăsit.

Budismul şi lumea

Când Satsume avea şaisprezece ani, ea şi-a spus: „Deşi nu sunt foarte frumoasă, corpul meu este din fericire fără cusur. Nu am nici o îndoială că mă voi

căsători curând; sper ca cel care-mi va fi soţ să fie un bărbat arătos."

Ea a început să viziteze un altar anume unde se ruga, şi de asemenea să citească zi şi noapte o anumită scriptură. Chiar şi când îndeplinea treburi precum cusutul sau spălatul, cuvintele scripturii erau în mod constant pe buzele ei.

După câteva zile de repetare continuă, Satsume a experimentat deodată o stare de iluminare.

Odată, când tatăl ei a intrat în camera lui Satsume, a văzut-o stând aşezată pe scripturile budiste. El s-a speriat crezând că fata a înnebunit; a certat-o cu blândeţe: „Ce înţelegi tu că faci dacă stai aşezată pe o carte sfântă? Vei fi cu siguranţă pedepsită de către Adevăr."

Satsume a răspuns: „Prin ce diferă minunata scriptură de spatele meu?"

Acest răspuns i s-a părut tatălui ei încă şi mai bizar; el a mers la maestrul Hakuin să-i povestească ce s-a întâmplat.

Hakuin a spus: „Am o metodă care o va ajuta." El a scris un poem scurt pe care i l-a dat omului, spunându-i: „Pune acest poem pe perete, într-un loc unde să fii sigur că ea îl va vedea."

Poemul era următorul:

Auzind chemarea
unui corb tăcut
în întunericul nopţii,
cuiva i-a fost dor de tatăl
de dinainte de a se naşte.

Omul a luat poemul şi a făcut precum i-a spus Hakuin. Când l-a văzut, Satsume a spus: „Acest poem este scris de mâna maestrului Hakuin. Deci Hakuin însuşi a trăit aceasta!"

Tatăl ei s-a gândit că fata este în continuare cam ciudată şi s-a dus din nou la maestru. Maestrul a spus: „Adu-o pe Satsume cu tine. O voi pune la încercare."

Prin urmare, Satsume a mers împreună cu tatăl ei în vizită la Hakuin. Maestrul Zen i-a pus tinerei femei mai multe întrebări, iar ea a răspuns fluent la toate. După aceea Hakuin i-a arătat câteva koan-uri. Satsume a început să se gândească la ele, dar Hakuin i-a spus: „Mergi acasă şi focalizează-te asupra lor."

După câteva zile, Satsume a reuşit să parcurgă câteva nivele ale acelor koan-uri. Hakuin a învăţat-o cum să vadă mai departe, dar Satsume a opus rezistenţă şi nu a acceptat. Atunci maestrul a îndepărtat-o.

Acest lucru s-a petrecut de câteva ori. După ce a trecut o jumătate de an, ea a putut să vadă dincolo şi să studieze cele mai complicate povestiri străvechi. Era acum o maestră Zen, chiar dacă avea vârsta adolescenţei.

În acest timp, tatăl lui Satsume a început să-i caute un soţ potrivit. La început ea a refuzat să se căsătorească, dar Hakuin a chemat-o la el şi i-a spus: „Ai reuşit deja să experimentezi realitatea iluminării, de ce trebuie în acest caz să respingi realitatea lumească? Mai mult decât atât, căsătoria este o îndatorire importantă, atât pentru bărbaţi, cât şi pentru femei. Ar fi mai bine pentru tine să-i dai ascultare tatălui tău." Astfel, Satsume s-a căsătorit.

După moartea lui Satsume, Suiwō, succesorul lui Hakuin, le spunea discipolilor săi: „Când maestrul nostru trăia, erau foarte multe femei care posedau o desăvârşită realizare spirituală. Erau printre ele unele asemeni Bătrânei Doamne Satsu, care era chiar mai avansată decât un călugăr Zen cu experienţă."

Când Satsume îşi trăia ultimii ani, ea a suferit foarte mult datorită pierderii unei nepoate. Un bătrân a cărui locuinţă era faţă în faţă cu a ei, a certat-o: „De ce te vaiţi în felul acesta? Dacă lumea te-ar auzi, s-ar întreba cum poţi să te comporţi ca un om obişnuit, după ce

ai studiat cu maestrul Zen Hakuin şi ai atins realizarea spirituală. Te rog să încetezi imediat."

Satsume l-a privit aspru pe bătrân şi i-a răspuns: „Ce ştii tu, sărmane? Lacrimile mele sunt mai bune pentru nepoata mea decât tămâia, florile şi candelele."

Tărâmul Mentalului Pur

Odată, o femeie al cărei nume nu se cunoaşte, asculta o prelegere a lui Hakuin. În cuvântul său, maestrul Zen spunea: „Tărâmul Mentalului Pur este Buddha revelat în fiecare ființă: odată ce Buddha apare, totul în lume radiază marea lumină. Dacă doriți să percepeți acest lucru, atunci întoarceți-vă către inima voastră şi căutați cu sinceritate adevărul.

Dacă există un Tărâm al Mentalului Pur, care sunt frumusețile acestui tărâm? Dacă Buddha există în fiecare ființă, care sunt trăsăturile lui desăvârşite?"

Auzind aceasta, femeia s-a gândit: „Nu este chiar atât de greu de aflat." Cum s-a întors acasă, ea a început introspecția interioară şi a meditat zi şi noapte, menținându-şi mintea focalizată fie că era trează, fie că dormea. Într-o zi, în timp ce spăla o oală, ea a avut un moment de trezire spirituală.

A lăsat oala deoparte şi s-a dus la Hakuin. Cum a ajuns la maestru, i-a spus: „L-am cunoscut pe Buddha în propriul meu corp. Totul radiază lumină. E minunat! Minunat!" Era atât de fericită încât a început să danseze.

Hakuin a spus: „Spui aceasta dar ce crezi despre o hazna? Radiază şi ea lumină?"

Femeia s-a oprit brusc în fața lui Hakuin: „Ei, această veche prietenă nu a trecut dincolo încă", a spus.

Hakuin a râs în hohote.

Răsăritul adevărului

De la vârsta de nouăsprezece ani, Genrō a călătorit prin toată Japonia în căutarea maeştrilor Zen. În cele din urmă, el şi-a spus: „Profesorii sunt cam la fel peste tot, oferă îndrumare în mod întâmplător dar nu te poți bizui pe ei. Dacă voi rămâne într-o comunitate, voi pierde o grămadă de timp cu îndeletniciri triviale. Ar fi mai bine pentru mine să trăiesc într-un loc retras şi să meditez intens."

Într-o după-amiază, în timp ce privea apusul soarelui, Genrō şi-a spus: „Au trecut deja doi ani de când practic zi şi noapte disciplina Zen. Dacă voi continua în acelaşi mod, când oare voi dobândi realizarea spirituală?"

După această reflecţie, Genrō s-a aşezat pe o piatră şi s-a adâncit în meditaţie. Fără să-şi dea seama, noaptea a trecut şi s-a crăpat de ziuă. Foarte interiorizat fiind, Genrō nu a văzut ivirea zorilor dar, deodată, de undeva de foarte departe a auzit clopotul unui templu. În acel moment spiritul lui s-a deschis şi el a atins marea iluminare.

Genrō avea în acel moment douăzeci şi patru de ani. Cu această fericită ocazie, el a compus un poem:

Când sunetul clopotului se aude la templu în zori, universul se deschide;
Discul soarelui, luminos, se înalţă în Marele Răsărit.
Ce principiu este acesta, nu ştiu;
Gura mea, inconştientă, se umple cu hohote de râs.

Ce fel de războinic

Seisetsu dovedea calităţi extraordinare încă de la vârstă fragedă. El a plecat de acasă şi s-a făcut călugăr atunci când era doar un copil.

Odată, în timp ce se îndrepta spre oraşul capitală, nobilul provinciei s-a oprit pentru o scurtă vizită la templul care se afla în drumul său şi unde se afla micul Seisetsu. Acolo a discutat un timp cu maestrul templului, apoi acesta l-a chemat pe Seisetsu şi i-a spus să îl calce pe spate pe nobil, pentru a-i alunga oboseala drumului. Nobilul i-a promis băiatului că la întoarcerea sa din capitală îi va aduce o robă.

Când şederea nobilului în capitală s-a încheiat, el a trecut din nou pe la maestrul Zen şi din nou acesta i-a spus lui Seisetsu să îl calce pe nobil pe spate. Cu această ocazie, băiatul a întrebat unde este roba sa.

„Am uitat cu totul de robă“, a spus nobilul.

„Ce fel de samurai este acela care una spune şi alta face?“ a exclamat băiatul. Apoi i-a tras nobilului o scatoalcă şi a rupt-o la fugă.

Nobilul a fost adânc mişcat de caracterul neobişnuit al copilului şi i-a recomandat maestrului Zen să aibă grijă de acel copil în mod deosebit.

Mai târziu, Seisetsu a studiat cu Gessen şi Gasan disciplina Zen şi a ajuns unul dintre cei mai remarcabili profesori din ţară.

Odată, în timp ce Seisetsu urmărea lucrările de reconstrucţie ale unei părţi din mănăstirea în care preda disciplina Zen, a venit la el un negustor bogat cu o sută de uncii de aur, spunând că doreşte să doneze acel aur pentru reconstrucţia templului. Seisetsu a luat aurul fără să spună nici un cuvânt.

A doua zi, negustorul a venit din nou la maestrul Zen. El a făcut următoarea remarcă: „Chiar dacă ceea ce ți-am oferit nu reprezintă o sumă atât de mare, pentru mine să știi că a însemnat extrem de mult. În ciuda acestui lucru, tu nu ai spus nici un cuvânt de mulțumire. De ce?"

Seitsu i-a strigat: „Eu însămânțez ogorul tău cu binecuvântări; de ce să-ți mulțumesc?"

Negustorul s-a simțit foarte încurcat. Și-a cerut scuze și i-a mulțumit maestrului Zen.

Fața de oțel

Buttsū și Genrō erau cunoscuți în Japonia ca doi dintre cei mai aprigi maeștri Zen din țară. Erau atât de cruzi în felul în care îi tratau pe aspiranți, încât fuseseră porecliți Genrō Lupul și Buttsū Tigrul.

Nimeni nu știa de unde venea Buttsū și care era numele lui adevărat. Unii spuneau că la origine fusese un războinic din estul Japoniei. El a studiat disciplina Zen mult timp și, în final, a realizat Marea Operă. În poemul său despre iluminare, el a spus:

Acest lucru a fost în mintea mea timp de optsprezece ani;

De câte ori nu mi-a fost dată puterea
și totuși nu am putut cunoaște pacea?
O întrebare, un răspuns, și totul devine complet limpede.
Mă lepăd de toată vorbăria Zen
pe care am învățat-o până acum.

Buttsū avea o față de oțel, severă și rece. El a instruit discipoli Zen prin metode foarte dure, fără a permite niciodată manifestarea sentimentelor omenești. Mulți căutători nu au putut suporta acest tratament și au plecat.

La miezul nopții în care a murit, Buttsū a privit în jur și a întrebat: „Pot să plec acum?" Apoi a părăsit planul fizic stând în meditație, ca și cum ar fi adormit.

Pătrunzând tainele Zen

Când Inzan avea nouă ani, l-a văzut un maestru Zen și imediat și-a dat seama că era un copil neobișnuit. Maestrul s-a dus acasă la băiat și a încercat să-i convingă pe părinții acestuia să-i dea permisiunea să devină călugăr.

Părinții au fost ușor de convins. „Oricum nu a fost niciodată pe lumea asta", au spus aceștia, după care și-au dat consimțământul pentru ca băiatul să plece de acasă și să intre în ordinul budiștilor Zen.

Când avea şaisprezece ani, Inzan a părăsit templul pentru a căuta un profesor care să-l ghideze către iluminarea ultimă şi eliberare. La început el l-a urmat pe Bankoku care preda unui mare număr de adepţi metoda unică a marelui maestru de mai târziu Bankei. Trei ani mai târziu, el a mers la Gessen care era vestit pentru maniera severă în care îşi instruia discipolii.

Când Inzan a ajuns la Gessen, administratorul templului i-a spus că nu mai avea nici o încăpere liberă pentru discipoli. Acesta i-a sugerat lui Inzan că ar fi mai bine pentru el să meargă în altă parte, să urmeze studii academice, fiind totuşi prea tânăr pentru a practica intensiv disciplina Zen.

Dar Inzan era hotărât să studieze Zen cu maestrul Gessen. El a insistat timp de şapte zile, plângând atât de mult încât în final a ajuns să verse lacrimi de sânge. Văzând sinceritatea şi hotărârea lui Inzan, administratorul templului i-a povestit lui Gessen despre acesta, iar Gessen a consimţit să îl vadă pe tânărul pelerin.

Maestrul Zen Gessen l-a întrebat pe Inzan: „Insişti să ceri să rămâi aici. Pentru ce, ce vrei să faci?"

Inzan a răspuns: „Sunt aici pentru a descifra taina vieţii şi a morţii; ce este efemer nu are importanţă."

Gessen i-a spus: „În acest loc viaţa şi moartea nu înseamnă mare lucru. Cum de pare atunci că viaţa trece repede şi moartea vine iute?"

Inzan a răspuns: „Exact această libertate în faţa vieţii şi a morţii o caut. Te rog, ai milă de mine."

Gessen a spus: „Eşti tânăr, aproape un copil. Dacă vrei într-adevăr să practici disciplina Zen, atunci poţi să începi."

Şi astfel Inzan s-a alăturat congregaţiei şi a început să studieze zi şi noapte, fără odihnă.

Doi ani mai târziu, când Inzan împlinise douăzeci şi doi de ani, a participat la prima lui sesiune colectivă de meditaţie. El a simţit că a realizat ceva şi s-a dus la Gessen să-i relateze realizarea lui.

Maestrul însă nu i-a dat confirmarea acestei realizări, ci i-a pus o întrebare: „Nu-ţi cer să-mi vorbeşti despre ce este spus sau ce este nespus; încearcă să-mi dai un răspuns."

Inzan a încercat să-i răspundă, dar Gessen a remarcat: „Până la urmă ai alunecat în gândirea intelectuală", şi i-a spus apoi să plece.

Inzan s-a întors în sala de meditaţie şi s-a pus pe plâns zi şi noapte. Toată lumea râdea de el şi credea că este nebun.

Apoi, într-o noapte, în toiul unei transe contemplative, Inzan a înţeles deodată ce înseamnă: „viaţa şi moartea nu sunt mare lucru". El a mers să-i spună lui Gessen, care a comentat astfel: „ Ai dreptate,

dar ține cont că aceasta este doar o realizare temporară. Nu te gândi că este suficient atât. Dacă vei continua să evoluezi și nu te vei da bătut, într-o bună zi vei fi stăpân pe propria ta viață."

La începutul celui de al douăzeci și șaselea an al vieții sale, Inzan a plecat de la Gessen împreună cu câțiva însoțitori pentru a vizita maeștrii Zen renumiți din Kyoto și Japonia de vest.

Inzan s-a întâlnit cu bătrânii maeștri și le-a cerut părerea cu privire la felul în care înțelege el învățătura Zen. Toți maeștrii l-au admirat și l-au tratat cu amabilitate. Nici unul însă nu l-a mai impulsionat, astfel încât Inzan a început să creadă că nu mai există maeștri iluminați în întreaga țară.

Inzan a plecat către Japonia centrală. Ajuns în a această zonă, el s-a dus la maestrul Zen care locuia acolo. Maestrul i-a dat întâlnire lui Inzan la templu.

Templul acela nu avea patroni, nici terenuri sau grădini. Lui Inzan i-a plăcut traiul modest de acolo și a rămas la acel templu mai bine de zece ani.

Într-o zi, un călugăr călător a venit la templu cu vești despre maestrul Zen Gasan, un distins absolvent al școlii lui Hakuin, și a spus despre acesta că este maestrul cu cel mai înalt nivel spiritual din întreaga țară.

Inzan și-a făcut bagajul chiar în acea zi și a plecat la Edo unde Gasan conferenția despre *Scrierile de la Stânca Albastră,* în fața unui auditoriu format din mai mult de șase sute de persoane.

Când a sosit, Inzan s-a dus direct să-l vadă pe Gasan. Marele maestru a ridicat o mână și l-a întrebat: „De ce se numește aceasta mână?" Înainte ca Inzan să poată răspunde, Gasan a ridicat pe urmă un picior și l-a întrebat: „De ce se numește acesta picior?" Cum Inzan încerca să vorbească, marele maestru Gasan și-a plesnit palmele și a început să râdă cu hohote. Uluit, Inzan s-a retras.

Ziua următoare Inzan s-a dus din nou să-l vadă pe Gasan. Marele maestru i-a spus: „Oamenii care practică Zen în prezent, se preocupă de koan-urile impenetrabile și de șaradele străbunilor, fără să îndeplinească o muncă individuală reală. Ei versifică koan-uri, sau le recită, sau le încununează cu noi și prețioase fraze, sau dau răspunsuri, totul reducându-se însă la o activitate verbală făcută la voia întâmplării.

Din acest motiv mulți dintre ei au pierdut spiritul Căii spirituale după ce au devenit stareți. Chiar și când nu crează probleme, nici unul dintre aceștia nu poate fi totuși numit profesor. O asemenea situație este într-adevăr jalnică.

Dacă tu doreşti cu adevărat să practici disciplina Zen, atunci debarasează-te de tot ce ai studiat sau ai văzut până acum şi aspiră intens să trăieşti experienţa iluminării."

Gasan i-a recomandat apoi lui Inzan să mediteze asupra unui koan avansat care trata exact problema care îl interesa pe acesta.

Inzan s-a retras să mediteze, fără a se opri decât uneori în zori şi după-amiaza pentru a mânca terci şi orez. După ce s-au scurs astfel câteva zile, într-o dimineaţă el a descoperit deodată care era înţelesul acelui koan.

S-a dus în grabă la Gasan pentru a-i prezenta înţelegerea sa. Marele maestru a fost încântat. Întâlnindu-se cu Gasan în fiecare zi după acest eveniment, Inzan a întreprins un studiu amănunţit al celor mai ermetice povestiri Zen şi a descifrat marile secrete ale disciplinei. El avea atunci treizeci şi nouă de ani.

Mai târziu Inzan a devenit la rândul lui un mare profesor Zen, faima lui depăşind graniţele ţării. El a avut numeroşi şi distinşi discipoli şi a lăsat o bogată moştenire spirituală. După moartea sa, la vârsta de şaizeci şi patru de ani, curtea imperială l-a onorat cu titlul de Profesor Zen, Lumina Adevărului, Lumina Naţiunii.

Mulţumire

Kansan a plecat de acasă la vârsta de nouă ani. El avea o minte sclipitoare şi a studiat atât scrierile budiste cât şi cele confucianiste. Inspirat de una dintre cărţile citite, Kansan s-a devotat studiului şi practicii budismului ezoteric în vestul Japoniei. Mai târziu a plecat în oraşul capitală Edo, unde a studiat amănunţit masiva doctrină budistă.

După aproape douăzeci de ani de studiu, Kansan a plecat în căutarea unui profesor Zen. Fiind foarte experimentat în practicile budiste, Kansan şi-a însuşit învăţătura Zen în doi ani de lucru intens.

Mai târziu, Kansan a primit titlul de stareţ al unui templu din sudul Japoniei. Când a ajuns acolo, el a descoperit că beţia şi cheful erau atât de obişnuite în acea zonă, încât chiar şi la templu vizitatorii erau trataţi cu vin, de parcă ar fi fost la han.

În ziua în care Kansan a preluat stăreţia templului, a distrus toate butoaiele de vin şi toate mesele de servit. După ce a luat această măsură, oaspeţii au fost trataţi doar cu o ceaşcă de ceai de plante.

Trei ani mai târziu, Kansan s-a retras în singurătate. El a dispărut în munţi, lăsând în urmă un bilet pe uşa colibei pe care scrisese simplu: „Mulţumit."

Sunetul plesnetului unei singure palme

Când Taigen era tânăr, a auzit că marele maestru Zen Inzan nu era doar un erudit care cunoştea bine istoria antică chineză, ci şi un budist iluminat. El a plecat într-o călătorie către centrul Japoniei, dorind să-l întâlnească pe Inzan. Când a ajuns la locuinţa acestuia, i-a cerut permisiunea să studieze disciplina Zen cu el şi, de asemenea, să audieze prelegerile sale despre lucrările istorice clasice.

Inzan i-a spus lui Taigen: „Dacă poţi auzi sunetul plesnetului unei singure palme, atunci şi numai atunci îţi voi permite să-mi asculţi prelegerile."

Taigen a fost cu adevărat foarte incitat. El a meditat profund pentru a dezlega taina plesnetului unei singure palme. Ca să se poată concentra mai bine, uneori se băga într-un butoi sau urca pe muntele din apropierea colibei sale. Odată ajuns sus, se aşeza pe o piatră şi începea să mediteze. Se întâmpla câteodată să înceapă meditaţia seara şi să rămână în meditaţie până în zori, fără a realiza că a trecut întreaga noapte.

În acel timp, Taigen locuia într-un loc retras situat la câteva mile de locuinţa lui Inzan. Cu toate acestea, el mergea în fiecare zi la maestru pentru a-i cere

îndrumare, chiar şi atunci când drumul era acoperit de un strat gros de zăpadă. În numeroase ocazii el a căzut răpus de frig şi l-au salvat alţi călători.

Mai târziu Inzan s-a mutat la un alt templu, iar Taigen l-a urmat pentru a-şi continua pregătirea spirituală. Într-o noapte, după ce maestrul l-a supus la multe teste foarte severe, Taigen a atins în final marea iluminare.

Iubitorul naturii

Era odată un nobil căruia îi plăceau foarte mult crizantemele. El avea în spatele casei o grădină în care cultiva crizanteme, şi cheltuia mult timp şi mult efort pentru a le îngriji.

De fapt, acel nobil acorda mai multă atenţie crizantemelor decât soţiei şi concubinelor sale. Mulţi servitori fuseseră aspru pedepsiţi pentru că rupseseră din neatenţie o floare. Pe scurt, pasiunea pentru crizanteme a acelui nobil făcuse mizerabilă viaţa tuturor celor din jurul lui.

S-a întâmplat odată că un servitor a rupt în mod accidental o crizantemă, iar nobilul furios l-a pedepsit aruncându-l în închisoare. Profund jignit de acest tratament, servitorul a ales să-şi facă sepuku, conform codului tradiţional al samurailor.

Maestrul Zen Sengai a auzit de această întâmplare şi s-a grăbit să intervină spre a-l împiedica pe servitor să se sinucidă.

Dar Sengai nu s-a mulţumit cu această măsură ocazională, ci el dorea să găsească o soluţie permanentă. Într-o noapte ploioasă, când crizantemele erau înflorite, Sengai s-a strecurat în grădină şi le-a tăiat pe toate, fără a cruţa măcar o singură floare.

Auzind un zgomot ciudat în grădină, nobilul a ieşit să vadă cine era acolo. Foarte alarmat, el şi-a luat în grabă sabia şi l-a întrebat pe Sengai ce face în grădina lui.

Maestrul Zen i-a răspuns calm: „Buruienile astea ar fi năpădit grădina dacă nu ar fi fost tăiate."

Nobilul şi-a dat seama atunci cât de greşit acţionase. A fost ca o trezire din vis. Din acel moment nu a mai cultivat niciodată crizanteme.

Un inocent

Yamamoto Yasuo era un specialist în literatură antică japoneză şi în poezie folclorică. Deplângând declinul culturii imperiale, el a scris o carte intitulată *Realitatea zeilor* şi apoi s-a sinucis în semn de protest.

Yamamoto, un om bogat şi cu poziţie socială înaltă, a lăsat în urma lui cinci copii, patru fii şi o fiică. Fiul

său cel mai mare, un tânăr cu spirit liber, nu a avut nici o pretenţie la moştenirea averii familiei. El a renunţat la tot şi a plecat de acasă pentru a studia disciplina Zen, schimbându-şi numele în Marele Nebun.

La vârsta de douăzeci şi doi de ani, tânărul călugăr cerşetor a pornit în călătorie pentru a căuta un maestru Zen. El a găsit un îndrumător spiritual cu care şi-a însuşit învăţătura Zen în câţiva ani de lucru intens.

După aceasta, el din nou a plecat în căutarea maeştrilor Zen, călătorind pe tot cuprinsul ţării, în dorinţa lui fierbinte de a atinge iluminarea. A trăit astfel mai bine de douăzeci de ani, după care s-a întors în provincia natală şi şi-a construit o colibă. Era atât de sărac încât purta o robă numai petece, mânca terci şi nu avea altă avere decât un singur vas pe care îl folosea atât pentru a fierbe terciul de fasole, cât şi pentru a-şi spăla mâinile sau picioarele.

Maestrului Zen îi plăcea să se joace cu copiii. Oriunde se ducea, aduna un grup de copii şi se jucau cu mingea sau de-a baba oarba. Odată, când maestrul se juca de-a baba oarba cu copiii, aceştia au plecat acasă şi l-au lăsat singur să-i caute. Maestrul i-a căutat cu ochii închişi până la căderea nopţii, când în cele din urmă cineva care trecea pe acolo din întâmplare l-a întrebat ce făcea. El a răspuns că se joacă de-a baba

oarba cu copiii şi-i aşteaptă ca ei să se lase găsiţi. Nici măcar nu-i trecuse prin minte că i se făcuse o farsă.

Odată cineva l-a întrebat de ce îi place să se joace cu copiii. Maestrul a răspuns: „Îmi place inocenţa lor, lipsa totală a falsităţii." Fiind un caligraf faimos, era adeseori solicitat să scrie diverse lucruri, dar el refuza dacă ceva i se părea nepotrivit. Însă dacă copiii îi cereau să le scrie ceva, era întotdeauna fericit să-şi ia pensula şi să le îndeplinească dorinţa.

Maestrul obişnuia să spună oamenilor: „Sunt trei lucruri care îmi displac foarte tare: poezia scrisă de poeţi, cărţile scrise de scriitori şi mâncarea gătită de bucătari."

Prima piatră

Odată maestrul Dairyo a fost invitat la o masă oferită de un proprietar bogat. Acolo erau prezenţi mulţi alţi călugări budişti.

Cineva din casă a hotărât să le joace o festă călugărilor. Tuturor li s-a servit la masă carne de peşte, din care călugării şi călugăriţele nu aveau voie să mănânce.

Toţi călugării s-au abţinut să mănânce peşte, cu excepţia maestrului Zen Dairyo care a mâncat tot, ca şi cum nu ar fi ştiut ce este.

Unul dintre călugări i-a dat un ghiont pe furiş maestrului Zen, spunându-i: „E peşte!"

Dairyo s-a uitat în ochii călugărului: „De unde ştii că aceea este carne de peşte?"

Realitate şi fals

Zōbō a urmat numai studii literare înainte ca cineva să-l avertizeze că aceasta nu este calea către adevărul ultim. El a mers apoi la un maestru Zen şi a învăţat să contemple vidul beatific.

I-a trebuit mult timp lui Zōbō până a atins realizarea. El ajunsese la un moment dat în punctul în care se adâncea atât de mult în meditaţie, încât uita să mănânce sau să doarmă.

Într-o noapte, în timp ce şedea liniştit şi medita, Zōbō a adormit fără să-şi dea seama. Când profesorul lui l-a scuturat ca să-l trezească, el a atins imediat iluminarea.

Zōbō avea atunci douăzeci şi trei de ani. Profesorul său era foarte riguros şi nu dădea oamenilor confirmarea atât de uşor. Aşa că Zōbō a continuat studiul intensiv timp de mai bine de zece ani, până când în final a desăvârşit Marea Operă.

Devenit la rândul lui profesor, Zōbō era foarte sincer şi devotat. Nu se preocupa deloc de convenienţele sociale, ci era absorbit doar de a-i învăţa Zen pe discipoli. El deplângea decăderea şcolilor de Zen şi critica maeştrii Zen impostori şi adepţii ignoranţi.

Era împotriva oricărui compromis în ce priveşte învăţătura pe care o oferea discipolilor şi nu admitea înţelegerea superficială. De aceea, mulţi erau căutătorii care veneau la şcoala lui, dar foarte puţini cei care rămâneau.

Zōbō avea de-abia şaizeci de ani când a murit, în anul 1840. La trecerea sa în cealaltă lume a lăsat următorul poem:

Zōbō la şaizeci de ani! Iată adevărata
mea stare:
Când din zare se ridică opt nori, urinez
înspre cer.
E de mirare, şi de plâns totodată,
Că nu am ucis toată imitaţia Zen din lume.

După moartea lui Zōbō, împăratul Japoniei i-a oferit titlul de Maestru Zen, Oglinda Spirituală Strălucind Solitară.

Respect

Fūgai a întâlnit mai mult de zece profesori Zen, dar propria lui minte era atât de ascuţită şi de liberă, încât nici unul nu se putea compara cu el. În final l-a întâlnit pe redutabilul Genrō Lupul şi a atins marea iluminare după ce marele maestru Zen i-a adresat un singur cuvânt. După ce a desăvârşit învăţătura primită, Fūgai l-a părăsit pe Genrō şi a dispărut în anonimat pentru a atinge maturitatea spirituală.

Printre succesorii lui Fūgai se numără Tanzan, unul dintre maeştrii remarcabili ai epocii moderne. Tanzan avea de asemenea o minte neobişnuit de ascuţită şi a reuşit să înţeleagă multe dintre predicile Zen pe care le ascultase, mai înainte chiar să-l întâlnească pe maestrul Fūgai.

Spre deosebire de Genrō, profesorul său, maestrul Zen Fūgai era în mod vizibil cald şi gentil. Tanzan, prin comparaţie, era un bărbat zdravăn, viril şi mai temperamental chiar şi decât bunicul său spiritual, Genrō. Când Tanzan l-a întâlnit pentru prima dată pe Fūgai, el a luat blândeţea gentilă a maestrului drept un semn de slăbiciune şi în sinea lui l-a dispreţuit. Dându-şi seama de lucrul acesta, Fūgai i-a pus deodată lui Tanzan o întrebare atât de pătrunzătoare încât acesta şi-a simţit

trupul scăldat în sudoare şi a fost incapabil să spună ceva. Din acel moment, Tanzan a recunoscut în Fūgai autoritatea discretă a maestrului şi a devenit un discipol adevărat.

Odată Tanzan a văzut o pictură a lui Fūgai, care reprezenta un tigru. El a remarcat: „Tigrul este ca o pisică, dar chiar şi aşa el emană o inviolabilă maiestate."

Explorând Sursa

Deşi era doar un copil, Kokan îşi dorea să nu se lase înlănţuit în ataşamente faţă de această lume. Avea numai opt ani când a plecat de acasă pentru a intra în ordinul călugărilor budişti. El a fost iniţiat şi instruit de către marele maestru Zen Tōrei, care fusese discipolul lui Hakuin. În numai câteva luni, tânărul Kokan era deja capabil să recite scripturi, poezii Zen şi maxime ale maeştrilor Zen din vechime.

Când Kokan avea nouă ani, mentorul său l-a sfătuit să facă o vizită de curtoazie părinţilor săi. Cum călătorea singur prin munţi, Kokan a alunecat de pe potecă şi a căzut într-un râu.

După ce a ieşit din apă, el şi-a scos roba şi a întins-o la soare pe marginea potecii să se usuce. Între timp s-a aşezat pe o piatră, complet gol, şi a adormit.

După un timp, a trecut pe acolo un tăietor de

lemne, a văzut copilul şi l-a trezit. „Eşti călugăr pelerin, nu-i aşa?" l-a întrebat el pe Kokan. „De ce te afli în această stare?"

Micul Kokan i-a povestit tăietorului de lemne ce i se întâmplase. Acesta a spus: „Este aproape seară. Nu vei ajunge astăzi acasă. Întoarce-te în satul cel mai apropiat şi poposeşte acolo; eu am să te însoţesc."

Kokan a râs şi a spus: „Dacă voi fi bărbat, cum să mă întorc din drum după ce am ajuns atât de departe?" Apoi el s-a ridicat, şi-a îmbrăcat roba şi a pornit mândru pe potecă, ajungând acasă pe la miezul nopţii. Părinţii lui au fost foarte surprinşi, dar l-au certat spunându-i: „Profesorul tău are curaj, cum să te trimită singur la drum?"

Când Kokan avea douăzeci de ani, Tōrei l-a trimis la maestrul Gasan. Gasan i-a spus lui Kokan să înveţe să asculte sunetul plesnetului unei singure palme.

Prin urmare, Kokan a început să mediteze la acest lucru. Efortul său de concentrare era atât de intens, încât în final se simţea de parcă ar fi cărat în spate o greutate foarte mare în timp ce urca un deal.

Pe atunci era sfârşitul iernii şi vremea era extrem de rece. Cum Kokan nu poseda nimic altceva decât o singură robă, lui Gasan i s-a făcut milă de el şi l-a rugat

pe unul dintre patronii templului să-i dea nişte haine călduroase. Kokan le-a acceptat de complezenţă dar nu s-a îmbrăcat niciodată cu ele.

Kokan, de asemenea, nu văzuse niciodată aşezămintele culturale din capitala de est, dar refuza să meargă împreună cu alţi călugări în pelerinaj pentru a le vizita. „Nu m-am desăvârşit pe mine însumi", ar fi spus el, „Cum să-mi permit să irosesc timpul vizitând aşezăminte culturale?"

Apoi, într-o zi, în timp ce se plimba prin grădină şi medita, Kokan a experimentat deodată marea iluminare.

Când i-a spus lui Gasan despre realizarea sa, maestrul l-a testat cu câteva Koan-uri. În final, el i-a spus lui Kokan că mai are încă unele blocaje. Gasan a adăugat: „Deşi ai trăit experienţa iluminării ca o stare extatică, tu încă mai trebuie să meditezi asupra sursei rădăcină a sunetului unei singure palme, examinând fiecare detaliu."

Kokan a continuat deci să lucreze pentru a dobândi rafinarea practicii şi pentru a-şi focaliza la maximum energiile. El l-a întrebat odată pe Gasan cu cine ar trebui să-şi completeze studiile Zen după moartea acestuia, iar bătrânul maestru i l-a recomandat pe Inzan. Prin urmare, Kokan a plecat la Inzan şi a lucrat foarte intens pentru a-şi amplifica rafinamentul spiritual.

După o lungă perioadă de timp, el a reuşit să pătrundă toate tainele învăţăturii Zen şi să desăvârşească Marea Operă. Inzan i-a dat atunci recunoaşterea oficială a masteratului şi l-a trimis în recluziune. Acolo a petrecut Kokan şaisprezece ani, trăind în sărăcie şi şlefuindu-şi practica Zen.

În această perioadă, el a experimentat adeseori stări de iluminare. Odată a pătruns adânc în sursa rădăcină a tot ce există şi, în final, a ajuns să înţeleagă că există o funcţie mistică specială foarte înaltă a şcolii lui Hakuin, prin care a dobândit o extraordinară libertate în experienţa vieţii de fiecare zi. După aceasta, el a instruit oameni potrivit potenţialului spiritual al fiecăruia, fiind foarte mare numărul celor care au beneficiat de îndrumarea lui.

Ca şi Hakuin, Gasan şi alţi maeştri Zen, Kokan a refuzat cinstea de a fi stareţul unei mănăstiri de cea mai mare importanţă în ţară, preferând sarcina discretă de a-i ghida pe căutătorii spirituali sinceri. El a refuzat de asemenea un dar în aur pe care i l-a făcut un nobil, căruia i-a spus că nu practică Zen pentru câştiguri materiale.

Într-un an, recoltele din provinciile centrale ale Japoniei au fost distruse şi foametea s-a răspândit cu repeziciune în rândul ţăranilor. Kokan pregătea terci pentru a-i hrăni pe cei care fuseseră alungaţi de foame

din casele lor şi acum cerşeau pe marginea drumurilor. Se spune că el a ajutat un număr extrem de mare de asemenea oameni.

Când Kokan era gata să moară, discipolul lui cel mai bun i-a cerut un poem de despărţire. Kokan a spus: „Poemul meu de despărţire umple universul. La ce bun plictiseala de-a mă sluji de toc şi de hârtie?"

Discipolul a spus: „Chiar şi aşa, te rog lasă-ne încă o expresie, o altă formulare, a împlinirii extreme, ca moştenire pentru generaţiile următoare."

Kokan a zâmbit şi a scris:

Şaptezeci şi patru de ani
cernuţi între apus şi răsărit.
Ultimul cuvânt?
Şt! Şt!

Kokan obişnuia să îndrume discipolii să găsească „rădăcina sursă a sunetului plesnetului unei singure palme". El era un maestru Zen riguros şi arareori dădea cuiva aprobarea. Când a murit, în anul 1843, a lăsat doar câţiva succesori care să continue munca sa.

Trei feluri de călugări cerşetori

Gettan obişnuia să spună: „Există trei feluri de călugări cerşetori. Primii sunt cei care îi învaţă pe alţii.

Cei de al doilea fel sunt cei care veghează asupra sanctuarelor. Iar ultimii sunt cei care întind traista goală şi umblă cu haine lălâi. Descendenţii fondatorilor budismului Zen trebuie să fie pe deplin conştienţi de importanţa sanctuarelor lor şi să-i înveţe pe alţii cum să perpetueze înţelepciunea Buddhas-ilor. Cât despre cei care nu fac altceva decât să întindă traista pentru a cere orez, aceia sunt nişte criminali pentru budism."

Priveşte înlăuntrul minţii tale

Kakushin a fost în China pe la mijlocul secolului al optsprezecelea pentru a studia disciplina Zen. Acolo el a întâlnit un maestru Zen faimos care l-a întrebat: „Cum te cheamă?"

Kakushin i-a spus maestrului Zen numele său.

Maestrul i-a atras atenţia că numele Kakushin înseamnă „Trezirea minţii" sau „Trezeşte-ţi mintea", şi a scris pentru el un poem:

Mintea este Buddha
Buddha este mintea:
Mintea şi Buddha
fiind unul şi acelaşi lucru, există
pretutindeni, dintotdeauna.

După întoarcerea lui Kakushin în Japonia, împăratul Kameyama a auzit de masteratul său în budismul Zen şi l-a invitat să-i fie profesor într-unul dintre templele imperiale. Mai târziu, împăratul l-a invitat pe Kakushin la palatul său pentru a-i pune întrebări despre budismul Zen.

Discursul profund al maestrului, imensa sa inteligenţă şi elocvenţa sa l-au impresionat pe împăratul Kameyama mai mult decât orice altceva auzise vreodată.

Dându-şi seama de excepţionalele calităţi ale budismului Zen, împăratul a hotărât să-şi transforme reşedinţa imperială în sanctuar Zen.

Următorul împărat, Go-Uta, l-a invitat de asemenea pe Kakushin la vila sa specială pentru a-l învăţa Zen. Maestrul a spus: „Buddhas-ii îşi înţeleg mintea; oamenii obişnuiţi o răstălmăcesc. Sursa tuturor Buddhas-ilor este una singură; înţelegerea şi neînţelegerea delimitează domenii distincte. Tu poţi dobândi cunoaşterea reală prin capacitatea ta inerentă, fără a avea nevoie de o altă putere pentru aceasta. Dacă vrei să atingi starea de Buddha, trebuie să priveşti înlăuntrul minţii tale."

Netulburată

Utame avea numai cincisprezece ani atunci când a primit îndrumarea unei călugăriţe Zen iluminate, care a învăţat-o să caute Sinele înlăuntrul său.

Utame a început să mediteze zi şi noapte, fără a fi preocupată de nimic altceva. Chiar şi atunci când se uita în oglindă pentru a se îmbrăca sau a se aranja, ea privea de fapt în interiorul său, căutând esenţa spiritului. Uneori devenea atât de absorbită de căutarea sa, încât uita ce făcea şi se pomenea stând în linişte şi meditând.

Părinţii ei, care nu aveau nici cea mai mică idee despre cauzele comportamentului straniu al fiicei sale, au început să creadă că probabil suferă de o depresie sau are probleme cu nervii. Ei au încercat să o scoată la teatru sau la plimbare, dar Utame nu avea nici o tragere de inimă pentru asemenea distracţii.

În final, eforturile ei au fost încununate cu succes şi spiritul tinerei femei s-a deschis pentru a primi marea iluminare.

Mai târziu, Utame s-a căsătorit şi a avut patru copii, doi fii şi două fiice. Soţul ei a avut ghinionul să dea faliment, aşa că Utame a trebuit să-şi întreţină familia făcând lucru de mână. A trăit mai mult de şaptezeci de ani şi a plecat din această lume într-o bună zi, într-o stare de netulburată linişte.

Lupta cu un căutător de gâlceavă

Descendent al unui războinic faimos, Butsugai era un om aprig şi curajos. Deşi a intrat într-un ordin budist

când avea numai doisprezece ani, Butsugai a devenit maestru în tirul cu arcul, echitație și toate artele marțiale tradiționale. Extrem de puternic, el putea să spargă orice cu pumnul său. Din cauza puterii sale fizice neobișnuite, Butsugai era supranumit Călugărul cu Pumn Puternic.

În mijlocul secolului al nouăsprezecelea, Japonia era zguduită de războaie civile. La vremea aceea, o bandă de războinici care se autointitulase Noua Elită a invadat Kyoto, sperând să ajungă la putere și să instaureze o nouă ordine națională. Acești luptători gălăgioși și foarte indulgenți cu ei înșiși, au ajuns să terorizeze populația civilă a orașului.

Cum mergea într-o zi pe o stradă din Kyoto, s-a nimerit ca Butsugai să treacă prin zona în care erau încartiruiți războinicii Noii Elite. Atras de zgomotul săbiilor de bambus, Butsugai s-a pomenit uitându-se pe fereastra sălii lor de antrenament.

Numaidecât câțiva războinici furioși au ieșit afară și l-au întrebat ce făcea acolo. Butsugai și-a cerut scuze pentru curiozitatea deplasată pe care o arătase, spunând că nu este decât un călugăr care de-abia a coborât din munți. Războinicii s-au hotărât atunci să se distreze puțin pe seama călugărului și l-au provocat la duel. „Oricine ne spionează", au spus ei, „trebuie să aibă habar de artele marțiale".

Butsugai nu putea refuza. A mers cu ei în sala de antrenament, aceștia și-au luat săbiile de bambus și s-au postat în fața lui.

Fără să dea nici un semn de panică, Butsugai și-a luat sceptrul ceremonial din fier și a făcut praf săbiile tuturor atacatorilor săi. În câteva minute, călugărul budist a dovedit în luptă câteva duzini de războinici.

Atunci șeful bandei a luat o lance și a pășit în față, spunând: „Priceperea ta este mult prea mare pentru acești tineri cavaleri, de aceea te provoc la duel eu, Kondō Isamu."

Butsugai s-a prefăcut înspăimântat. Aruncându-se la pământ într-un gest de profundă umilință, el a spus: „Kondō Isamu! Am auzit de tine! Se spune că ești un geniu al artelor marțiale. Un biet călugăr rătăcitor cu greu ar putea să spere să stea în fața ta. Te rog, lasă-mă să plec."

Dar stârnit și mai mult de umilința călugărului, războinicul a refuzat să-și retragă provocarea. El a făcut presiuni asupra lui Butsugai, până ce acesta nu a avut încotro și și-a luat din nou sceptrul de fier pentru a face față atacului.

Kondō i-a spus atunci lui Butsugai: „Îți trebuie o armă. Ia o sabie de bambus sau o lance de lemn, sau orice altceva dorești."

Butsugai i-a răspuns: „Fiind călugăr budist, nu pot purta arme. Mă voi folosi de acest sceptru de ceremonie."

Războinicul nu a vrut însă să cedeze. El a insistat ca Butsugai să folosească o armă.

Foarte inventiv, călugărul a scotocit prin traistă şi a scos de acolo două bile de lemn. Luând câte una în fiecare mână, i-a strigat războinicului: „Bine, dă-i drumul! Încearcă numai să mă străpungi, dacă poţi!"

Această insolenţă l-a înfuriat foarte tare pe şeful războinicilor. El s-a hotărât să-l doboare pe călugăr dintr-o singură lovitură. Strângând lancea cu putere, acesta căuta o breşă în apărarea neobişnuită a călugărului.

Războinicul a stat nemişcat şi fără să clipească aproape o jumătate de oră, incapabil să vadă o cale de atac. Când în sfârşit a crezut că a găsit o deschidere în apărarea călugărului, a lovit deodată cu toată forţa şi furia de care era în stare, intenţionând să-i zdrobească acestuia coastele.

Butsugai a evitat atacul cu o mare agilitate. El a prins imediat lancea între cele două bile de lemn şi a ţinut-o strâns între acestea, fără să-i dea nici o posibilitate adversarului său de a o retrage.

Oricât s-a străduit şeful războinicilor să-şi tragă lancea dintre bilele călugărului, nu a reuşit. El a tot împins şi a tras de lance, până ce trupul i s-a acoperit de sudoare.

După ce s-a scurs o bună bucată de timp în acest fel, Butsugai a împins cu putere lancea într-o parte. Războinicul s-a rostogolit pe spate, în timp ce lancea a zburat pe deasupra sa şi s-a oprit la douăzeci, treizeci de picioare în spatele său.

Copleşit şi umilit, războinicul s-a înclinat în faţa lui Butsugai şi i-a spus: „Priceperea ta este cu adevărat remarcabilă şi mă depăşeşte. Cine eşti tu?"

„Sunt călugăr budist şi mă numesc Butsugai", i-a spus maestrul Zen.

„Deci tu eşti faimosul Călugăr cu Pumn Puternic!" a exclamat şeful războinicilor, care îşi trata acum adversarul cu cel mai mare respect.

După această întâmplare, numele lui Butsugai s-a făcut auzit peste tot în bătrâna capitală.

Când Butsugai şi-a încheiat studiile Zen, el s-a retras pentru a-şi desăvârşi realizarea spirituală. La scurt timp totuşi, oamenii care auziseră de el au început să se strângă în jurul lui în număr mare pentru a studia cu el fie disciplina Zen, fie artele marţiale.

Se afla printre ei un bărbat ce avea să devină mai târziu un renumit spadasin, care atunci era tânăr şi făcea o călătorie pentru a studia artele marţiale. Tânărul samurai l-a rugat pe Butsugai să-l instruiască.

Butsugai l-a întrebat: „Pentru ce ai venit aici?"

Tânărul a răspuns: „Am venit ca să mor de pumnul profesorului meu."

Butsugai a considerat acest răspuns remarcabil şi i-a permis tânărului spadasin să rămână un timp. Butsugai i-a prezentat două versuri, care spuneau:

Puterea Spiritului Divin -
subţirea pânză de paianjăn.

Spadasinul devenit mai târziu renumit în întreaga Japonie de vest relata că meditând la aceste versuri a atins înţelegerea lăuntrică a esenţei ascunse a jujitsu, "arta blândeţii".

Butsugai a devenit atât de celebru, încât mulţi dintre nobilii cei mai de seamănă din vestul Japoniei l-au invitat pe domeniile lor, oferindu-i cele mai alese temple drept reşedinţă. Butsugai i-a refuzat pe toţi şi a rămas în templul lui sărac până în ziua morţii sale. El a purtat hainele lui modeste şi a trăit foarte mulţumit în simplitate, fără să dorească niciodată altceva.

Spiritul înţelepţilor

În anul 1262, Hōjō Tokiyori, regent al shogunului, s-a dus la maestrul Funei. El a spus: „Recent am perceput ceva ce nu este nici permanenţa nici impermanenţa."

Maestrul Zen a spus: „Numai studiul Zen poate conduce la perceperea naturii esenţiale. Dacă vei atinge perceperea naturii esenţiale, vei înţelege totul"

Regentul a spus: „Te rog să mă înveţi metoda."

Maestrul Zen a răspuns: „Nu există în lume două Căi, înţelepţii nu au două minţi. Dacă vei cunoaşte spiritul înţelepţilor, vei descoperi că esenţa inerentă în fiecare fiinţă este sursa rădăcină a existenţei Sinelui."

Arta Artei

Maestrul Zen Tetsuō era atât de faimos pentru picturile sale, încât mulţi oameni veneau la el doar pentru a studia arta. El obişnuia mereu să le spună viitorilor săi elevi: „Trebuie să vă amintiţi zicala 'Dacă vrei să eviţi să depinzi de societate, nu lăsa critica sau lauda să-ţi tulbure inima.' Când veţi putea să cultivaţi arta fără să permiteţi celor lumeşti să-şi facă sălaş în inima voastră, atunci spiritul şi tehnica artistică se vor maturiza în mod natural, iar voi veţi fi capabili mai

târziu să atingeţi rafinamentul spiritual. Aceasta este calea care conduce de la întuneric către lumină."

Odată, un distins om de stat şi învăţat confucianist a venit în vizită la Tetsuō. Privindu-l pe maestrul Zen în timp ce picta, acesta a observat că fiecare mişcare a braţului maestrului şi a pensulei pe care o utiliza se încadra perfect în principiile clasice ale caligrafiei.

Când a făcut această remarcă, maestrul Zen i-a răspuns: „În termeni de corectitudine a minţii, caligrafia şi pictura sunt acelaşi lucru. Atunci când fac un desen, dacă se întâmplă ca o tulpină de bambus sau o frunză dintr-un copac să nu fie exact acolo unde trebuie să fie, rup desenul şi-l arunc, apoi las jos pensula, mă aşez şi-mi limpezesc mintea."

Literatura Zen

Kaigan a fost un apărător al studiului budismului şi al literaturii Zen, neglijate pe la mijlocul secolului al nouăsprezecelea. Mulţi oameni au crezut că a fost numai un erudit, fără a realiza că el era de fapt şi un maestru Zen iluminat. Mai târziu a practicat meditaţia Zen cu Seisetsu şi Tankai şi şi-a desăvârşit pregătirea spirituală cu maestrul Tankai, care dealtfel l-a şi recunoscut ca succesor.

La un moment dat, Kaigan a fost la Kyoto pentru a studia budismul Zen la alte şcoli budiste decât cele pe care le urmase înainte. Tulburat de ceea ce a întâlnit acolo, Kaingan a scris:

Pe podul de pe Fifth Avenue
Mi-am întors capul şi am privit;
la est, la vest, la sud şi la nord,
peste tot mulţime de călugări ignoranţi.

Mai târziu, maestrul Zen Dokuon explica: „Contemporanii l-au considerat pe Kaigan a fi un om foarte învăţat, cu o memorie puternică. Şi într-adevăr, aşa era.

Totuşi el studiase cu trei profesori Zen şi descoperise cele mai profunde secrete ale acestei discipline, primind în final chiar recunoaşterea oficială a maestrului Zen Tankai. Oamenii credeau că Kaigan a fost profesor de doctrină budistă, dar nu acesta este adevărul.

Kaigan era îngrijorat văzând mulţimea adepţilor cu intelecte sterile şi cu o slabă înţelegere a principiilor acestei Învăţături. De aceea el şi-a concentrat efortul pentru literatura Zen, în scopul dezvoltării şi îndrumării tinerilor căutători.

Atenția lui s-a focalizat asupra salvării oamenilor de la influența spiritului decadent al epocii. Nu a avut timp pentru altceva. Dar tocmai acest lucru îl face atât de mare."

Eleganță

Maestrul Zen Tetsuō a scris următoarele cuvinte pe paravanul șemineului:

„Fii drept și onest, credincios legilor firii, compasiv și generos cu ceilalți, lipsit de lăcomie, mulțumit. Îndeplinește-ți în mod corect îndatoririle zilnice, fără greșeală. Ai grijă de lucruri, fără a te atașa de ele.

Faptul de a fi liber față de sentimentele ordinare, lumești, era numit de antici eleganță. Nu mai întâlnim acest lucru printre oamenii moderni din ziua de azi. Din acest motiv, îmi închid ușa și nu primesc vizitatori.

Nu sunt un om trufaș, nici nu-mi doresc ca numele meu să fie slăvit. Dar ca să trăiesc așa cum doresc simulez incompetența, numai din dorința de a împlini ceea ce este natural. Nu sunt profesorul nimănui. Sunt nebuni aceia care încearcă sa învețe de la mine. Aceasta din cauză că ei îmi studiază nebunia și nu inima."

Hotărâre

Settan a devenit călugăr când avea numai zece ani. Într-o zi, el a hotărât să plece într-o călătorie pentru a găsi un îndrumător adevărat. I-a cerut mentorului său permisiunea de a pleca. Mentorul l-a refuzat.

Hotărât să descopere Calea, Settan a plecat fără să spună nimănui. El a lăsat un bilet pe poarta templului, pe care scrisese: „Nu voi mai intra niciodată pe această poartă până nu-mi găsesc Calea", apoi a plecat.

Settan a intrat în congregația maestrului Zen Tōrin, și a meditat zi și noapte. Tōrin era unul dintre puținii maeștri iluminați ai acelor vremuri, iar metodele lui erau severe și imprevizibile.

Într-o zi, Settan a hotărât în sfârșit că nu mai are timp de pierdut. El s-a urcat pe acoperișul unei clădiri și a strigat că nu va mai coborî de acolo decât dacă atinge iluminarea în acea noapte.

După ce a meditat profund toată noaptea, când se lumina de ziuă Settan nu depășise încă nivelul obișnuit de percepție. Dezgustat de acest insucces, el tocmai se pregătea să se arunce de pe acoperiș și să moară.

Deodată, tocmai când să facă pasul final, el a auzit croncănitul unui corb. În acel moment spiritul lui s-a deschis și el a cunoscut iluminarea.

Copleşit de bucurie, Settan s-a grăbit să-i spună profesorului său. Imediat ce l-a văzut, Tōrin a spus: „Ai trecut dincolo!“

Inima bună

Sasaki Doppo a studiat disciplina Zen cu maestrul Ganseki. Mai târziu el povestea cum l-a întrebat odată pe profesorul lui: „Ce este Buddha?“ Ganseki a răspuns: „Buddha este inima bună.“

Apoi el a adăugat: „Cel mai important lucru pentru oameni este inima bună. Din această cauză, inima este Calea.“

El a exprimat aceste idei într-un poem Shinto:

Cunoaşterea falsă, limitatoare
este creată de mintea umană;
aceia care cunosc spiritul divin
sunt ei înşişi divini.

De asemenea, a scris:

Ochii mei sunt soarele,
faţa mea este cerul
răsuflarea mea este vântul,
munţii şi râurile
sunt trupul meu.

Un poet

Călugărul budist Jōsō a fost elevul faimosului maestru haiku Bashō. Practicile sale religioase şi realizările sale au fost ţinute în general secrete, iar el a fost cunoscut mai ales ca poet.

Samurai la origine, Jōsō s-a aflat până la un moment dat în slujba unui nobil. Apoi a intervenit un incident care i-a schimbat viaţa. În calitatea sa de primul născut, el trebuia să moştenească averea tatălui, dar tatăl, influenţat de mama vitregă a lui Jōsō, l-a numit moştenitor pe fiul acesteia, fratele vitreg al lui Jōsō.

În epoca feudală, nu era permisă în Japonia o asemenea decizie arbitrară. În semn de protest, Jōsō şi-a tăiat mâna dreaptă şi s-a retras din serviciul oficial, motivând că datorită infirmităţii sale el nu va mai putea mânui sabia niciodată. Nepotrivit pentru a îndeplini obligaţiile unui luptător, Jōsō a pierdut calificarea care i-ar fi permis să ocupe postul de şef al unei case de samurai.

Astfel, el a renunţat la cele lumeşti şi a devenit călugăr Zen. După moartea lui Bashō, profesorul său, el s-a retras într-o peşteră timp de trei ani, unde a scris pe pietre întreaga scriptură budistă, câte un caracter chinezesc pe fiecare piatră, pe care apoi le-a aranjat

în tradiționalul "zid al scrierilor sfinte". Jōsō a scris de asemenea o carte cu sfaturi pentru preoți şi mireni; deşi aceasta era plină de cugetări de o înaltă moralitate, Jōsō a intitulat-o *Cartea unui pierde-vară.*

În amintirea momentului retragerii lui din această lume, Jōsō a compus un poem în stilul oficial chinezesc:

După ce şi-a cărat casa
în spate mai mulți ani,
un melc a lepădat-o într-o zi
şi a pornit către libertate.
În arşița casei sale,
spaima lui cea mai mare
a fost aceea că trupul i se va usca;
acum, scăldat de ploaia religiei,
el urcă dealul împădurit.

Fostul stareț

Yūren a fost o vreme starețul unui templu din Edo, capitala celui de al treilea shogunat. El a fost atât de influențat de citirea biografiilor budiştilor eminenți ai vechilor timpuri, încât a decis să-şi părăsească postul şi să se dedice căutării spirituale.

Lăsând în urma lui o scrisoare în care spunea că se simte bolnav şi incapabil să-şi îndeplinească în

continuare îndatoririle de stareț, Yūren a plecat în secret la Kyoto, capitala străveche şi centrul cultural tradițional al Japoniei.

El a locuit în diferite locuri din zona oraşului Kyoto, şi cât timp a trăit, nu a acumulat posesiuni. Zi şi noapte intona invocații ale lui Buddha şi compunea poezii, în timpul liber dintre diferitele exerciții care compuneau antrenamentul lui spiritual.

Yūren nu a posedat nici o singură carte de poezii. Nu avea nici cea mai mică idee despre felul în care ar fi putut să-şi înfrumusețeze stilul, el nu a făcut altceva decât să exprime ceea ce gândea. Din acest motiv, poezia lui se caracterizează prin ingenuitate şi spirit direct, calități care o fac deosebită de restul creației lirice.

Odată el a scris o poezie destinată a fi titlul unui tablou ce reprezenta o femeie frumoasă care privea un craniu:

Acum cu siguranță
nu vei mai lua oglinda
în care te priveai cu nesaț
dimineața şi seara,
după ce ai văzut că aceasta
este adevărata ta înfățişare.

El a scris câteva poeme cu o singură literă ca titlu, printre acestea fiind şi următorul:

Privind peste câmpuri,
am văzut fumul necunoscut
ridicându-se astăzi din nou.
Al cui va fi trupul
care va arde mâine?

Şi iată un poem despre gâştele sălbatice care traversează în zbor discul luminos al lunii:

Deşi gâştele
trec ţipând în zbor,
inima mea rămâne
sub luna nopţilor de toamnă.

Odată, i-a ars casa unui preot care locuia într-o locuinţă ce aparţinea templului. Cu această ocazie, Yūren a scris:

Foloseşte acest prilej pentru a vedea
dacă ai rupt şi ultimul lanţ
care te făcea prizonierul minţii obişnuite
imuabile.

La cererea unei persoane aflate în serviciul unui nobil, Yūren a scris:

Când paşii te poartă către noroc,
adu-ţi aminte
că soarta este schimbătoare.

Iar acesta este cântecul lui Y?ren către spirite:

Deşi nu am nimic să cer
pentru mine însumi, căci mi-am abandonat fiinţa,
mă rog spiritelor
spre a-mi desluşi calea inimii.

Religia originară

Înaltul preot Tsū-an a fost prin naştere un om din popor. El era altruist, drept şi onest. Nu numai că a studiat disciplina Zen, dar era de asemenea bine pregătit în arta servirii ceaiului, a combinării aromelor, a aranjamentelor florale şi altele.

Tsū-an a studiat de asemenea medicina. Deşi profesorul lui l-a specializat în cauterizări, el s-a hotărât să călătorească prin ţară pentru a examina şi testa efectele diferitelor izvoare termale. În cursul acestor călătorii, Tsū-an a descoperit două izvoare a căror apă avea efecte remarcabile, dar din păcate acele izvoare

se aflau în zone îndepărtate. De aceea, Tsū-an a dezvoltat o metodă de tratare a apei obişnuite, în scopul producerii de efecte similare. Într-un gest de caritate, Tsū-an a scris pe hârtie formula descoperită de el şi a distribuit-o apoi prin ţară.

Vigoarea mentală şi fizică a lui Tsū-an nu a slăbit nici când a îmbătrânit. El a rămas o persoană încântătoare şi tonică chiar şi la o vârstă înaintată. Se spune că era o femeie din partea locului care suferea de ani de zile de o boală psihică, crezându-se despre ea că este posedată. Dacă vreun medic încerca să o consulte, femeia devenea brusc foarte violentă, astfel încât nimeni nu se încumetase să se apropie de ea. Dar când a venit Tsū-an, nu numai că aceasta l-a acceptat, ci chiar i-a ieşit în întâmpinare, simţindu-i prezenţa din camera în care se afla. Femeia era teribil de speriată şi a suportat docilă întreaga examinare a bătrânului medic.

Tsū-an a murit în anul 1750, la vârsta de optzeci de ani. În după amiaza zilei în care a murit, el şi-a luat pulsul şi a declarat că viaţa i se va sfârşi în cel mult o oră. Într-adevăr, a murit după ce s-a scurs încă o oră, lăsând în urma sa un poem de despărţire:

Religia originară
nu are început.

Când ochii mei se vor închide pentru totdeauna,
esenţa mea va fi vidul beatific.

Vindecat de boala Zen

Când maestrul Zen Hakuin era tânăr, el a avut ca mulţi alţi căutători spirituali mai întâi un moment de iluminare parţială, înainte să realizeze eliberarea completă. Această experienţă l-a determinat să-şi intensifice eforturile pentru a dobândi realizarea ultimă.

După o lună de muncă extenuantă, Hakuin ajunsese în punctul în care uita să mănânce şi să doarmă. Inima şi plămânii lui erau serios afectaţi, auzea un zgomot continuu în urechi şi avea picioarele îngheţate.

Hakuin s-a alarmat cu adevărat atunci când trupul lui a început să dea semne clare de slăbiciune şi el a început să sufere de anxietate şi halucinaţii; a mers numaidecât la medic, dar nu i-a fost de nici un folos. În cele din urmă, cineva i-a povestit despre un om care se numea Hakuyushi, „Hermitul Pur", şi care locuia într-o peşteră din munţi, la est de Kyoto.

Despre Hakuyushi se credea că ar fi avut mai mult de două sute de ani. Văzut din afară, omul părea a fi un nebun. Trăia în inima munţilor şi nu primea pe nimeni în vizită. Dacă cumva venea totuşi cineva să-l vadă,

acesta fugea întotdeauna de ochii indiscreți. Oamenii din partea locului îl considerau un ciudat. Acest om era totuși un expert în astronomie și un specialist de înaltă clasă în științele medicale. Dacă era cineva care dorea foarte sincer un sfat din partea lui, Hakuyushi se îndura să-i ofere acelui om un răspuns care, după o reflectare serioasă, se dovedea întotdeauna a fi de folos celui interesat.

Hakuin a plecat din Kyoto pentru a-l vedea pe Hakuyushi în iarna anului 1710. El s-a îndreptat către periferia bătrânului oraș, unde a cerut îndrumarea tăietorilor de lemne pentru a ajunge la peștera din inima munților. Tăind cu greu zăpada, pășind singur peste piscuri, după un drum lung și anevoios, Hakuin a ajuns în cele din urmă la peștera lui Hakuyushi, la intrarea căreia atârna o împletitură din trestie.

Hakuin s-a uitat înuntru prin găurile împletiturii și l-a văzut pe Hakuyushi stând așezat, cu ochii închiși. El avea părul negru și lung de-i atingea genunchii, și un aspect robust și sănătos. Pe o masă se aflau trei cărți: o istorie confucianistă, un text taoist și scriptura budistă. Nu existau unelte sau așternuturi la vedere. Întreaga atmosferă emana puritate și transcendență, ceva mai presus de realitatea umană obișnuită.

Timid și emoționat, Hakuin i-a povestit despre simptomele bolii lui și i-a cerut ajutorul. La început Hakuyushi s-a prefăcut ignorant și s-a scuzat față de Hakuin că nu-l poate ajuta, dar cedând rugăminților fierbinți ale acestuia, a consimțit până la urmă să îl consulte.

După ce l-a consultat, pustnicul s-a încruntat și a apus: „Ești sleit de puteri. Excesul de meditații a produs aceste simptome grave. Mă tem că nimeni nu te va putea vindeca prin tratamentele obișnuite de acupunctură și diverse remedii. Ai fost strivit de contemplația interioară. De aceea, dacă nu te vei strădui să dobândești efectele pozitive ale contemplației interioare, nu te vei mai face bine niciodată. Cazul tău este reflectarea zicalei: 'Acela care cade la pământ, trebuie să se ridice sprijinindu-se de pământ.'"

Hakuin a spus atunci că va renunța la meditația Zen, și prin aceasta va înlătura cauza generatoare de boală, deci implicit și boala. Hakuyushi a zâmbit și a spus: „Meditația Zen reprezintă ceva special. În general, meditația este realizată corect atunci când nu mai există 'meditație'. Prea multă meditație înseamnă meditație greșit realizată. Tu te-ai îmbolnăvit din cauza excesului de meditație, va trebui să utilizezi non-meditația pentru a te trata."

Apoi pustnicul l-a învățat pe Hakuin metodele corecte ale meditației pure, citând scripturile budiste și înțelepciunea Zen. De asemenea, a menționat o tehnică de înlăturare a stressului și a oboselii mentale, pe care a găsit-o în literatura veche. Hakuin i-a cerut mai multe detalii.

Atunci Hakuyushi i-a explicat: „Dacă te simți rău în timpul exercițiilor de concentrare, trebuie să realizezi mental următoarea vizualizare: imaginează-ți că ai pe creștetul capului o sferă de unt proaspăt, pur, frumos mirositor. Aroma lui subtilă îți împrospătează capul, apoi gradat coboară pe umeri, în piept, în plămâni, ficat, stomac și intestine, și mai jos, pe coloana vertebrală, înspre șolduri. Încordarea din pieptul tău va curge de-a lungul trupului către picioare, ca o apă.

Imaginează-ți apoi că seva pătrunzătoare a acestui flux se acumulează în corp în regiunea inferioară ombilicului, umplând această zonă cu toate aromele binefăcătoare adunate laolaltă.

În timpul realizării acestei vizualizări, ca o manifestare a minții, vei simți parfumul fin umplându-ți nările, și vei experimenta senzația tactilă subtilă, de nespusă prospețime invadându-ți trupul. Corpul și mintea ta vor fi în armonie, într-o stare de bine profund. Tensiunile se vor dizolva, organele interne vor funcționa armonios, pielea ta va străluci și tu vei dobândi din nou vigoare și energie.

Iar dacă vei continua mult timp în acest mod, nivelul tău de vibrație fizică și mentală va crește foarte mult. Poți dobândi aceste efecte mai lent sau mai rapid, în funcție de câtă stăruință vei arăta în practica ta.

În trecut am avut și eu multe boli, unele dintre ele chiar mai rele decât a ta. Utilizând această metodă, am putut să mă vindec de cele mai cumplite suferințe în mai puțin de o lună, Acum trăiesc în munți, fără teamă că mi-ar putea fi frig sau foame. Datorez acest lucru puterii vizualizării."

După ce a primit aceste sfaturi, Hakuin a plecat. După trei ani de practică, el s-a făcut bine. Nu numai că s-a vindecat de boala lui, dar a dobândit capacitatea de a pătrunde în profunzimea ființei sale. El a avut de câteva ori experiența unor trăiri extatice și a numeroase momente de iluminare. A trăit până la o vârstă înaintată, atribuind vigoarea și sănătatea sa efectelor reziduale ale tehnicii pe care a învățat-o de la pustnicul Hakuyushi.

Zen în viața de zi cu zi

Man-am a scris odată guvernului oficial: „Oamenii de toate categoriile au o mulțime de scopuri de realizat

în vieţile lor. Cum să găsească timp pentru a sta liniştiţi în contemplaţie? Sunt aici profesori Zen care nu au reuşit să cultive concentrarea în meditaţie; ei recomandă izolarea în linişte şi evitarea centrelor populate, afirmând că 'nu se poate realiza concentrarea în meditaţie în timpul desfăşurării activităţii profesionale'. Atitudinea acestor profesori are drept consecinţă abordarea greşită a tehnicilor de focalizare a minţii de către elevii lor.

Oamenii care aud asemenea afirmaţii încep să creadă că disciplina Zen este greu de pus în aplicare, aşa încât ei renunţă la ideea de mai practica Zen, abandonează calea şi încearcă apoi o scăpare, devenind asemeni lucrătorilor ambulanţi de cea mai joasă condiţie. Această stare de lucruri este cu adevărat de plâns. Chiar şi aceia care, prin practica lor anterioară, au reuşit să dobândească o mare aspiraţie spirituală, ajung să-şi neglijeze îndatoririle sociale şi să-şi piardă, chipurile de dragul Căii, poziţia deţinută în societate.

Aşa cum spunea un strămoş, dacă oamenii din ziua de azi ar fi tot atât de dornici să atingă iluminarea pe cât de dornici sunt să-şi îmbrăţişeze iubitele, atunci nu contează cât de ocupaţi ar fi cu îndeplinirea obligaţiilor lor profesionale, nu contează cât de luxoase le-ar fi locuinţele, ei nu vor înceta nici o clipă să-şi concentreze toate eforturile spre a găsi răspuns la Marea Întrebare.

Mulţi oameni, atât din vechime cât şi din zilele noastre, au cunoscut trezirea spirituală urmând Calea, şi au perceput esenţa spiritului, în mijlocul activităţii sociale. Toate fiinţele, din toate timpurile şi din toate locurile, sunt manifestări ale unei minţi unice. Când mintea se înalţă, toate felurile de fiinţe se înalţă; când mintea este liniştită, toate fiinţele sunt liniştite. Când mintea este nenăscută, toate fiinţele sunt neprihănite. Din acest motiv, chiar dacă stai într-un loc liniştit din adâncul munţilor şi te adânceşti în contemplare, atâta timp cât nu ai tăiat legătura cu mintea care sare ca o maimuţă de la una la alta, nu faci decât să-ţi pierzi vremea.

Al treilea Patriarh Zen a spus: 'Dacă încerci să opreşti mişcarea şi să instaurezi nemişcarea, această oprire nu va genera decât şi mai multă mişcare'. Dacă încerci să găseşti existenţa adevărată negând existenţa lucrurilor obişnuite, îţi vei irosi energia vitală, îţi vei diminua energia mentală şi vei ajunge să te îmbolnăveşti. Ba mai mult decât atât, vei deveni uituc şi zăpăcit, rupându-te până la urmă de realitate."

Fără pleavă

Odată, maestrul Zen Settan a fost invitat la o anumită mănăstire pentru a ţine o prelegere despre clasicii

Zen. Nobilul provinciei hotărâse să asculte prelegerea aşezat în spatele unui paravan.

Când Settan a urcat pe podiumul de unde trebuia să ţină prelegerea şi a văzut paravanul, a spus: „Cine este neruşinatul care ascultă din dosul unui paravan? Nu au pleavă cuvântările mele, aşa că nu este nevoie să se ascundă într-un coş! Până nu scoateţi vânturătoarea aceea de aici, nu va fi nici o prelegere astăzi."

Toată lumea a pălit la auzul acestor cuvinte. Nobilul s-a simţit extrem de încurcat. Cerându-şi scuze faţă de maestrul Zen, el a renunţat la paravan şi a luat loc în rând cu toţi ceilalţi ascultători.

Ghid călăuzitor

Settan a scris odată o serie de sfaturi pentru mănăstirile Zen: „Un strămoş a spus că studiul disciplinei Zen necesită trei lucruri esenţiale. Primul este o credinţă foarte puternică. Al doilea este capacitatea de a trăi starea de uimire. Al treilea este o mare hotărâre. Dacă unul dintre acestea lipseşte, veţi fi ca un trepied fără un picior.

Nu am nimic deosebit să vă spun. Recomand doar fiecăruia să admită că există în oricare fiinţă o natură esenţială care poate fi percepută, şi că există un adevăr esenţial pe care oricine îl poate pătrunde; numai în acest fel hotărârea voastră se va menţine puternică. Vă recomand să meditaţi la aceste afirmaţii. Cineva trezit doar pe jumătate, nu poate atinge realizarea ultimă în Zen. Este neapărat nevoie de întreaga atenţie şi întreaga putere de pătrundere."

Profesorul naţiunii

Shōichi a călătorit în China în anul 1235, unde a descoperit secretele învăţăturii Zen cu ajutorul unuia dintre cei mai mari maeştri ai epocii. După întoarcerea sa în Japonia în anul 1241, Shōichi a început să predea învăţătura Zen în zonele rurale din sudul ţării. În anul 1243 a fost invitat la Kyoto, capitala imperială, de către distinsul curtean Fujiwara Michiie. El a murit în anul 1280, la vârsta de şaptezeci şi opt de ani.

Când Shōichi l-a întâlnit pe împăratul Gosaga în anul 1245, el s-a prezentat în faţa acestuia cu un exemplar din *Scrierea despre Oglinda Sursă,* un compendiu imens al învăţăturilor budiste culese de către un maestru Zen chinez faimos din secolul al X-lea. Împăratul obişnuia să citească din această carte ori de

câte ori avea timp liber. Când a terminat-o, a scris pe ultima pagină: „Am primit această carte de la maestrul Shōichi, şi după ce am citit-o am înţeles natura esenţială a lucrurilor."

Când curteanul Fujiwara Michiie i-a cerut lui Shōichi sfatul, acesta a spus: „Problema care se pune este aceea a utilizării puterii decisive a voinţei, astfel încât să poţi stăpâni orice diferenţe, având o viziune unificatoare asupra realităţii."

Nuferi în noroi

Torio Tokuan a spus: „Nu te considera pe tine însuţi mai presus de oamenii obişnuiţi. Aceia trăiesc suişurile şi coborâşurile goanei după faimă şi profit, fără a urma vreo cale spirituală.

Faţă de ei trebuie să manifeşti compasiune, nu să-i dispreţuieşti sau să-i respingi. Nu formula judecăţi comparându-te pe tine cu ei; nu permite minţii tale să acumuleze ideea de superior şi inferior.

Aceasta este atitudinea pe care o cer pentru a putea pătrunde pe Cale toţi sfinţii şi înţelepţii, toţi Buddhas-ii şi Bodhisattvas-ii. Noi trebuie să ne plasăm la nivelul oamenilor obişnuiţi, să ne asemuim lor, în timp ce

voinţele noastre trebuie să urmeze neabătute Calea, şi să descopere minunile ei."

Marea Moarte

Itachi Jitoku era un cavaler în slujba unui nobil, dar a căzut în dizgraţia unui înalt funcţionar al acestuia, datorită faptului că a vorbit într-o anumită ocazie cu prea multă francheţe. Ca urmare a acestui incident, el a fost eliberat din funcţie şi închis într-un castel.

Timp de treisprezece ani, Jitoku a stat închis într-o încăpere, indiferent la privaţiunile captivităţii. Regulile acelui nobil permiteau prizonierilor să citească texte budiste, aşa că Jitoku a împrumutat un exemplar complet al doctrinei budiste şi a început să citească, explorând în timpul detenţiei sale profunzimile acestor învăţături.

În cele din urmă, Jitoku a fost iertat şi repus în vechile sale drepturi. Când împlinise vârsta de şaizeci de ani, el a mers la maestrul Zen Ekkei pentru a-şi adânci înţelegerea textelor sfinte.

De cum a intrat pe uşă, maestrul Zen a sărit la el şi l-a lovit.

Cavalerul s-a înfuriat deodată. Nimeni nu-l mai lovise înainte, nici chiar tatăl lui. El s-a dus la Dokuon,

un alt maestru Zen, şi foarte supărat, i-a declarat că intenţionează să-l provoace pe Ekkei la un duel pe viaţă şi pe moarte.

Văzând că Jitoku vorbeşte serios, maestrul Zen Dokuon a zâmbit şi a spus: „Bătrânul Ekkei a fost mereu gata să-şi dea viaţa pentru adevăr. Chiar dacă îl vei omorî, te asigur că nu-ţi va purta pică. El nu a vrut decât să te ajute. Tu nu ştii ce putere are pumnul lui! Dacă îl ucizi în duel fără un motiv temeinic, este mai mult chiar decât dacă l-ai asasina. De ce nu te întorci acasă mai bine şi să urmăreşti să atingi iluminarea? Sunt sigur că vei înţelege astfel cât de bun cu tine a fost Ekkei."

Simţindu-se deodată îmbunat, Jitoku a urmat sfatul lui Dokuon şi s-a dus acasă să mediteze. Timp de trei zile şi trei nopţi el şi-a concentrat întreaga energie şi, în final, a reuşit să atingă Marea Moarte Zen, prin care barierele ego-ului au fost dizolvate.

Jitoku s-a întors apoi la Dokuon şi i-a spus: „Acum îmi dau seama că Ekkei încă mai loveşte cu pumnul. Dacă l-aş fi lăsat să mă lovească mortal, fără îndoială că aş fi cunoscut o iluminare şi mai profundă!"

Zen şi lumea

Când maestrului Zen Gisan i-a fost conferit titlul de onoare în anul 1866, de către însuşi împăratul Japoniei, el a răspuns cu aceste versuri:

Umanitatea şi legea

A te ajuta pe tine şi a-i ajuta pe ceilalţi:
acest nebănuit extaz
este ascultător acasă, loial în public,
niciodată umbrit de preocupările zilnice.

Folosul budismului pentru popoare

Să nu ucizi, şi vei avea viaţă destulă;
să nu furi, şi bogăţiile te vor copleşi.
Cât de frumoase sunt aceste învăţături morale:
ele îmbogăţesc neamurile şi aduc fericire în
fiecare casă.

Protejându-i pe ceilalţi

Ce este rău, să nu faci;
Ce este bine, înfăptuieşte:
astfel susul şi josul vor fi în armonie,
binele şi răul nu se vor lupta între ele.

„Un strămoş a spus că studiul disciplinei Zen necesită trei lucruri esenţiale. Primul este o credinţă foarte puternică. Al doilea este capacitatea de a trăi starea de uimire. Al treilea este o mare hotărâre. Dacă unul dintre acestea lipseşte, veţi fi ca un trepied fără un picior.

Nu am nimic deosebit să vă spun. Recomand doar fiecăruia să admită că există în oricare fiinţă o natură esenţială care poate fi percepută, şi că există un adevăr esenţial pe care oricine îl poate pătrunde; numai în acest fel hotărârea voastră se va menţine puternică. Vă recomand să meditaţi la aceste afirmaţii. Cineva trezit doar pe jumătate, nu poate atinge realizarea ultimă în Zen. Este neapărat nevoie de întreaga atenţie şi întreaga putere de pătrundere.“

SETTAN

ISBN(10) 973-99946-4-4
ISBN(13) 978-973-99946-4-4
9789739994644
www.edituramix.ro

